

Onderwijs- en Examenregeling mbo 2019-2020

Vastgesteld door het College van Bestuur op 1 juli 2019,
na instemming van het Platform Medezeggenschap op 26 juni 2019

d.d. 30-6-2021

Op 1-8-2021 fuseren Helicon opleiding, Citaverde college en Wellantcollege tot 1 organisatie met de nieuwe naam: Yuverta.

De actieve studenten behouden hun originele OER. Om dit juridisch goed vast te leggen is een extra hoofdstuk (hoofdstuk 0) opgenomen. Tevens is in deze versie het addendum in de tekst opgenomen m.b.t. paragraaf 6.1 en 6.2 (overgangsregeling BKS / HKS). Dit addendum was tot op heden los naast de OER gepubliceerd.

Paragraaf 5.4 (instellingsverklaring) is vervangen door de tekst horende bij de mbo verklaring (conform de OER 21-22). De mbo verklaring is per 1-8-2021 het alternatief voor de instellingsverklaring. Vanaf 1-8-2021 wordt er geen instellingsverklaring meer afgegeven.

Inhoud

Klik op een onderwerp in de inhoudsopgave en je wordt doorgeleid naar de tekst in de regeling:

Voorwoord	6
Begrippenlijst	7
0. Algemeen: Yuverta	10
1. Algemeen: geldigheid en reikwijdte	11
1.1 Status en reikwijdte	11
1.2 Geldigheidsduur en wijzigingen	11
1.3 Toepassing	12
1.4 Publicatie	12
2. Onderwijs	13
2.1 Landelijke kwalificatiestructuur beroepsonderwijs	13
2.1.1 Kwalificatie	13
2.1.2 Kwalificatiedossier	13
2.1.3 Opleidingsdomein	13
2.1.4 Twee kwalificatiestructuren	13
2.1.5 Opbouw -kwalificatiedossier	14
2.1.6 Opleidingsvarianten	15
2.1.7 Wettelijke geldigheidsduur kwalificatiedossier, keuzedeel of koppeling keuzedeel	15
2.2 Onderdelen van mbo-opleidingen	15
2.2.1 Kerntaken en werkprocessen	15
2.2.2 Nederlands en rekenen	16
2.2.3 Engels voor niveau 4	17
2.2.4 Loopbaan & Burgerschap	17
2.2.5 Branchevereisten	17
2.2.6 Wettelijke beroepsvereisten	18
2.2.7 Beroepspraktijkvorming (BPV)	19
2.2.8 Keuzedelen	20
2.3 Opbouw opleidingen van Helicon	23
2.3.1 Opbouw opleidingen	23
2.3.2 Opleidingsplan	23
2.3.3 Lesrooster	23
2.3.4 Opleidingsgids	24
2.4 Jaarlijkse actualisatie	24

3. Beoordeling.....	25
3.1 Beoordeling	25
3.1.1 Toetsvormen	25
3.1.2 Beoordeling van de integrale beroepssituaties (IBS'en)	25
3.1.3 Beoordeling van de ondersteunende vakken	26
3.1.4 Beoordeling van de generieke onderdelen Nederlands, rekenen en niveau 4 Engels	26
3.1.5 Beoordeling van Loopbaanontwikkeling en –begeleiding (LOB) en Burgerschap	26
3.1.6 Beoordeling van de beroepspraktijkvorming (BPV)	26
3.1.7 Beoordeling van de keuzedelen	26
3.1.8 Studieresultaten	26
3.1.9 Herkansingen	26
3.1.10 Studievoortgang en bindend studieadvies	27
3.1.11 Toelating tot de examens	29
3.1.12 Bewaren van toetsen	30
3.1.13 Klachten, bezwaar en beroep	30
4. Examinering.....	31
4.1 Informatie over onze examinering	31
4.1.1 Onderwijs- en Examenregeling (OER)	31
4.1.2 Examenreglement	31
4.1.3 Digitale examenuitleg	32
4.1.4 Examengids	32
4.1.5 Examenplan	32
4.1.6 Voorbereidingsdocumenten en planning	32
4.2 Examenonderdelen opleidingen	33
4.2.1 Beroepsgerichte examens (onder andere Proeve van Bekwaamheid)	33
4.2.2 Examen Nederlands	38
4.2.3 Examen rekenen	41
4.2.4 Examen Engels niveau 4	46
4.2.5 Keuzedeelexamens	48
4.2.6 1 ^e Moderne Vreemde Taal (MVT) niveau 2 en 3	49
4.3 Examinering in het buitenland	49
4.4 Slaag- / zakregeling	50
4.5 Herexamens van centrale examens	58
4.6 Herexamens van instellingsexamens	58
4.7 Taal- en rekenexamens op een hoger niveau	59
4.8 Vooraf een optie nemen op een diploma van een lager niveau	60
4.9 Examinering van certificeerbare eenheden	60

4.10 Jaarlijkse actualisatie	61
5. Diplomerings.....	62
5.1 Wat zijn de diploma-eisen?	62
5.2 Diploma	62
5.3 Resultatenlijst	62
5.4 Instellingsverklaring	62
5.5 Certificaat	63
5.6 Testimonium	63
5.7 Uitreiking	64
5.8 Uitschrijving	64
5.9 Document kwijt?	64
5.10 Niet meteen geslaagd	64
5.10.1 Herexamens	64
5.10.2 Doorgaan voor hetzelfde diploma op hetzelfde niveau	64
5.10.3 Doorgaan voor een verwant diploma of een verwant diploma op een lager niveau	66
5.11 Vertaling diploma / erkenning diploma in het buitenland	67
6. BKS	68
6.1 Overgangsregeling BKS - HKS	68
6.2 Uitstromen op een lager niveau in de BKS	68
6.3 Opbouw opleidingen	69
6.4 Onderwijsbeoordelingen	70
6.5 Examenonderdelen	70
6.5.1 Beroepsproeve	70
6.5.2 Examen Nederlands	77
6.5.3 Examen rekenen	77
6.5.4 Examens Engels niveau 4	77
6.5.5 Examen 1 ^e en 2 ^e Moderne Vreemde Taal (MVT)	77
6.5.6 Vrije ruimte	79
6.6 Slaag- / zakregeling	80
7. Slotbepalingen.....	86
8. Bijlagen.....	87
Bijlage 1 Adressen bevoegd gezag, toelatings-, onderwijs- en examencommissie	88
Bijlage 2 Urenverdeling HKS-opleidingen	90

Bijlage 3 Recht op inzage centrale examens	93
Bijlage 4 Eisen aan examenlocaties (HKS)	95
Bijlage 5 Eisen aan de beoordelaars (HKS en BKS)	96
Bijlage 6 Tijdvakken Centraal Ontwikkelde Examens (COE) 2019-2020	98
Bijlage 7 Overzicht van wettelijke beroepsvereisten – certificaten groen beroepsonderwijs ..	100
Bijlage 8 Urenverdeling BKS-opleidingen	101
Bijlage 9 Eisen aan examen-BPV-bedrijf en locatie voor praktijkexamen (BKS).....	108
Bijlage 10 Overzicht van overlappende opleidingen (BKS)	109
Bijlage 11 Overzicht van wijzigingen OER na 1^e publicatie	112

Voorwoord

Beste student,

Dit is de Onderwijs- en Examenregeling mbo van Helicon Opleidingen. Hierin lees je over:

- *de inhoud van ons onderwijs en onze examens;*
- *hoe we ons onderwijs en onze examens hebben georganiseerd.*

Het is voor mbo-scholen wettelijk verplicht om dit te beschrijven in een Onderwijs- en Examenregeling (OER). Uiteraard vinden wij het zelf ook belangrijk om je hierover te informeren.

Volgens de wet zorgt het College van Bestuur voor een goede organisatie en kwaliteit van het onderwijsprogramma en de examinering. Het College van Bestuur legt in ieder geval de volgende zaken vast in een OER:

- *de beschrijving van het onderwijsprogramma, met daarbij:*
 - het aantal uren **begeleide onderwijstijd** (BOT) per programmaonderdeel per studiejaar
 - het aantal klokuren beroepspraktijkvorming (BPV) per studiejaar
- *de regels over examens.*

Wordt een beroepsopleiding van Helicon geëxamineerd door een andere instelling of door een exameninstelling? Dan treedt de examenregeling van de instelling of exameninstelling die de examinering verzorgt in de plaats van de examenregeling van Helicon.

Eenvoudigere versies: opleidingsgids en digitale examenuitleg op MijnHelicon

Deze Onderwijs- en Examenregeling is een uitgebreid document waarin we de wettelijke bepalingen zo duidelijk mogelijk uitleggen. Ook staat er Helicon-beleid in, zoals het toetsings- en herkansingsbeleid: hoe word je getoetst en welke regels zijn er over het herkansen van onderwijsonderdelen.

De belangrijkste zaken uit hoofdstuk 2 Onderwijs en hoofdstuk 3 Beoordeling staan in de opleidingsgids van jouw opleiding: MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen. Denk daarbij aan zaken als: uit welke onderdelen bestaat jouw opleiding en hoe word je tijdens de opleiding begeleid en beoordeeld. De belangrijkste zaken uit hoofdstuk 4 Examinering en hoofdstuk 5 Diplomering staan op: MijnHelicon > Ga snel naar > Examenoverzicht. Daar lees je bijvoorbeeld hoe de verschillende examens van jouw opleiding in zijn werk gaan en waar je terecht kunt met een klacht over je examens.

De regeling als digitaal document

Deze regeling is gemaakt voor digitaal gebruik. Het is een Adobe-document met hyperlinks om gemakkelijk iets op te kunnen zoeken. Klik je op een hyperlink (control+linkermuis), dan word je automatisch doorgelinkt naar meer tekst en uitleg op een andere plaats in de regeling. Of je wordt doorgelinkt naar een bijlage. Nadat je bent doorgelinkt, kun je weer terugkomen op de plaats waar je was door tegelijkertijd Alt+Pijl-links in te drukken.

Redactie, vragen & opmerkingen

Om de regeling makkelijk leesbaar te houden, wordt 'hij' en 'hem' gebruikt waar ook 'zij' en 'haar' bedoeld wordt.

Heb je vragen over deze regeling? Of heb je verbetervoorstellen? Neem dan contact op met de Helicon Onderwijs Service, e-mail: onderwijsservice@helicon.nl.

Namens het College van Bestuur,

drs. A.T. Bredée
Voorzitter College van Bestuur

Begrippenlijst

- aoc** **Agrarisch opleidingscentrum**
Een aoc is de 'groene' variant van een roc, een regionaal opleidingscentrum. Helicon Opleidingen is een aoc. Zie ook 'Opleidingsdomein' in de begrippenlijst.
- avo** **Algemeen vormend onderwijs**
Taal- en rekenonderwijs.
- BBL** **Beroepsbegeleidende Leerweg**
In de BBL ga je één dag per week naar school. De rest van de opleiding vindt plaats in de praktijk, door te leren op een leerbedrijf.
- BBL-c** **BBL-collectief**
Opleiding in de Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL) waarbij de aanmelding collectief via een bedrijf / organisatie verloopt, ook wel bedrijfsopleiding of bedrijfsgericht traject genoemd. Deelnemers aan BBL-c opleidingen noemen we binnen Helicon cursisten. Waar in de tekst 'student' staat, wordt ook 'cursist' bedoeld.
- BKS** **Beroepsgerichte Kwalificatiestructuur**
Mbo-opleidingen zijn gebaseerd op een landelijke kwalificatiestructuur. Deze structuur is er om ervoor te zorgen dat de inhoud van de mbo-opleidingen aansluit op wat de maatschappij nodig heeft aan afgestudeerde mbo'ers.

Tot 1 augustus 2016 werden studenten ingeschreven in de BKS. In schooljaar 2019-2020 staan er nog studenten ingeschreven in de BKS. Namelijk studenten die voor 1 augustus 2016 zijn gestart in de BKS en studievertraging hebben opgelopen.
- BOL** **Beroepsopleidende Leerweg**
In de BOL leer je op school en wissel je lessen af met beroepspraktijkvorming (BPV) op verschillende leerbedrijven.
- BOT** **Begeleide onderwijstijd**
Klokuren waarin onderwijs wordt gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van bevoegd onderwijspersoneel, niet zijnde uren die deel uit maken van de beroepspraktijkvorming (BPV).
- BPV** **Beroepspraktijkvorming**
Het leren in de praktijk op een erkend leerbedrijf.
Voor de BOL moet het bedrijf erkend zijn voor het domein Voedsel, natuur en leefomgeving. Het leerbedrijf van de laatste BPV moet erkend zijn voor de opleiding van de student.

Voor de BBL moet het bedrijf erkend zijn voor de opleiding van de student.
- CE** **Centraal examen**
Een centraal examen is een landelijk examen dat in opdracht van het Ministerie van Onderwijs wordt gemaakt. Scholen zijn verplicht dit centrale examen te gebruiken om het examen / examenonderdeel te examineren.
De centrale examens zijn beschikbaar in bepaalde **tijdvakken**. De examenorganisatie van de vestiging moet de centrale examens inplannen in die tijdvakken.

Cgi	<p>Criteriumgericht interview</p> <p>In een criteriumgericht interview krijgt de examenkandidaat via een gestructureerd gesprek de kans om de examinerer ervan te overtuigen dat hij vereiste kennis en / of inzicht voldoende bezit. De kandidaat doet dat door situaties helder en concreet te beschrijven.</p>
Cohort	<p>Cohort is een groep examenkandidaten die op basis van hetzelfde kwalificatiedossier staat ingeschreven en hetzelfde examenplan volgt.</p>
CREBO	<p>Centraal Register Beroepsopleidingen</p> <p>Nummer van de opleiding waarmee de opleiding staat geregistreerd in het Centraal Register Beroepsopleidingen.</p> <p>Het Centraal Register Beroepsopleidingen is een landelijk register met alle beroepsopleidingen die zijn erkend door de minister.</p>
HKS	<p>Herziene Kwalificatiestructuur</p> <p>Mbo-opleidingen zijn gebaseerd op een landelijke kwalificatiestructuur. Deze structuur is er om ervoor te zorgen dat de inhoud van de mbo-opleidingen aansluit op wat de maatschappij nodig heeft aan afgestudeerde mbo'ers.</p>
IE	<p>Instellingsexamen</p> <p>Een instellingsexamen is een examen dat een school zelf ontwikkelt of een examen dat de school inkoop bij een examenleverancier.</p>
LOB	<p>Loopbaanontwikkeling en –begeleiding</p> <p>Dit is een onderdeel van Loopbaan & Burgerschap. Bij Helicon gebruiken we voor de term 'Loopbaan & Burgerschap' de term 'Loopbaanontwikkeling en –begeleiding (LOB) en Burgerschap'.</p>
OOK	<p>Onderwijsovereenkomst</p> <p>De onderwijsovereenkomst wordt afgesloten voor de start van de opleiding.</p> <p>In de onderwijsovereenkomst worden de rechten en plichten van de student en de school geregeld, en ook van de ouder(s) als de student op de ingangsdatum van de OOK nog geen 18 jaar is.</p>
Opleidings-domein	<p>Alle mbo-opleidingen zijn in zestien domeinen ingedeeld. Aan elkaar gerelateerde opleidingen vormen één domein. Een aoc biedt opleidingen aan in het domein 'Voedsel, natuur en leefomgeving'.</p>
PE	<p>Pilotexamen</p> <p>Zolang er voor een examenonderdeel nog geen centraal examen is, wordt het geëxamineerd met een pilotexamen. Een pilotexamen is een centraal examen dat bij wijze van proef wordt afgenomen in een periode voorafgaand aan de invoering van centrale examens.</p>
POK	<p>Praktijkovereenkomst</p> <p>De praktijkovereenkomst wordt afgesloten voor de start van de BPV-periode.</p> <p>In de praktijkovereenkomst worden de rechten en plichten van de student, de school en het BPV-bedrijf geregeld, en ook van de ouder(s) als de student op de ingangsdatum van de POK nog geen 18 jaar is.</p>

SBB Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven

De SBB voert de volgende wettelijke taken uit:

- erkennen en begeleiden leerbedrijven
- onderhouden van de mbo-kwalificatiestructuur
- verzorgen van informatie over de arbeidsmarkt, beroepspraktijkvorming (stages en leerbanen) en de doelmatigheid van het opleidingsaanbod

Soorten en niveaus mbo-opleidingen

Entreeopleiding (voorheen niveau 1)	Is bedoeld voor studenten zonder diploma voortgezet onderwijs. De entreeopleiding bereidt je voor op de arbeidsmarkt of op doorstroom naar de basisberoepsopleiding .
Basisberoepsopleiding (niveau 2)	Bereidt je voor om uitvoerende werkzaamheden te doen.
Vakopleiding (niveau 3)	Bereidt je voor om werkzaamheden zelfstandig uit te voeren.
Middenkaderopleiding (niveau 4)	Bereidt je voor om werkzaamheden volledig zelfstandig uit te voeren.
Specialistenopleiding (niveau 4)	Kopopleiding na een vakopleiding in dezelfde richting.

0. Algemeen: Yuverta

Per 1-1-2021 zijn Wellantcollege, Helicon en Citaverde college gefuseerd en per 1-8-2021 gaan zij samen verder als unieke blauw-groene onderwijsorganisatie onder de naam Yuverta. Dat betekent dat je voor je opleiding bent ingeschreven bij Helicon, Citaverde of Wellantcollege, maar dat die naam per 1-8-2021 verandert naar Yuverta.

Omdat Yuverta een grote organisatie is bestaan er binnen Yuverta dezelfde opleidingen (met hetzelfde crebonummer) die op diverse locaties worden uitgevoerd. Uiteindelijk leiden deze opleidingen met hetzelfde crebonummer op tot hetzelfde diploma. Je vindt de OER voor jouw opleiding HIER [<zorg voor een link naar de juiste plek>](#).

Dit huidige OER is en blijft leidend voor jouw gehele opleiding. Het is je houvast wanneer je wil weten wat de programmering van de onderwijsactiviteiten van je opleiding is. Er wordt uitgelegd wat er tijdens je opleiding in het onderwijs en examinering aan bod komt. Ook staan de eisen beschreven waar je aan moet voldoen om een diploma te kunnen behalen.

Deze fusie betekent ook dat je jouw diploma behaalt onder de vlag van Yuverta en deze naam dus uiteindelijk ook op jouw diploma komt te staan.

1. Algemeen: geldigheid en reikwijdte

1.1 Status en reikwijdte

In de OER beschrijven we de inhoud en organisatie van ons onderwijs en onze examens binnen de wet- en regelgeving die geldt voor mbo-onderwijs in Nederland. Naast de OER zijn er nog andere Helicon Studentenregelingen mbo, namelijk:

- *Toelatingsbeleid en aanmeldprocedure mbo*
- *Studentenstatuut mbo*
- *Regelingen zorg en begeleiding*
- *Gedragscode Vreemde Talen*
- *Klachtenregeling.*

De regelingen zijn te vinden op <http://onderwijsregelingen.helicon.nl>.

Op basis van de Studentenregelingen mbo worden voor een opleiding of een cluster opleidingen één of meer 'gebruikersregelingen' uitgewerkt. Zo wordt bijvoorbeeld de OER uitgewerkt tot eenvoudigere varianten: de opleidingsgids en de digitale examenuitleg / examengids en staan de specifieke schoolregels op MijnHelicon. Als de tekst van zo'n 'gebruikersregeling' onduidelijk is of de tekst in tegenspraak is met die van de officiële Studentenregelingen mbo dan geldt altijd de tekst van de desbetreffende Studentenregeling mbo. Als de tekst van een van de Studenteregelingen mbo in tegenspraak is met landelijke wet- en regelgeving dan geldt altijd de tekst van de wet- en regelgeving.

1.2 Geldigheidsduur en wijzigingen

De OER wordt jaarlijks vastgesteld door het College van Bestuur, na instemming van het Platform Medezeggenschap (Ondernemingsraad, Studentenraad en Ouderraad). De Studentenraad en Ouderraad hebben volgens de wet instemmingsrecht in de OER. De Ondernemingsraad heeft volgens de wet instemmingrecht in de organisatie van de examens. Dat staat in hoofdstuk 4 van de OER.

Hoofdstuk 2 en 3 van de OER zijn van toepassing voor alle studenten die in schooljaar 2019-2020 starten in leerjaar 1. Wanneer je overstapt of doorstroomt naar een andere opleiding en / of ander niveau of langer of korter over de opleiding doet dan vooraf in de onderwijsovereenkomst is vastgelegd, gaat de OER van die opleiding en dat **cohort** gelden.

Hoofdstuk 4 van de OER is van toepassing voor alle studenten die in schooljaar 2019-2020 examen doen.

Hoofdstuk 5 van de OER is van toepassing voor alle studenten die in schooljaar 2019-2020 gediplomeerd worden.

Voor zover bekend, staat in hoofdstuk 4 en 5 informatie over schooljaar 2020-2021 en later, zodat studenten die dit schooljaar nog geen examen doen alvast kunnen lezen hoe de examinering en diplomering er voor hen uit gaat zien.

In hoofdstuk 6 staat specifieke informatie over onderwijs en examinering voor studenten die ingeschreven staan in de **BKS**.

Het kan dat de overheid tijdens jouw schoolloopbaan met nieuwe wet- en regelgeving komt die ook voor jou geldt. Zo werd in oktober 2015 bekend dat examenkandidaten van niveau 4 in 2015-2016 niet konden zakken op rekenen, terwijl dat eerst wel zo zou zijn. Komt er nieuwe wet- en regelgeving vanuit de overheid? Dan passen we de OER daarop aan en informeren jou zo snel mogelijk over de wijzigingen, bijvoorbeeld door een bericht op MijnHelicon.

Een voorstel tot tussentijdse wijziging van de OER kan worden ingediend door:

- *de Ondernemingsraad, Studentenraad en / of Ouderraad;*
- *het College van Bestuur.*

Het College van Bestuur wijzigt de OER pas na instemming van het Platform Medezeggenschap.

1.3 Toepassing

De OER is van toepassing op studenten, personeel en bevoegd gezag. Waar 'student' staat, wordt ook bedoeld 'cursist van een bedrijfsgericht traject'.

Een student kan nog minderjarig zijn. Dan bedoelt deze regeling steeds waar 'student' staat ook: 'of zijn ouder(s)'. Waar 'ouder(s)' staat, wordt ook bedoeld 'wettelijk vertegenwoordiger(s)'.

1.4 Publicatie

De OER is te vinden op <http://onderwijsregelingen.helicon.nl> en op [Vibe](#). De regeling of onderdelen ervan worden op aanvraag ook gemaild of op papier verstrekt.

2. Onderwijs

In dit hoofdstuk lees je over het onderwijs bij Helicon.

In paragraaf 2.1 lees je over de landelijke kwalificatiestructuur die voor alle mbo-opleidingen geldt. In paragraaf 2.2 staat informatie over de onderdelen waar mbo-opleidingen uit bestaan. In paragraaf 2.3 lees je hoe onze opleidingen in elkaar zitten.

2.1 Landelijke kwalificatiestructuur beroepsonderwijs

Mbo-opleidingen zijn gebaseerd op een landelijke kwalificatiestructuur. Deze structuur is er om ervoor te zorgen dat de inhoud van de mbo-opleidingen aansluit op wat de maatschappij nodig heeft aan afgestudeerde mbo'ers.

Hieronder leggen we een aantal begrippen uit die te maken hebben met de kwalificatiestructuur.

2.1.1 Kwalificatie

Een kwalificatie is een beschrijving van wat een beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen om te kunnen functioneren:

- *in een bepaald beroep of groep van samenhangende beroepen;*
- *in het vervolgonderwijs;*
- *als burger.*

In deze beschrijving staan de minimale eisen waar je als beginnend beroepsbeoefenaar aan moet voldoen. Op die manier is een mbo-diploma landelijk vergelijkbaar.

Een kwalificatie is een richting waarin je gediplomeerd kunt worden.

Elke kwalificatie heeft een eigen nummer en een eigen officiële naam, die op je diploma komt te staan. Het nummer is het **CREBO**-nummer, waarmee de opleiding staat geregistreerd in het Centraal Register Beroepsopleidingen. Klik [hier](#) voor een overzicht van de officiële gegevens van onze opleidingen. Alle kwalificaties samen vormen de landelijke kwalificatiestructuur voor het mbo.

2.1.2 Kwalificatiedossier

In een kwalificatiedossier worden een of meerdere kwalificaties rondom een bepaalde beroepsgroep beschreven. Op basis van deze kwalificatiedossiers maken scholen hun opleidingsprogramma's en examens. Kwalificatiedossiers worden gemaakt door de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en vastgesteld door de Minister van Onderwijs. De kwalificatiedossiers zijn te vinden op s-bb.nl.

Je wordt opgeleid volgens het kwalificatiedossier van het startjaar van je opleiding (**cohort**). Start je in schooljaar 2019-2020 met een opleiding? Dan word je ingeschreven in een opleiding die gebaseerd is op een kwalificatiedossier 2019-2020.

2.1.3 Opleidingsdomein

Een opleidingsdomein is een samenhangend geheel van **kwalificatiedossiers** die zijn gericht op en van belang zijn voor eenzelfde bedrijfstak of groep van bedrijfstakken. De opleidingen van Helicon vallen onder het opleidingsdomein Voedsel, natuur en leefomgeving.

2.1.4 Twee kwalificatiestructuren

In het mbo zijn er op dit moment twee kwalificatiestructuren:

Herziene Kwalificatiestructuur (HKS):

Studenten die op of na 1 augustus 2016 starten met een opleiding moeten ingeschreven worden in de HKS.

Beroepsgerichte Kwalificatiestructuur (BKS):

Voor studenten die voor 1 augustus 2016 met een opleiding zijn begonnen, geldt de BKS. Voor studenten die op of na 1 augustus 2015 zijn gestart met een opleidingen konden scholen kiezen: of inschrijven in de BKS of in de HKS.

Helicon heeft er toen voor gekozen om nieuwe studenten in 2015-2016 in te schrijven in de BKS, met uitzondering van de eerstejaars van de opleiding Green Engineering. Zij zijn ingeschreven in de HKS.

BKS-studenten maken de opleiding af in de BKS. Op voorwaarde dat je daarmee akkoord gaat, mag de inschrijving in de BKS omgezet worden naar een inschrijving voor een verwante opleiding in de HKS (gebaseerd op het betreffende kwalificatiedossier uit de HKS en één of meer keuzedelen uit de HKS).

Studenten die in de BKS staan ingeschreven, kunnen relevante informatie vinden in hoofdstuk 6.

Waarom een nieuwe kwalificatiestructuur?

De bestaande structuur vroeg om een vernieuwing, omdat beroepen veranderen en opleidingen gemakkelijker hierop moeten kunnen inspelen. In de BKS zijn er veel opleidingen (kwalificaties). Door het samenvoegen en herzien van opleidingen die op elkaar lijken, zijn er in de HKS minder kwalificaties en minder kwalificatiedossiers. Er is meer gekeken naar overeenkomsten tussen de verschillende opleidingen.

2.1.5 Opbouw -kwalificatiedossier

Elk kwalificatiedossier bestaat uit:

1. Een basisdeel: dat deel is voor alle kwalificaties in een kwalificatiedossier hetzelfde. Het basisdeel bevat:

Beroepsgerichte onderdelen, dat wil zeggen kerntaken en werkprocessen.

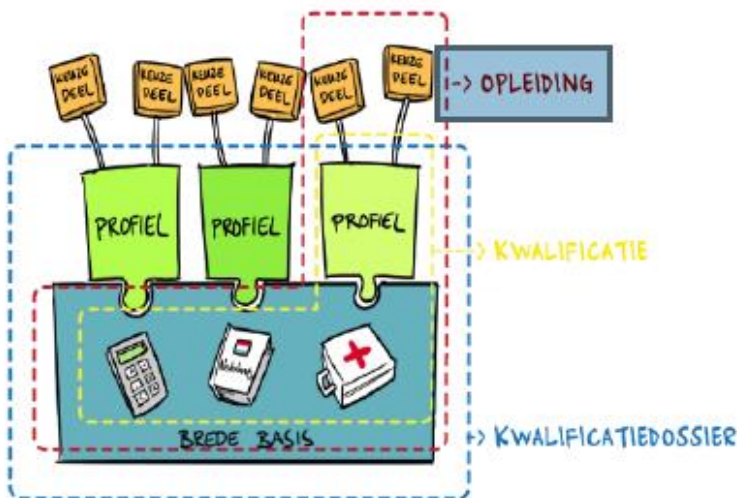
De diepgang van een werkproces verschilt soms per niveau. In het kwalificatiedossier is dan bij het werkproces beschreven wat er extra bij komt voor een bepaald opleidingsniveau;

Generieke onderdelen Nederlands, rekenen, Loopbaan en Burgerschap en voor niveau 4 ook Engels.

2. Een profieldeel: dit deel bevat kerntaken en werkprocessen voor een bepaald profiel (uitstroomrichting) van het kwalificatiedossier.

Daarnaast horen bij elke kwalificatie één of meer keuzedelen.

Het basis- en profieldeel heten samen de kwalificatie. De totale opleiding bestaat uit het basisdeel, het profieldeel en een of meer keuzedelen. Aan elke kwalificatie (basis- en profieldeel) worden nl. een aantal keuzedelen gekoppeld. Klik hier voor meer informatie over keuzedelen.

2.1.6 Opleidingsvarianten

Bij Helicon bieden we binnen sommige opleidingen verschillende varianten aan. Zo bieden we binnen de opleiding Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie de volgende varianten aan: Bos- en natuurbeheer, Outdoor en recreatie, Schaapherder en Water- en groenbeheer.

2.1.7 Wettelijke geldigheidsduur kwalificatiedossier, keuzedeel of koppeling keuzedeel

Is de wettelijke geldigheidsduur verstreken van:

- een kwalificatiedossiers,
- een keuzedeel,
- of de koppeling van een keuzedeel aan een of meer kwalificaties?

Dan kun je een diploma krijgen op basis van dat kwalificatiedossier binnen twee studie jaren nadat de reguliere studieduur van jouw opleiding is verlopen (de looptijd van de opleiding zoals afgesproken in de eerste **onderwijsovereenkomst**, OOK). En het behalen van een keuzedeel kan nog vermeld worden op het diploma binnen twee studie jaren nadat de reguliere studieduur van jouw opleiding is verlopen.

2.2 Onderdelen van mbo-opleidingen

In de vorige paragraaf las je dat een opleiding is gebaseerd op een kwalificatie: een beschrijving van wat je moet kennen en kunnen als beginnend beroepsbeoefenaar. Elke mbo-opleiding (kwalificatie) bestaat uit een aantal onderdelen. In deze paragraaf lees je welke onderdelen dat kunnen zijn.

2.2.1 Kerntaken en werkprocessen

Bij elke **kwalificatie** worden kerntaken en werkprocessen beschreven. Deze kerntaken en werkprocessen hebben te maken met het beroep of de beroepsgroep van de kwalificatie.

Kerntaken geven de belangrijkste beroepstaken van een beroepsbeoefenaar weer.

Een beroepstaak is kenmerkend voor het beroep waarvoor je wordt opgeleid. Iedere kerntaak bestaat uit werkprocessen.

Een **werkproces** bestaat uit een aantal samenhangende activiteiten die horen bij een kerntaak. De activiteiten hebben een begin, een eind en leiden tot een duidelijk resultaat.

Om de kerntaken en werkprocessen goed uit te kunnen voeren moet je beschikken over competenties. Een **competentie** is een mix van kennis, inzicht, vaardigheden en houding. Of je een bepaalde competentie hebt, laat je zien in gedrag. Voorbeelden van competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren en Instructies en procedures opvolgen. Bij elk werkproces staan de competenties tussen haakjes vermeld.

Kwalificatie	
Kerntaak 1	Werkproces 1.1
	Werkproces 1.2
	Werkproces 1.3
	Werkproces 1.4
Kerntaak 2	Werkproces 2.1
	Werkproces 2.2
	Werkproces 2.3

In een of meer examens bewijs je dat je de kerntaken en werkprocessen beheerst.

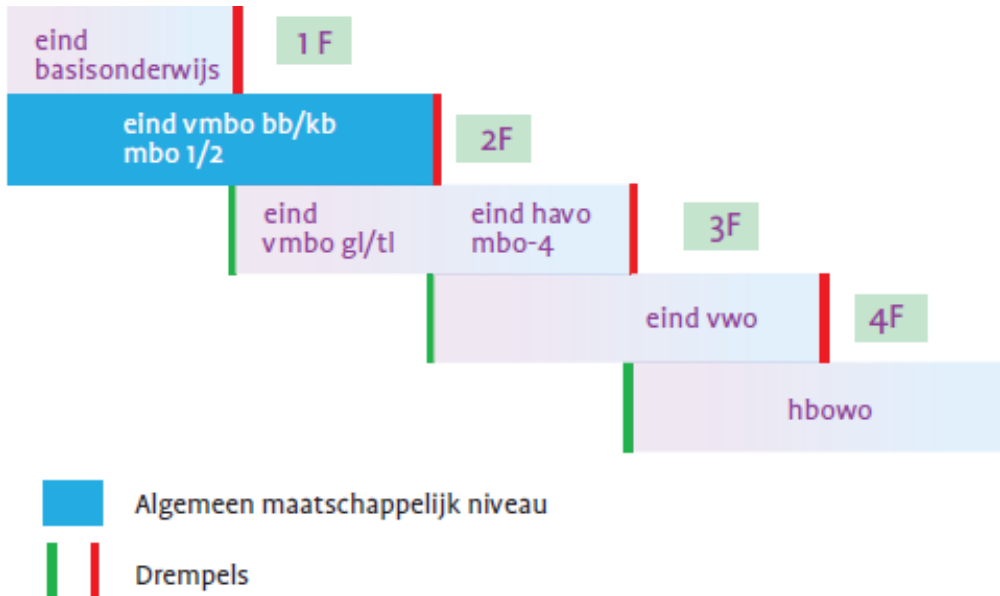
In de opleidingsgids van jouw opleiding staat welke kerntaken en werkprocessen bij jouw opleiding horen. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

2.2.2 Nederlands en rekenen

Nederlands en rekenen zijn generieke onderdelen van jouw opleiding. Dat wil zeggen dat het bij een bepaald opleidingsniveau hoort. Wat een beroepsbeoefenaar van een bepaald opleidingsniveau voor Nederlands en rekenen moet kennen en kunnen, is voor alle opleidingen van dat niveau gelijk.

Nederlands bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven. Rekenen bestaat uit vier domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en meetkunde en Verbanden.

De eisen voor Nederlands en rekenen zijn beschreven in het Referentiekader Nederlandse taal en rekenen. Dit is een systematische beschrijving van wat studenten in de verschillende fasen van het onderwijs moeten kennen en kunnen aan Nederlands en rekenen:

Voor het mbo gelden de volgende eisen (referentieniveaus) voor Nederlands en rekenen:

Opleidingsniveau	Eis
Entreeopleiding (voorheen niveau 1)	2F*
Basisberoepsopleiding (niveau 2)	2F
Vakopleiding (niveau 3)	2F
Middenkaderopleiding (niveau 4)	3F
Specialistenopleiding (niveau 4)	3F

*Bij entreeopleidingen mag ook onder 2F worden geëxamineerd om de voortgang van de student aan te tonen.

Klik [hier](#) voor een overzicht wat de niveaus 2F en 3F inhouden voor Nederlands en rekenen.

Deze eisen voor Nederlands en rekenen heb je nodig voor je beroep, bijvoorbeeld om een werkbriefje in te vullen, een plan te schrijven, een handleiding te lezen, om uit te rekenen hoeveel stenen je nodig hebt om een tuin te bestraten of hoeveel voer een dier nodig heeft. Daarnaast is niveau 2F het minimumniveau dat je nodig hebt om te kunnen functioneren als burger in de maatschappij. Je doet examen in Nederlands en rekenen. Meer hierover lees je in [hoofdstuk 4](#).

2.2.3 Engels voor niveau 4

Voor **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** gelden ook generieke eisen voor Engels. Engels bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

De eisen voor Engels zijn beschreven in het Europese Referentiekader (ERK). Voor niveau 4 opleidingen gelden de volgende eisen (ERK-niveaus) voor Engels:

Opleidingsniveau	Eis
Lezen en Luisteren	Minimaal B1, B2 kan ook
Spreken, Gesprek voeren en Schrijven	Minimaal A2, B1 of B2 kan ook

Klik [hier](#) voor een overzicht van wat de niveaus B2, B1 en A2 inhouden.

Je doet examen in Engels als je een niveau 4 opleiding volgt. Meer hierover lees je in [hoofdstuk 4](#).

2.2.4 Loopbaan & Burgerschap

De eisen voor Loopbaan & Burgerschap zijn beschreven in het document Kwalificatie-eisen loopbaan en burgerschap. Hieronder staat een samenvatting.

Met het onderdeel **Loopbaan** wordt bedoeld Loopbaanoriëntatie en –ontwikkeling. Dit onderdeel zorgt ervoor dat je tijdens je opleiding leert om:

- *sturing te geven aan je eigen loopbaan en*
- *betekenisvol werk of vervolgonderwijs te vinden dat aansluit op wat je goed kunt en op wat je leuk en belangrijk vindt.*

Tijdens je opleiding leer je weloverwogen keuzes te maken en leer je te bepalen welke vervolgstappen je moet zetten om gemaakte keuzes voor elkaar te krijgen.

In het onderdeel **Burgerschap** leer je tijdens je opleiding dingen die je nodig hebt om te kunnen functioneren als burger in de maatschappij.

Klik [hier](#) voor een overzicht van de onderdelen Loopbaan & Burgerschap verder beschreven.

In Loopbaan & Burgerschap doe je geen examen. Om in aanmerking te komen voor een diploma moet je hebben voldaan aan de inspanningsverplichting voor Loopbaan & Burgerschap. In de opleidingsgids van jouw opleiding staat meer informatie over deze inspanningsverplichting. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

2.2.5 Branchevereisten

De **kwalificatiedossiers** zijn ontwikkeld met vertegenwoordigers van onderwijs en bedrijfsleven. Soms geeft het bedrijfsleven daarbij aan dat bepaalde eisen nodig zijn om het beroep uit te kunnen oefenen. Dat zijn branchevereisten. Voorbeelden hiervan zijn VCA (Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers) en het Certificaat Wet natuurbescherming (voorheen Flora- en faunawetgeving).

Er zijn twee soorten branchevereisten:

Categorie	Waar te vinden	Verantwoordelijkheid school
Branchevereisten die onderdeel zijn van een kwalificatie(dossier)	Opgenomen als kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier, bij een of meer kwalificaties.	De branchevereisten moeten terugkomen in het onderwijs en in het examen.
Branchevereisten die géén onderdeel zijn van een kwalificatie(dossier)	Informatieve vermelding in het kwalificatiedossier dat er sprake is van branchevereisten náást de kwalificatie.	De branchevereisten hoeven niet terug te komen in het onderwijs en in het examen. De school kan het aanbieden: <ul style="list-style-type: none"> • in de vrije ruimte, als de student daarmee akkoord gaat; • als contractactiviteit, op kosten van de student of zijn leerbedrijf.

Klik **hier** voor een overzicht van onze opleidingen met per opleiding:

- of er branchevereisten bij deze opleiding horen,
- zo ja, welke branchevereisten dat zijn en
- of deze branchevereisten verplicht zijn om in aanmerking te komen voor een diploma.

2.2.6 Wettelijke beroepsvereisten

Voor sommige beroepen zijn wettelijke eisen vastgesteld waar je aan moet voldoen om het beroep uit te mogen voeren. Voorbeelden hiervan zijn eisen om te mogen werken met gewasbeschermingsmiddelen en eisen om te mogen werken met proefdieren. In de wet worden dit soort eisen beroepsvereisten genoemd.

Is er sprake van beroepsvereisten bij een bepaalde opleiding? Dan zorgt **SBB** ervoor dat deze eisen verwerkt zijn in het **kwalificatiedossier**. De Minister stelt het kwalificatiedossier, inclusief deze eisen, vast. Volg je een opleiding met beroepsvereisten? Dan moet jouw opleiding ervoor zorgen dat deze beroepsvereisten in jouw opleiding aan bod komen en dat je er examen in kunt doen.

Er zijn twee soorten wettelijke beroepsvereisten:

Categorie	Waar te vinden	Verantwoordelijkheid school
Wettelijke beroepsvereisten die onderdeel zijn van een kwalificatie(dossier)	Opgenomen als kwalificatie-eisen in het kwalificatiedossier, bij een of meer kwalificaties.	De wettelijke beroepsvereisten moeten terugkomen in het onderwijs en in het examen. In het examen moeten de beroepsvereisten 100% zijn afgedekt. De kosten komen ten laste van de school (tenzij anders afgesproken, dit is bijv. het geval bij het Trekkerrijbewijs, de kosten daarvan komen ten laste van de student).

Categorie	Waar te vinden	Verantwoordelijkheid school
Wettelijke beroepsvereisten die géén onderdeel zijn van een kwalificatie(dossier)	Informatieve vermelding in het kwalificatiedossier dat er sprake is van wettelijke beroepsvereisten náást de kwalificatie.	De wettelijke beroepsvereisten hoeven niet terug te komen in het onderwijs en in het examen. De school kan het aanbieden: <ul style="list-style-type: none"> • in de vrije ruimte, als de student daarmee akkoord gaat; • als contractactiviteit, op kosten van de student of zijn leerbedrijf.

Klik [hier](#) voor een overzicht van onze opleidingen met per opleiding:

- *of er wettelijke beroepsvereisten bij deze opleiding horen,*
- *zo ja, welke wettelijke beroepsvereisten dat zijn en*
- *of deze wettelijke beroepsvereisten verplicht zijn om in aanmerking te komen voor een diploma.*

2.2.7 Beroepspraktijkvorming (BPV)

Leren in de praktijk is een onderdeel van elke beroepsopleiding. Dit heet volgens de wet “beroeps-Praktijkvorming” (BPV).

BPV kan plaatsvinden in het kader van de kwalificatie (basis- en profieldeel) of in het kader van een keuzedeel.

De BPV wordt verzorgd op grondslag van een praktijkovereenkomst (POK). In de POK worden de rechten en plichten van de student, Helicon en het BPV-bedrijf geregeld.

In de POK wordt ten minste geregeld:

- de startdatum en einddatum van de BPV,
- het totaal aantal te volgen praktijken en de verdeling daarvan over de studiejaren,
- hoe de student tijdens de BPV wordt begeleid door Helicon en door het BPV-bedrijf,
- het deel van de **kwalificatie** dat de beroepspraktijkvorming omvat,
- of het **keuzedeel** / de keuzedelen of het deel daarvan dat de beroepspraktijkvorming omvat,
- hoe de BPV wordt beoordeeld,
- de gevallen waarin en de wijze waarop de POK voortijdig kan worden ontbonden.

Het BPV-bedrijf dat de beroepspraktijkvorming verzorgt, zorgt voor de begeleiding van de student binnen het bedrijf. De school beoordeelt of de student het deel van de kwalificatie, dat de student tijdens de BPV dient te behalen, heeft behaald. De school betreft daarbij het oordeel van het BPV-bedrijf en neemt **regels over de BPV-beoordeling** op in de OER.

Beschikbaarheid praktijkplaats en totstandkoming **praktijkovereenkomst** (POK)

Het College van Bestuur zorgt voor de beschikbaarheid van de BPV-plaats en voor de totstandkoming van de POK. In de praktijk betekent dit dat jouw opleiding vooraf controleert of het bedrijf waar je BPV wilt gaan doen geschikt is voor jou als leerbedrijf en dat het bedrijf de juiste erkenning van **SBB** heeft.

In de opleidingsgids van jouw opleiding staat meer informatie over het zoeken van een BPV-bedrijf. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

Stellen de opleiding en **SBB** na het afsluiten van de POK vast dat de BPV-plaats:

- *niet of niet volledig beschikbaar is,*
- *de begeleiding tekort schiet of ontbreekt;*
- *niet langer beschikt over een gunstige beoordeling van SBB*
- *Of stellen de opleiding en SBB na het afsluiten van de POK vast dat er sprake is van andere omstandigheden die maken dat de BPV niet naar behoren zal kunnen plaatsvinden?*

Dan bevordert de opleiding, na overleg met SBB, dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld.

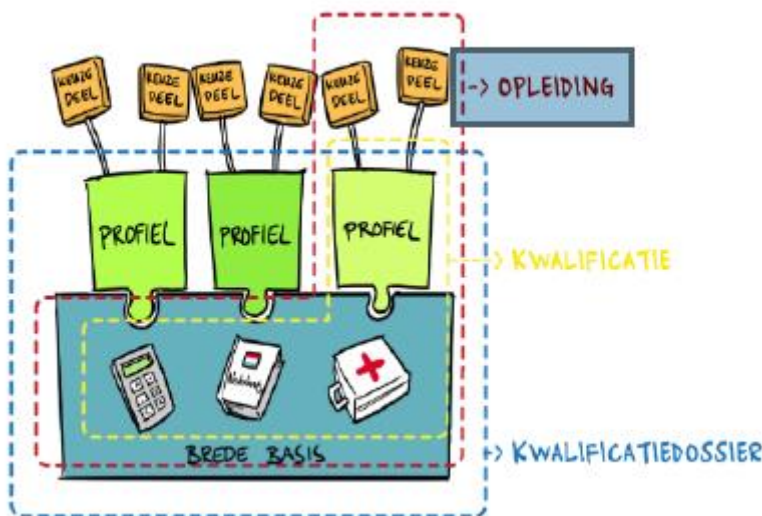
Beoordeling kwaliteit en erkenning leerbedrijven voor de BPV

De Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) zorgt ervoor dat bedrijven en organisaties die de BPV verzorgen eenmaal in de vier jaar worden beoordeeld aan de hand van door de SBB vast te stellen criteria. Deze criteria worden gepubliceerd in de **Staatscourant**. Zijn er bijzondere omstandigheden? Dan kan vaker beoordeeld worden dan een keer per vier jaar.

- Bij een gunstig oordeel erkent SBB een bedrijf of organisatie als leerbedrijf voor de BPV of handhaaft de erkenning.
- Bij een ongunstig oordeel weigert SBB de erkenning of trekt de erkenning in.
- SBB vraagt geen vergoeding voor de kosten van de beoordeling.
- De erkenning vervalt als het leerbedrijf tijdens vier aaneengesloten jaren geen BPV heeft verzorgd.
- SBB zorgt voor openbaarmaking van een overzicht van bedrijven en organisaties met een erkenning.
- Alleen bedrijven en organisaties met een gunstige beoordeling van SBB mogen BPV verzorgen voor een opleiding of groep van opleidingen.

2.2.8 Keuzedelen

Elke opleiding bestaat uit: een **basisdeel**, een **profieldeel** en een of meer keuzedelen. Het basis- en profieldeel vormen samen de kwalificatie. Aan elke **kwalificatie** (basis- en profieldeel) worden door de minister een aantal keuzedelen gekoppeld:

Soorten keuzedelen

Keuzedelen zijn:

- *verbredend*
- *verdiepend*
- *gericht op doorstroom binnen het mbo of doorstroom naar het hbo*

Voor de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** kunnen keuzedelen ook remediërend zijn.

Keuzedelen kunnen worden uitgevoerd op school, tijdens de **BPV**, met zelfstudie of een combinatie daarvan.

Studielast keuzedelen

De Minister stelt op voorstel van **SBB** de studielast van elk keuzedeel vast. De studielast van een keuzedeel kan zijn: 240, 480, 720 of 960 klokuren.

Per soort opleiding heeft de Minister bepaald hoe groot de keuzedeelverplichting is:

Soort opleiding	Omvang keuzedeelverplichting*
Entreeopleiding (voorheen niveau 1) van 1 jaar	240 klokuren
Basisberoepsopleiding (niveau 2) van 1 tot 2 jaar	480 klokuren
Vakopleiding (niveau 3) van 2 tot 3 jaar	720 klokuren
Middenkaderopleiding (niveau 4) van 3 jaar	720 klokuren
Middenkaderopleiding (niveau 4) met toegestane studieduur tussen 3 en 4 jaar	960 klokuren
Specialistenopleiding (niveau 4) van 1 jaar	240 klokuren

*Dit is de totale studielast: begeleide onderwijstijd (**BOT**), **BPV**, zelfstudie of een combinatie daarvan.

Een **basisberoepsopleiding (niveau 2)** mag 1 tot 2 jaar duren. De keuzedeelverplichting is altijd 480 klokuren. Al ligt het voor de hand dat als een opleiding korter dan twee jaar duurt een verkort programma wordt aangeboden waarin de keuzedelen in minder dan 480 klokuren worden aangeboden, maar wel in verhouding met de rest van het verkorte programma, dus in verhouding met het **basisdeel** en het **profieldeel** van de verkorte opleiding.

Een **vakopleiding (niveau 3)** mag 2 tot 3 jaar duren. De keuzedeelverplichting is altijd 720 klokuren. Al ligt het voor de hand dat als een opleiding korter dan drie jaar duurt een verkort programma wordt aangeboden waarin de keuzedelen in minder dan 720 klokuren worden aangeboden, maar wel in verhouding met de rest van het verkorte programma, dus in verhouding met het **basisdeel** en het **profieldeel** van de verkorte opleiding.

Een aantal **middenkaderopleidingen (niveau 4)** mag **3 tot 4 jaar duren**. De keuzedeelverplichting is altijd 960 klokuren. Al ligt het voor de hand dat als een opleiding korter dan vier jaar duurt een verkort programma wordt aangeboden waarin de keuzedelen in minder dan 960 klokuren worden aangeboden, maar wel in verhouding met de rest van het verkorte programma, dus in verhouding met het **basisdeel** en het **profieldeel** van de verkorte opleiding.

Keuzedelenaanbod

Keuzedelen worden ontwikkeld door onderwijs en bedrijfsleven samen. Vier keer per jaar stelt de Minister nieuw ontwikkelde keuzedelen vast en bepaalt daarbij welke keuzedelen gekoppeld worden aan welke **kwalificatie** (gekoppelde keuzedelen). Een overzicht van alle gekoppelde keuzedelen staat op s-bb.nl.

Elke onderwijsinstelling bepaalt vervolgens welke van die keuzedelen ze aanbieden. Een onderwijsinstelling moet er daarbij voor zorgen dat studenten bij elke opleiding uit voldoende keuzedelen kunnen kiezen (minimaal 2 keuzes).

Een onderwijsinstelling kan ook pakketjes van keuzedelen aanbieden (configuraties). Het ene pakketje bestaat dan bijvoorbeeld uit de keuzedelen A, B en C en het andere pakketje uit A, B en D. A en B zijn voor alle studenten hetzelfde. De keuze zit hem in C of D.

Moment(en) van kiezen

Wettelijk is bepaald dat je keuzedelen kunt kiezen voordat de opleiding begint of dat je tijdens de opleiding keuzedelen kiest op een of meer momenten in de opleiding. De school moet duidelijk met studenten communiceren op welke momenten er gekozen kan worden en waaruit gekozen kan worden. Bij Helicon kies je tijdens opleiding één keuzedeel, dus niet al voordat de opleiding start. Je hebt één keer een keuzemoment tijdens je opleiding. Je kunt dan uit twee of meer keuzedelen zelf een keuze maken. De andere keuzedelen liggen voor jouw opleiding vast. Je volgt dan met je hele klas hetzelfde keuzedeel dat jouw opleiding heeft gekozen.

Wil je weten welke keuzedelen bij jouw opleiding horen? Kijk dan in de opleidingsgids van jouw opleiding op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

Niet-gekoppelde keuzedelen

Je kunt je school vragen om een niet-gekoppeld keuzedeel uit het aanbod van de school te volgen. In plaats van een gekoppeld keuzedeel volg je dan een niet-gekoppeld keuzedeel.

De voorwaarden hiervoor zijn:

- *Er is geen overlap tussen het niet-gekoppelde keuzedeel en het basisdeel en / of profieldeel van je opleiding.*
- *Het niet-gekoppelde keuzedeel is in te passen in je rooster. Als het niet in te passen is, kun je het niet-gekoppelde keuzedeel niet volgen.*

Keuzedelen en de onderwijsovereenkomst (OOK)

Kun je voor de start van de opleiding al uit keuzedelen kiezen? Dan komen de door jou gekozen keuzedelen op je onderwijsovereenkomst (OOK) te staan. Kies je tijdens de opleiding, zoals bij Helicon, voor een of meer keuzedelen? Dan krijg je tijdens de opleiding een keuzedelenblad waar het gekozen keuzedeel op staat / de gekozen keuzedelen op staan. Dit keuzedelenblad is een bijlage bij de onderwijsovereenkomst (OOK) en een onlosmakelijk deel van die overeenkomst.

“Eigen” keuzedelen

Een onderwijsinstelling heeft de mogelijkheid om in een basisberoepsopleiding (niveau 2), vakopleiding (niveau 3) en middenkaderopleiding (niveau 4) een “eigen” keuzedeel aan te bieden. 240 uur van de keuzedeelverplichting kan namelijk worden ingevuld met persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming.

De voorwaarden hiervoor zijn:

- *Er is geen overlap tussen het “eigen” keuzedeel en het basisdeel en / of profieldeel van de opleiding of met een bestaand keuzedeel.*
- *Het “eigen” keuzedeel moet aantoonbaar van voldoende kwaliteit zijn.*
- *Het College van Bestuur moet in het jaarverslag verantwoorden welke “eigen” keuzedelen zijn aangeboden bij welke kwalificaties.*
- *Als een “eigen” keuzedeel wordt aangeboden, moet dat worden aangeboden bij alle opleidingen die onder die kwalificatie vallen. Bijv. bij CREBO 25258 wordt een “eigen” keuzedeel aangeboden.
Dan moet dat worden aangeboden bij alle opleidingen van CREBO 25258.*
- *Het “eigen” keuzedeel wordt bij de start van de opleiding vermeld op de onderwijsovereenkomst (OOK). Wordt het “eigen” keuzedeel tijdens de opleiding aan de opleiding gekoppeld? Dan ontvang je een keuzedelenblad waar het “eigen” keuzedeel op staat. Dit keuzedelenblad is een bijlage bij de onderwijsovereenkomst (OOK) en een onlosmakelijk deel van die overeenkomst.*

Helicon biedt geen “eigen” keuzedelen aan. Het keuzedelenaanbod van Helicon bestaat alleen uit landelijke keuzedelen die de Minister heeft vastgesteld.

In de opleidingsgids van jouw opleiding kun je zien welke keuzedelen in welke periode worden aangeboden en uit welke keuzedelen je zelf kunt kiezen. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

2.3 Opbouw opleidingen van Helicon

In de vorige paragraaf las je welke onderdelen in een mbo-opleiding kunnen zitten. In deze paragraaf lees je hoe onze opleidingen in elkaar zitten met deze onderdelen.

2.3.1 Opbouw opleidingen

Onze opleidingen zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Onderdeel mbo-opleiding	Onderdeel opleiding Helicon
Kerntaken Werkprocessen Branchevereisten Wettelijke beroepsvereisten Engels niveau 2 en 3	<i>Integrale beroepssituaties (IBS'en) en ondersteunende vakken</i>
Nederlands Rekenen Engels niveau 4	AVO (algemeen vormend onderwijs)
Loopbaan & Burgerschap	<i>LOB (Loopbaanontwikkeling en -begeleiding) en Burgerschap</i> <i>BOL: gemiddeld 1 uur per week LOB en Burgerschap en 1 uur per week mentor- / coachuur</i> <i>BBL: aantoonbaar geïntegreerd in de BPV</i>
Beroepspraktijkvorming	Beroepspraktijkvorming (BPV)
Keuzedelen	Keuzedelen

In de **bijlage** kun je zien hoe de uren verdeeld zijn over begeleide onderwijstijd (**BOT**) en beroepspraktijkvorming (BPV).

In de opleidingsgids van jouw opleiding lees je meer over de inhoud en opbouw van jouw opleiding. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

2.3.2 Opleidingsplan

Voor elke opleiding wordt een opleidingsplan gemaakt. Hierin vind je per leerjaar en per periode:

- de namen en uren van de *IBS'en* en *ondersteunende vakken*;
- de uren van *Nederlands*, *rekenen* en voor *middenkaderopleidingen (niveau 4)* en *specialistenopleidingen (niveau 4)* ook *Engels*;
- de uren van *LOB* en *Burgerschap*;
- de uren *BPV* (in het jaarrooster kun je zien hoe de BPV verdeeld is over het schooljaar: of je de hele week BPV hebt of 1 of meer dagen per week);
- de uren voor de *keuzedelen* en wanneer in de opleiding deze worden aangeboden.

2.3.3 Lesrooster

Het opleidingsplan wordt vertaald naar een lesrooster op het niveau van klokuren. In je rooster kun je zien:

- in welke groep of groepen je bent ingedeeld;
- planning van onderwijsactiviteiten met dagen / tijden / plaats- en / of lokaalaanwijzing;
- de namen van de deskundigen die deze activiteiten verzorgen of je daarbij begeleiden.

Je rooster kun je inzien via de applicatie op MijnHelicon:

2.3.4 Opleidingsgids

Voor elke opleiding / specialisatie wordt een opleidingsgids gemaakt. Deze zijn te vinden op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

In elke opleidingsgids staat in ieder geval:

- de officiële gegevens van jouw opleiding, zoals **CREBO**, naam **kwalificatiedossier**, naam kwalificatie, leerweg en niveau;
- een vertaling van het didactisch concept van jouw school;
- de eigen 'roepnaam', die binnen Helicon gebruikt wordt voor jouw opleiding en die, zolang de regelgeving dat toelaat, ook op het **diploma** komt;
- de studieduur;
- waar je voor wordt opgeleid, wat je met de opleiding kunt;
- de scholen / locaties waar onderdelen van jouw opleiding worden verzorgd (als een deel van jouw opleiding wordt uitgevoerd bij een andere vestiging van Helicon dan waar je bent ingeschreven)
- informatie over de inhoud en opbouw van je opleiding, zoals:
 - de invulling van het opleidingsprogramma incl. Nederlands, rekenen, LOB & Burgerschap en Moderne Vreemde Taal / Talen (indien in **kwalificatiedossier**);
 - de invulling van de keuzedelen;
 - de invulling van de **BPV** / aantal BPV-dagen tijdens de opleiding, de eisen aan BPV-bedrijven (erkenning als leerbedrijf);
- informatie over hoe je tijdens de opleiding wordt begeleid;
- informatie over hoe je tijdens de opleiding wordt beoordeeld:
 - hoe wordt jouw studievoortgang bewaakt en wanneer ga je door naar een volgende fase;
 - voor nieuwe studenten: informatie over het bindend studieadvies;
 - informatie over toetsing en over hoe resultaten tot stand komen;
 - wat staat er op je rapport en hoe vaak krijg je een rapport;
- voorwaarden voor toelating tot het examen;
- globale informatie over de examens;
- wat verder nog van belang is voor een goede onderwijsuitvoering van de betreffende opleiding.

In de opleidingsgids kan verwezen worden naar andere documenten waarin deze informatie staat, zoals studiewijzers van een bepaald vak dat je volgt waarin staat hoe het vak getoetst wordt.

2.4 Jaarlijkse actualisatie

Het onderwijs in onze opleidingen is steeds in ontwikkeling en zal zich blijven ontwikkelen. Het wordt op basis van evaluaties door studenten, bedrijfsleven en docenten/deskundigen telkens verbeterd. Ook kan de overheid tijdens lopende opleidingen met richtlijnen komen die we op moeten volgen, waardoor we lopende opleidingsprogramma's moeten aanpassen.

Daarnaast ziet de inspectie toe op de kwaliteit van het onderwijs. Uitkomsten van dit toezicht kunnen ook aanleiding geven tot aanpassing van al lopende opleidingsprogramma's. Uiteraard zullen we je zo snel mogelijk informeren over wijzigingen, bijvoorbeeld via je mentor / coach en MijnHelicon.

Bij overstap van de ene opleiding naar de andere, bij overstap van een opleiding van een hoger niveau naar een lager niveau of bij verlenging of verkorting van de reguliere opleidingsduur kun je in een ander **cohort** terechtkomen. Zie verder de paragraaf Cohortregeling in het **Toelatingsbeleid mbo**.

3. Beoordeling

Wat betreft beoordeling staat er in de wet alleen iets over de beoordeling van de Beroepspraktijkvorming (BPV). Dat is beschreven in [paragraaf 2.2.7](#).

In dit hoofdstuk lees je over het Helicon-beleid wat betreft beoordeling:

- *hoe word je tijdens je opleiding getoetst en beoordeeld,*
- *wat zijn de regels over herkansingen,*
- *hoe wordt jouw studievoortgang bewaakt,*
- *wat houdt het bindend studieadvies in,*
- *wat zijn de regels over de toelating tot de examens,*
- *hoe lang worden toetsen bewaard,*
- *waar kun je terecht met klachten.*

3.1 Beoordeling

We hebben hoge verwachtingen van je en vertrouwen in de keuzes die je maakt. Wij dagen je uit om meer inzicht te krijgen in wat je doet en om te groeien in zelfstandigheid. Dit betekent dat we eisen aan je stellen en je aan afspraken houden. Hoe verder in de opleiding, hoe meer verantwoordelijkheid je krijgt voor je eigen leerproces. Binnen een kader maak je eigen keuzes. Leren krijgt pas echt betekenis als je kunt reflecteren op wat je doet. Samen met jou bewaken we jouw voortgang; we kijken naar je kennis, vaardigheden, handelen en gedrag.

Hieronder lees je hoe we jouw studievoortgang beoordelen.

De onderdelen uit jouw opleidingsprogramma toetsen we op twee manieren:

1. Een **diagnostische beoordeling** waarmee we bepalen of je op de goede weg bent om je einddoel te behalen. Het gaat hierbij dus om voortgang: waar ben je goed in? Wat vraagt nog jouw aandacht? Deze toetsen kunnen aangekondigd en onaangekondigd plaatsvinden tijdens de les. Doel van de toets is dat je ervan leert.
2. Een **afsluitende beoordeling** waarmee we bepalen of je je einddoel hebt behaald. Op basis van deze toets beoordelen we of je een onderdeel uit jouw opleidingsprogramma met een voldoende af kunt sluiten.

3.1.1 Toetsvormen

Een toets kan verschillende vormen hebben. Je krijgt bijvoorbeeld een praktijktoets, geeft een presentatie, maakt een verslag, doet een assessment, levert een product in of doet een kennistoets. In de studiewijzer die hoort bij elk onderdeel uit jouw opleidingsprogramma vind je precies met welke toetsvorm je de onderdelen afrondt, waaraan ze moeten voldoen en binnen welke termijn je het resultaat van de toets doorkrijgt van de docent.

3.1.2 Beoordeling van de integrale beroepssituaties (IBS'en)

Bij de start van een IBS informeren we je over wat je moet kennen en kunnen bij de afronding van de IBS. Ook geven we aan hoe dit beoordeeld zal worden.

Tijdens het werken aan een IBS kun je diagnostisch worden beoordeeld om de voortgang in beeld te hebben, zodat je op basis daarvan kunt bijstellen. Elke IBS wordt afgerond met drie (verschillende vormen van) afsluitende beoordelingen. De ene beoordeling kan zwaarder meewegen dan de andere. Meer informatie kun je vinden in de studiewijzer van de IBS.

Het gemiddelde (afhankelijk van de weging) van de afsluitende beoordelingen is jouw eindcijfer van de IBS. Dit eindcijfer moet voldoende zijn.

Bij de afsluitende beoordelingen van een IBS wordt er geen ondergrens gehanteerd. Het kan zijn dat er voorwaarden worden gesteld voor deelname aan de afsluitende beoordelingen van een IBS. Mochten er voorwaarden gesteld worden dan vind je deze terug in de IBS-omschrijving en in de studiewijzer.

3.1.3 Beoordeling van de ondersteunende vakken

De ondersteunende vakken worden diagnostisch getoetst. Deze toetsen laten je zien of je op de goede weg bent, wat je al kent en kunt en wat je nog moet leren.

3.1.4 Beoordeling van de generieke onderdelen Nederlands, rekenen en niveau 4 Engels

Nederlands en bij **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** ook Engels bestaat uit de vaardigheden Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven. Rekenen bestaat uit de domeinen Getallen, Verhoudingen, Meten en meetkunde en Verbanden. Tijdens het schooljaar kunnen er diagnostische beoordelingen plaatsvinden voor Nederlands, rekenen en bij niveau 4 ook voor Engels.

Per vaardigheid wordt Nederlands afgerond met een afsluitende beoordeling. Hetzelfde geldt voor Engels. Bij rekenen wordt elk domein afgesloten met een afsluitende beoordeling. Ook bij de afsluitende beoordelingen voor Nederlands, rekenen en Engels wordt geen ondergrens gehanteerd.

Taal en rekenen sluit je af met een examen. Meer informatie staat in **hoofdstuk 4**.

3.1.5 Beoordeling van Loopbaanontwikkeling en –begeleiding (LOB) en Burgerschap

Tijdens het schooljaar zijn er diagnostische beoordelingen. Per periode wordt LOB en Burgerschap afgerond met een beoordeling *behaald* of *niet behaald*.

3.1.6 Beoordeling van de beroepspraktijkvorming (BPV)

Na elke BPV-periode worden de volgende drie onderdelen geregistreerd:

1. Resultaat van de BPV-opdrachten
2. Resultaat van de BPV-eindbeoordeling door de praktijkopleider
3. Gerealiseerde BPV-uren volgens ingeleverde urenregistratie

De BPV-opdrachten moeten gemiddeld voldoende zijn, tenzij de beoordeling plaatsvindt in de IBS. De BPV-beoordeling van de praktijkopleider moet voldoende zijn. Daarnaast kan er sprake zijn van tussentijdse diagnostische beoordeling(en). Meer informatie kun je vinden in de BPV-handleiding en / of studiewijzer over de BPV.

3.1.7 Beoordeling van de keuzedelen

Tijdens een **keuzedeel** zijn er diagnostische beoordelingen. Nadat je een keuzedeel hebt afgerond, doe je er examen in. Om je diploma te halen, moet je de examens voor de keuzedelen wel afleggen maar je kunt er niet op zakken. De naam van een behaald keuzedeel komt op je diploma te staan. *Op de resultatenlijst bij het diploma komen de behaalde en niet-behaalde keuzedelen te staan (naam keuzedeel en resultaat van het keuzedeel).*

3.1.8 Studieresultaten

Je studievoortgang wordt per leerlijn getoetst en - op **LOB** en Burgerschap na - met een cijfer beoordeeld. Je studieresultaten worden in EduArte geregistreerd en kun je altijd inzien via MijnHelicon.

3.1.9 Herkansingen

Diagnostische beoordelingen kun je niet herkansen. Ze zijn immers bedoeld om van te leren en je voor te bereiden op jouw afsluitende toetsen. De docent bespreekt deze toetsen uitgebreid na met de klas of je bespreekt ze met je medestudenten in de klas. Deze feedback helpt jou in je leerproces.

Afsluitende beoordelingen kun je wel herkansen:

- Per IBS mag je één van de drie afsluitende beoordelingen één keer herkansen.
- Voor Nederlands mag je de afsluitende beoordeling één keer per lesperiode* herkansen.
- Voor rekenen mag je de afsluitende beoordeling één keer per lesperiode herkansen.
- Niveau 4: voor Engels mag je de afsluitende beoordeling één keer per lesperiode herkansen. (alleen niveau 4 opleidingen hebben standaard Engels in de opleiding)
- Voor LOB en Burgerschap mag je de afsluitende beoordeling één keer per lesperiode herkansen.
- Wanneer er bij BPV sprake is van één of meerdere onvoldoendes bepaalt de onderwijscommissie óf en hoe er herkanst dient te worden.
- In keuzedelen doe je examen. Daar mag je herexamen in doen.

*Een lesperiode duurt 10 lesweken tenzij jouw opleiding hiervan afwijkt. De onderwijsplanning is terug te vinden in de opleidingsgids.

In alle gevallen van herkansing geldt dat het hoogst behaalde cijfer telt. Bij ongeoorloofde afwezigheid tijdens het eerste beoordelingsmoment maak je automatisch gebruik van de herkansing. Je krijgt daarna geen mogelijkheid voor nog een herkansing.

Na herkansingen een IBS niet gehaald?

Dan vraag je bij de **onderwijscommissie** een extra herkansing aan. Je mentor / coach kan je vertellen hoe dat in zijn werk gaat.

Zo'n aanvraag betekent altijd maatwerk voor jou. Mogelijke scenario's die de onderwijscommissie kan inzetten zijn:

- Een extra herkansing op één van de drie afsluitende beoordelingen.
- Een vervangende opdracht die de gehele IBS dekt.
- De hele IBS opnieuw doen. Je sluit aan bij het leerjaar waarin de IBS gegeven wordt op de eigen vestiging of mogelijk op een andere vestiging.

Aan het eind van het schooljaar bekijkt de onderwijscommissie wat je allemaal hebt behaald of niet hebt behaald. Op basis daarvan bekijkt de onderwijscommissie hoeveel herstelwerk je hebt en bepaalt de onderwijscommissie of dit herstelwerk gecombineerd kan worden met de studielast.

3.1.10 Studievoortgang en bindend studieadvies

Resultaten en beoordelingen zijn in te zien in ons digitale studentvolgsysteem EduArte, te bereiken via MijnHelicon.

Tijdens jouw opleiding kijken we naar de ontwikkeling van iedere individuele student en bepalen wat nodig is om de opleiding succesvol af te ronden. Hierbij kijken we niet alleen naar de behaalde vakken, maar ook naar beroepshouding, studiehouding en aanwezigheid. Je voert hier regelmatig gesprekken over met je mentor / coach en deze gesprekken worden ook vastgelegd.

Voorlopig studieadvies

Ongeveer vijf maanden na de start van je opleiding ontvang je van je mentor /coach een voorlopig studieadvies. Het voorlopige studieadvies is gebaseerd op de bevindingen en feedback van de **onderwijscommissie** over jouw studievoortgang. De onderwijscommissie bestaat uit alle docenten die een deel van het onderwijsprogramma verzorgen en de teamleider.

Krijg je een voorlopig negatief studieadvies? Dan maak je afspraken met je mentor / coach over welke verbeteringen je moet laten zien en of je hier hulp bij nodig hebt. Deze afspraken worden vastgelegd.

Bindend studieadvies in het 1^e jaar van je opleiding

In het eerste jaar van je opleiding leg je de basis voor de rest van je opleiding. Aan het einde van jouw eerste leerjaar, tussen de negen en twaalf maanden na de start van jouw opleiding, krijg je een bindend studieadvies over het vervolgen van je opleiding. Ook het bindend studieadvies is gebaseerd op de bevindingen van de **onderwijscommissie** over jouw studievoortgang. De onderwijscommissie bekijkt of je voldoende vorderingen maakt en voldoende inspanning levert om je diploma te kunnen halen. Je krijgt je bindend studieadvies van je mentor / coach na 1 mei.

De volgende bindende studieadviezen kunnen worden gegeven:

Positief studieadvies

Je krijgt een positief studieadvies als je:

- alle onderwijsonderdelen positief hebt afgesloten;
- je **BPV** (stage) is afgesloten: je BPV-opdrachten en de BPV-eindbeoordeling van je praktijkbegeleider voldoende zijn en je BPV-urenregistratie is voldaan en ingeleverd;
- of als je bovenstaande onderdelen, volgens de **onderwijscommissie**, op redelijke termijn nog behaalt.

Een positief studieadvies betekent dat je kunt doorgaan met je opleiding:

- Doorgaan naar een volgend leerjaar.
- Doorgaan naar een volgend leerjaar op hetzelfde niveau, met herstelwerk.
- Doorgaan naar een volgend leerjaar op een ander niveau (eventueel met herstelwerk).

Negatief bindend studieadvies, alleen mogelijk in het eerste jaar van jouw opleiding

Je krijgt een negatief studieadvies als een of meer van onderstaande punten voor jou van toepassing zijn:

- Je hebt 50% of meer van al je onderwijsonderdelen onvoldoende afgesloten.
- Meerdere **BPV**-onderdelen zijn onvoldoende.
- De **onderwijscommissie** schat in dat je het diploma niet binnen een redelijke termijn kunt halen, omdat je onvoldoende groei laat zien. Dat kan door onvoldoende aanwezigheid in de lessen of in de BPV, door het niet maken van opdrachten, het niet nakomen van afspraken of door onvoldoende capaciteiten.

Een negatief bindend studieadvies betekent dat je moet stoppen met je opleiding. We ontbinden dan je **onderwijsovereenkomst** (OOK) en beëindigen je inschrijving. De directeur van de school is door het College van Bestuur hiervoor gemandateerd. We kunnen je adviseren over te stappen naar een andere opleiding en / of een andere school. De eerste acht weken na het negatief bindend studieadvies mag je begeleiding verwachten in het zoeken naar een andere opleiding. Een negatief advies kan nooit als een verrassing komen. Als het niet goed gaat, krijg je eerder al een schriftelijke waarschuwing en een verbetertermijn. Daarom geven we je een voorlopig studieadvies.

Ben je het niet eens met je negatief bindend studieadvies? Dan kun je in beroep gaan bij de Externe Commissie van Beroep voor de Examens, binnen twee werkweken na de schriftelijke bekendmaking van het negatieve bindend studieadvies.

Het beroepschrift stuur je aangetekend naar:

Externe Commissie van Beroep voor de Examens
t.a.v. de secretaris
Postbus 1094
6040 KB Roermond

Je stuurt ook een afschrift van het beroepschrift naar de teamleider van je opleiding.

Ben je jonger dan 18 jaar? Dan kunnen ook je ouder(s) schriftelijk een beroepschrift indienen.

In het beroepschrift vermeld je ten minste:

- de datum van indiening;
- je naam, adres en woonplaats;
- dat je het niet eens bent met een beslissing van de **onderwijscommissie**;
- een omschrijving van de beslissing waartegen het beroep is gericht (je bent het niet eens met het negatief bindend studieadvies dat je ontvangen hebt). Voeg een afschrift van de schriftelijke bekendmaking van het negatief bindend studieadvies toe aan je beroepschrift;
- je redenen om het beroep in te dienen;
- andere relevante documenten.

Zie voor de verdere afhandeling het **Reglement** van de Externe Commissie van Beroeps voor de Examens.

Studieadviezen voor opleidingen die een jaar duren

Volg je een opleiding met een studieduur van 1 jaar? Dan krijg je het bindend studieadvies tussen drie en vier maanden na de start van de opleiding. Ongeveer zes schoolweken na de start van de opleiding ontvang je een voorlopig studieadvies, zodat je nog de mogelijkheid hebt te verbeteren voordat je het bindend studieadvies krijgt.

De volgende voorlopige positieve studieadviezen kunnen worden gegeven voor opleidingen die een jaar duren:

- *Doorgaan met de opleiding.*
- *Doorgaan met herstelwerk.*
- *Doorgaan naar ander niveau (eventueel met herstelwerk).*

Je kunt een voorlopig negatief studieadvies krijgen. Je maakt dan afspraken met je mentor / coach over welke verbeteringen je moet laten zien en of je hier hulp bij nodig hebt. Deze afspraken worden vastgelegd.

Na 3 tot 4 maanden krijg je een definitief studieadvies. Dat kan positief zijn, maar ook negatief. Een negatief bindend studieadvies betekent dat je moet stoppen met de opleiding. Klik [hier](#) voor meer informatie.

3.1.11 Toelating tot de examens

Je doet eerst examen in Nederlands, rekenen en bij **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** ook Engels.

Deze taal- en rekenexamens kun je soms al **eerder** in de opleiding (niet in het laatste jaar) afleggen.

*Aan het eind van de opleiding leg je de **Proeve van Bekwaamheid** af.*

*Bij sommige opleidingen hoort ook een **werkprocesexamen** en / of een **vaardigheidsexamen** en / of een **kennisexamen**. Het werkprocesexamen en het vaardigheidsexamen kunnen al eerder in je opleiding gepland worden. Je wordt dan al in een eerder leerjaar toegelaten tot deze examens.*

*De **onderwijscommissie** kijkt of je aan alle voorwaarden voldoet om toegelaten te worden tot de examens. Er is een toelatingsvergadering voor de taal- en rekenexamens en voor de **Proeve van Bekwaamheid**. Als je wordt toegelaten tot een examen ben je volgens de onderwijscommissie inhoudelijk voldoende voorbereid om met kans van slagen deel te nemen aan het examen.*

*Bij de toelating tot het examen kan de **onderwijscommissie** de volgende beslissingen nemen:*

Go

Volg je een **entreeopleiding (voorheen niveau 1)**? Dan krijg je een Go:

- *Voor je examens Nederlands en rekenen als je aan de inspanningsverplichting voor Nederlands en rekenen hebt voldaan (lessen gevolgd en toetsen gemaakt).*
- *Voor je **Proeve van Bekwaamheid** als je alle IBS'en en **LOB** en Burgerschap hebt behaald.*

Volg je een **basisberoepsopleiding (niveau 2)** of **vakopleiding (niveau 3)**? Dan krijg je een Go:

- *Voor je examen Nederlands als je gemiddelde van de afsluitende beoordelingen voor Nederlands van alle leerjaren een 5,0 of hoger is.*
- *Voor je examen rekenen als je aan de inspanningsverplichting voor rekenen hebt voldaan (lessen gevolgd en toetsen van afsluitende beoordelingen gemaakt).*
- *Voor je **Proeve van Bekwaamheid** als je alle IBS'en en **LOB** en Burgerschap hebt behaald.*

Volg je een **middenkaderopleiding (niveau 4)** of **specialistenopleiding (niveau 4)**? Dan krijg je een Go:

- Voor je examens Nederlands en Engels als je gemiddelde van de afsluitende beoordelingen van alle leerjaren van Nederlands een 5,0 of hoger is en voor Engels een 6,0 of hoger is, of andersom.
- Voor je examen rekenen als je aan de inspanningsverplichting voor rekenen hebt voldaan (lessen gevolgd en toetsen van afsluitende beoordelingen gemaakt).
- Voor je **Proeve van Bekwaamheid** als je alle IBS'en en **LOB** en Burgerschap hebt behaald.

NoGo

Je voldoet nog niet aan de voorwaarden om deel te kunnen nemen aan het examen.. Je krijgt de gelegenheid om te herstellen. De Go-NoGo beslissing wordt uitgesteld naar een volgend moment.

Laat de **onderwijscommissie** je niet toe tot een examen? Dan krijg je daarvan schriftelijk bericht van de onderwijscommissie. Hierin staat wat je nog moet afronden en met welk resultaat om wel toegelaten te worden tot het examen.

Op het moment dat je het examen aflegt, moet je, als dat van toepassing is, aan de eisen voldoen om bepaalde handelingen tijdens het examen uit te mogen voeren, zoals in het bezit zijn van een VCA-certificaat, een T-bewijs of een bewijs van vakbekwaamheid voor het werken met gewasbeschermingsmiddelen.

3.1.12 Bewaren van toetsen

De school bewaart toetsen tot minimaal 1 jaar na afloop van het studiejaar. Het gaat om: toetsopgaven, resultaten, verslagen en andere producten, beoordelingscriteria, de beoordeling en andere informatie, zoals rapportages bij onregelmatigheden. Dit wordt minimaal een jaar bewaard met het oog op controle door de inspectie en eventuele procedures rond bezwaar en beroep. Na afloop van deze periode kan de school onderwijsproducten vernietigen en kun je een maand nadat de termijn van 1 jaar is verstreken je werk krijgen van school. Dit kan alleen als er naar de toekomst toe geen risico is op onregelmatigheden. Als je je werk niet ophaalt, komt het werk toe aan de school. De school kan het werk dan vernietigen.

3.1.13 Klachten, bezwaar en beroep

Heb je een klacht over de gang van zaken tijdens de opleiding of ben je het niet eens met een beslissing van de **onderwijscommissie**? Dan kun je gebruikmaken van de Helicon Klachtenregeling. Meer informatie staat op MijnHelicon > Regels > Klachten. Klik [hier](#) voor een samenvatting van de klachtenregeling.

4. Examinering

In dit hoofdstuk lees je over de examinering bij Helicon:

- *op welke manieren word je geïnformeerd over de examens,*
- *welke examenonderdelen zijn er, welke examens horen daarbij en welke resultaten kun je behalen voor je examens,*
- *hoe ziet de slaag- / zakregeling eruit: welke resultaten moet je minimaal behalen om je examens te behalen,*
- *welke regels zijn er voor herexamens van centrale examens,*
- *waar kun je de regels vinden over herexamens van instellingsexamens,*
- *welke regels zijn er voor het afleggen van taal- en rekenexamens op een hoger niveau,*
- *hoe werkt het als je vooraf een optie wilt nemen op een lager diploma,*
- *hoe zit het met de examinering van certificeerbare eenheden,*
- *hoe gaat Helicon om met het aanpassen van examens en examenprogramma's.*

4.1 Informatie over onze examinering

In deze paragraaf staat op welke manieren je geïnformeerd wordt over je examens.

4.1.1 Onderwijs- en Examenregeling (OER)

Dit hoofdstuk over examinering is onderdeel van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) en daarmee van de Studentenregelingen mbo van Helicon. In dit hoofdstuk staat informatie over de inhoud en organisatie van onze examinering. Het is wettelijk verplicht om dit te beschrijven in de OER. Uiteraard vinden we het zelf ook belangrijk je daar goed over te informeren.

4.1.2 Examenreglement

Daarnaast is het voor mbo-scholen wettelijk verplicht om de examencommissie regels vast te laten stellen over de goede gang van zaken tijdens het afnemen van examens. We beschrijven deze regels in het Examenreglement. Uiteraard vinden wij het zelf ook belangrijk om je hierover te informeren. Het Examenreglement vind je op Vibe (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Het wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

In het reglement staan regels over:

- *wie aan de examens mee mogen doen;*
- *vrijstelling van examinering;*
- *deelnameplicht, te laat komen, je terugtrekken van het examen;*
- *niet op komen dagen bij het examen met en zonder geldige reden;*
- *aantal examengelegenheden, herexamens;*
- *fraude en onregelmatigheden;*
- *toegestane hulpmiddelen;*
- *externe examens;*
- *de gang van zaken voor, tijdens en na het examen;*
- *legitimatieplicht;*
- *geheimhouding;*
- *publiek bij examens;*
- *aangepaste examinering voor studenten met een beperking;*
- *aangepaste examinering voor topsporters;*
- *hoe wordt de uitslag aan je medegedeeld;*
- *wie bepaalt of je geslaagd bent;*
- *bewaartermijnen van examengegevens;*
- *inzagerecht en recht op bespreking;*
- *geldigheid van examenresultaten;*

- *geldigheid examendossier Beroepsproeve BKS;*
- *mogelijkheid van klachten, bezwaar en beroep.*

Verder informeren we je op de volgende manieren over onze examinering: Digitale examenuitleg, Examengids, Examenplan en Voorbereidingsdocumenten en planning.

4.1.3 Digitale examenuitleg

Er is een vereenvoudigde versie van dit hoofdstuk over examinering: de digitale examenuitleg op MijnHelicon > Ga snel naar > Examenoverzicht.

In het examenjaar neemt jouw mentor / coach en / of de examencoördinator deze informatie met je door.

4.1.4 Examengids

Er is ook een papieren versie van de digitale examenuitleg: de examengids. Deze gids bevat dezelfde informatie als de digitale examenuitleg. Onze scholen kunnen ervoor kiezen om alleen de digitale examenuitleg te gebruiken of daarnaast ook de papieren gids uit te reiken of digitaal beschikbaar te stellen.

4.1.5 Examenplan

Wil je precies weten welke examens er voor jouw opleiding zijn? Voor elke opleiding is er een examenplan. Hierin staan alle examens van die opleiding met daarbij hoeveel je minimaal moet behalen per examen. Zijn er bij jouw opleiding onderdelen die je verplicht moet behalen? Dan zie je dat ook in het examenplan. Alle examenplannen zijn te vinden op [Vibe](#) en staan in de digitale examenuitleg op MijnHelicon > Ga snel naar > Examenoverzicht.

4.1.6 Voorbereidingsdocumenten en planning

Je ontvangt in je examenjaar de kandidaatversie van de Proeve van Bekwaamheid.

Ook ontvang je voorbereidingsdocumenten met informatie over het examen Nederlands, rekenen en eventueel Engels:

- *hoe lang duren de verschillende examenonderdelen,*
- *wat zijn de toegestane hulpmiddelen,*
- *wat zijn de exameneisen,*
- *wat moet je doen bij de verschillende examenonderdelen (voor zover je dat vooraf mag weten) en hoe kun je je daarop voorbereiden,*
- *voor de digitale onderdelen: aantal vragen, soort vragen, evt. oefenvragen.*

De kandidaatversies van de beroepsgerichte examens en de voorbereidingsdocumenten voor de examens taal en rekenen staan op [Vibe](#).

Verder ontvang je aan het begin van je examenjaar informatie over de planning van jouw examens.

De Proeve van bekwaamheid leg je af aan het eind van je opleiding. Taal- en rekenexamens en aanvullende beroepsgerichte examens ([werkprocesexamen](#) of [vaardigheidsexamen](#)) kunnen al in een eerder leerjaar worden gepland.

4.2 Examenonderdelen opleidingen

In hoofdstuk 2 las je uit welke onderdelen onze opleidingen zijn opgebouwd.

In onderstaande tabel staat hoe deze onderdelen worden geëxamineerd:

Onderdeel mbo-opleiding	Onderdeel opleiding Helicon
Kerntaken Werkprocessen Branchevereisten Wettelijke beroepsvereisten	<i>Beroepsgerichte examens, in ieder geval een Proeve van Bekwaamheid (ook wel kortweg 'Proeve' genoemd). Mogelijk ook een werkprocesexamen / vaardigheidsexamen / kennisexamen</i>
Nederlands	Examen Nederlands
Rekenen	Examen rekenen
Engels niveau 4	Examen Engels
Loopbaan & Burgerschap	Wordt niet geëxamineerd. Om diplomaerbaar te zijn, moet je in het onderwijs voldaan hebben aan de inspanningsverplichting voor LOB (Loopbaanontwikkeling en -begeleiding) en Burgerschap.
Beroepspraktijkvorming	Wordt niet geëxamineerd. Om diplomaerbaar te zijn, moet je in het onderwijs de BPV voldoende hebben afgerond .
Keuzedelen	Keuzedeelexamen

In de volgende paragrafen worden de examenonderdelen van onze opleidingen verder uitgelegd.

4.2.1 Beroepsgerichte examens (onder andere Proeve van Bekwaamheid)

Scholen mogen zelf weten met welk soort examens ze de kerntaken en werkprocessen examineren. Als de examens maar de juiste inhoud hebben (het **kwalificatiedossier**), het juiste niveau examineren en van goede kwaliteit zijn.

De examens moeten voldoen aan door de Minister van Onderwijs vastgestelde eisen. De Inspectie van het Onderwijs controleert scholen hierop.

Helicon koopt de beroepsgerichte examens in bij Stichting de Groene Norm, een examenleverancier waar alle **aoc's** bij zijn aangesloten.

De Groene Norm vindt het belangrijk om de kerntaken en werkprocessen van jouw opleiding in onderlinge samenhang te beoordelen. Vandaar dat de Groene Norm ervoor kiest om zoveel mogelijk kerntaken en werkprocessen te examineren in de **Proeve van Bekwaamheid** en als het nodig is aanvullende examens in te zetten (**werkprocesexamen**, **vaardigheidsexamen**, **kennisexamen**).

De examens van de Groene Norm voldoen aan de eisen van de Minister van Onderwijs.

De Groene Norm levert voor elke opleiding een examenplan aan. Hierin staat of er alleen sprake is van een Proeve of ook van andere examens. Ook lees je daarin of wettelijke beroepsvereisten bij jouw opleiding horen en hoe die geëxamineerd worden. De examenplannen staan op **Vibe**.

Daarnaast kun je in je opleidingsgids zien welke examens bij jouw opleiding horen via MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

Proeve van Bekwaamheid / werkprocesexamen

Hieronder wordt verdere uitleg gegeven over het werkprocesexamen en over de Proeve van Bekwaamheid, hier verder 'de Proeve' genoemd.

In het examenjaar wordt de Proeve aan je uitgereikt en krijg je uitleg over de verschillende onderdelen van de Proeve, zodat je weet wat je kunt verwachten en hoe je je kunt voorbereiden.

Een werkprocesexamen kan al in een eerder studiejaar worden gepland. Je krijgt dit tijdig door van de examenorganisatie van de vestiging. Ook ontvang je ruim voor het werkprocesexamen het examen, zodat je je kunt voorbereiden.

De Proeve / het werkprocesexamen bestaat uit twee onderdelen:

1. Praktijkexamen
2. Examengesprek

In de Proeve wordt het overgrote deel van de kerntaken en werkprocessen geëxamineerd.

Het kan zijn dat een of meer werkprocessen niet (goed) geëxamineerd kunnen worden in de Proeve, bijvoorbeeld omdat iets bijna nooit voorkomt, precies op het moment dat jij je praktijkexamen doet.

Denk bijvoorbeeld aan het begeleiden van de geboorte van een dier.

Dit werkproces of deze werkprocessen worden dan met een apart werkprocesexamen geëxamineerd.

Hieronder worden de verschillende onderdelen verder uitgelegd.

Het praktijkexamen

Het praktijkexamen is het 'zien' van 'doen'; je laat in een (gesimuleerde) beroepssituatie aan een examinerator en een gecommiteerde uit het bedrijfsleven zien dat je de kerntaken en werkprocessen van jouw opleiding in hun onderlinge samenhang voldoende beheerst volgens de exameneisen.

Het praktijkexamen is op een vooraf afgesproken dag en tijd in de examenperiode, op een vooraf afgesproken en door de opleiding goedgekeurde examenlocatie. Bij de keuring wordt er onder andere op gelet of alle examenonderdelen uitgevoerd kunnen worden op de examenlocatie.

Bij het praktijkexamen van de Proeve zijn twee beoordelaars aanwezig: een getrainde en gecertificeerde examinerator (over het algemeen een docent van Helicon) en een gecommiteerde uit het bedrijfsleven.

Bij het werkprocesexamen is een deexamen. Daarom moet er minimaal één beoordelaar aanwezig zijn: een getrainde en gecertificeerde examinerator (over het algemeen een docent van Helicon). De opleiding kan ervoor kiezen een tweede beoordelaar in te zetten. Dat kan een getrainde en gecertificeerde examinerator zijn of een gecommiteerde uit het bedrijfsleven.

In de Proeve / het werkprocesexamen worden kennis, vaardigheden en houdingsaspecten op integrale wijze geëxamineerd. In het praktijkexamen laat je vooral vaardigheden en houdingsaspecten zien. De examinerator en gecommiteerde kunnen tijdens het praktijkexamen vragen aan je stellen over de uitvoering van de opdrachten.

Kleine herkansing praktijkexamen

Bij het praktijkexamen kan wel eens iets niet helemaal goed gaan. Weet je van jezelf dat je een onderdeel beter kan doen? Dan mag je meteen een kleine herkansing aanvragen.

Bij de kleine herkansing gelden de volgende regels:

1. de kleine herkansing is binnen de reguliere tijd van het praktijkexamen;
2. de kleine herkansing kun jij als kandidaat meteen mondeling aanvragen bij de examinerator en / of de gecommiteerde;
3. de kleine herkansing kan door de examinerator en / of de gecommiteerde aangeboden worden;
4. de kleine herkansing gaat over een klein onderdeel van het praktijkexamen, je mag hem alleen doen als daarmee de beoordeling van onvoldoende naar voldoende kan gaan.

De kleine herkansing is geen herexamen, omdat herkanst wordt binnen de reguliere examenduur van het praktijkexamen.

Het examengesprek

Het examengesprek voer je, direct na het praktijkexamen, met de examiner en de gecommiteerde. Uit dit examengesprek kunnen de examiner en de gecommiteerde opmaken of je voldoende inzicht hebt in het werken in de beroepspraktijk. Maar ook of je de onderliggende kennis behorende bij jouw opleiding kent en toepast.

Onderwerpen die aan bod komen zijn:

1. Waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt tijdens de uitvoering van de opdrachten van je praktijkexamen.
2. Over bepaalde onderdelen uit het praktijkexamen: Wat ging er goed en wat ging er minder goed? De examiner en de gecommiteerde kunnen dan bijvoorbeeld vragen: Wat was er aan de hand in die situatie? Waarom reageerde je in die situatie op die manier?
3. In de opdracht staan veel onderdelen beschreven. Soms komen die niet volledig in het praktijkexamen aan bod. In dat geval kunnen de examiner en de gecommiteerde in het examengesprek nog aanvullende vragen stellen over dit onderdeel.
4. Bij **vakopleidingen (niveau 3)**, **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** kunnen de examiner en de gecommiteerde ook vragen stellen om te onderzoeken of je weet en begrijpt waarom je iets op een bepaalde manier moet uitvoeren. Ze willen weten of je 'inzicht' hebt in de beroepspraktijk en of je de achtergrondkennis hebt. Kortom, de examiner en de gecommiteerde stellen dan ook meer verdiepende vragen.

Pas na het examengesprek bepalen de examiner en de gecommiteerde het eindoordeel per werkproces.

Na afloop

Na het examengesprek bespreken de examiner en gecommiteerde hun beoordeling met elkaar. Ondertussen vul je een evaluatieformulier in. Vervolgens vertellen de examiner en gecommiteerde hun beoordeling aan jou. Ook bespreken ze het examen met je na: wat ging goed en wat ging minder goed.

De beoordeling van de examiner en gecommiteerde is het voorlopige resultaat van de Proeve / het werkprocesexamen. De examencommissie stelt het definitieve resultaat vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

De examiner en gecommiteerde leveren een beoordeling in bij de examenorganisatie van de vestiging. Alleen als ze het niet met elkaar eens zijn over de beoordeling leveren ze allebei hun eigen beoordeling in. In dat geval beslist de examencommissie over het verdere vervolg en laat je dat schriftelijk weten.

Niet geslaagd voor de Proeve / het werkprocesexamen

Ben je niet geslaagd voor de Proeve of het werkprocesexamen? Dan vullen de examiner (bij de Proeve ook de gecommiteerde) op het beoordelingsformulier in welke onderdelen je volgens hen herexamen moet doen.

De examiner levert het beoordelingsformulier binnen twee werkdagen na het examen in bij de examencoördinator van de vestiging. Binnen drie werkdagen daarna krijg je via de examencoördinator van de vestiging schriftelijk bericht van de examiner / gecommiteerde met uitleg over waarom je gezakt bent. Op die manier weet je wat je verbeterpunten zijn voor het herexamen.

De examenorganisatie van de vestiging beslist in welke onderdelen je herexamen moet doen. De examenorganisatie van de vestiging laat jou weten:

- *in welke examenonderdelen je herexamen kunt doen;*
- *de datum, tijd en plaats van het herexamen;*
- *of er is afgeweken van het advies van de examiner / gecommiteerde over waar je herexamen in moet doen en zo ja, waarom.*

Het herexamen kan op een andere plek zijn dan het eerste examen. De examenorganisatie van de vestiging kan bij een herexamen kiezen voor een aangepaste vorm van examinering om het uitvoerbaar te houden.

Niet eens met het oordeel van de examinerator / gecommiteerde?

Ben je het niet eens met het oordeel van de examinerator / gecommiteerde? Vraag dan eerst mondeling om een toelichting of verklaring van de examinerator / gecommiteerde. Ben je het dan nog niet eens met het oordeel? Dan kun je een klacht indienen bij de centrale examencommissie, binnen twee werkweken nadat je schriftelijk bericht hebt ontvangen over jouw beoordeling. Het mailadres van de centrale examencommissie is: examencommissiembo@helicon.nl. In hoofdstuk 4 van het Examenreglement kun je lezen hoe de centrale examencommissie jouw klacht afhandelt (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

De rol van de examenlocatie (bedrijf of organisatie)

Het praktijkexamen wordt vaak afgenomen op een bedrijf of bij een organisatie. Zodat de examinerator en de gecommiteerde kunnen beoordelen hoe je functioneert in de beroepspraktijk.

Een personeelslid van de examenlocatie kan de rol van opdrachtgever hebben. De examinerator en de gecommiteerde geven dan geen opdrachten aan je, maar het personeelslid van het bedrijf / de organisatie doet dat. De examinerator en de gecommiteerde observeren hoe je deze opdrachten uitvoert

Verder kan het voorkomen dat het bedrijf / de organisatie niet wil dat documenten / gegevens openbaar gemaakt worden vanwege noodzakelijke geheimhouding. De examinerator en gecommiteerde kunnen de documenten / gegevens op de examenlocatie inzien. Zij noteren op het beoordelingsformulier dat ze de documenten / gegevens ter plekke hebben ingezien. Als de examencommissie en / of de onderwijsinspectie erom vraagt, legt het bedrijf de documenten ter inzage voor aan de examencommissie en / of de onderwijsinspectie.

Totstandkoming beoordeling Proeve, tot en met cohort 2018-2019:

Per kerntaak is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Goed: alle werkprocessen voldoende + voldaan aan de beschrijving 'goed'.*
- *Voldoende: alle verplicht te behalen werkprocessen voldoende + min. 75% van de werkprocessen voldoende.*
- *Onvoldoende: een of meer verplicht te behalen werkprocessen onvoldoende of minder dan 75% van de werkprocessen voldoende.*

Totstandkoming beoordeling werkprocesexamen, tot en met cohort 2018-2019:

Per werkproces is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Goed: werkproces wordt beheerst volgens de exameneisen en de prestatie van de kandidaat voldoet aan de beschrijving van 'goed'.*
- *Voldoende: werkproces wordt beheerst volgens de exameneisen,*
- *Onvoldoende: werkproces wordt beheerst onder het niveau van de exameneisen.*

Het resultaat / de resultaten van het werkprocesexamen worden overgenomen in de Proeve, zodat het oordeel van de werkprocessen uit het werkprocesexamen wordt meegenomen in het eindoordeel van de kerntaak.

Beschrijving van 'goed':

De kandidaat stijgt bij een bepaald werkproces uit boven het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar voor de betreffende kwalificatie door routine, oplettendheid, snelheid van werken, werken volgens afspraken en voorschriften, mate van meedenken, inspelen op de omgeving, betrouwbaarheid en planning en kwaliteit van het werk.

Totstandkoming beoordeling kerntaken, vanaf cohort 2019-2020:

Per kerntaak is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Goed: alle werkprocessen minimaal voldoende, waarbij minimaal 50% van de werkprocessen goed is.*
- *Voldoende: 75% van de werkprocessen voldoende.*
- *Onvoldoende: minder dan 75% van de werkprocessen voldoende.*

Hierbij geldt dat als de procentuele verdeling zorgt voor halve getallen (bijvoorbeeld, 75% van 5 werkprocessen = 3,75) er in het nadeel van de student wordt afgerond. Er moeten dus 4 werkprocessen voldoende zijn.

Alle harde eisen (verplicht te behalen werkprocessen) moeten minimaal voldoende zijn.

Het vaardigheidsexamen en kennisexamen functioneren binnen een kerntaak als harde eis: deze moeten minimaal voldoende zijn om de kerntaak te behalen.

Voor alle cohorten geldt:

Om diplomeerbaar te zijn, moet je voor alle kerntaken een voldoende of goed behaald hebben. Heb je voor een of meer kerntaken een onvoldoende? Dan kom je niet in aanmerking voor een diploma.

Op je resultatenlijst bij het diploma komt het resultaat van elke kerntaak te staan.

Vaardigheidsexamen

Het vaardigheidsexamen is een praktijkexamen waarin je bewijst dat je specifieke vaardigheden beheerst die niet (goed) in de Proeve beoordeeld kunnen worden. Er wordt daarna geen examengesprek gevoerd.

Het vaardigheidsexamen is op een vooraf afgesproken dag en tijd, op een vooraf afgesproken en door de opleiding goedgekeurde examenlocatie. Bij de keuring wordt er onder andere op gelet of alle examenonderdelen uitgevoerd kunnen worden op de examenlocatie.

Het vaardigheidsexamen is een deexamen. Daarom moet er minimaal één beoordelaar aanwezig zijn: een getrainde en gecertificeerde examinerator (over het algemeen een docent van Helicon). De opleiding kan ervoor kiezen een tweede beoordelaar in te zetten. Dat kan een getrainde en gecertificeerde examinerator zijn of een gecommiteerde uit het bedrijfsleven.

In het vaardigheidsexamen laat je vooral vaardigheden en houdingsaspecten zien. De examinerator kan tijdens het vaardigheidsexamen vragen aan je stellen over de uitvoering van de opdrachten.

Na het examen bespreekt de examinerator zijn beoordeling met jou. Ook bespreken jullie het examen na: wat ging goed en wat ging minder goed.

De beoordeling van de examinerator is het voorlopige resultaat van het vaardigheidsexamen. De examencommissie stelt het definitieve resultaat vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede. Na afloop van het examen vul je een evaluatieformulier in.

Het vaardigheidsexamen kan al in een eerder studiejaar worden gepland. Je krijgt dit tijdig door van de examenorganisatie van de vestiging. Ook ontvang je ruim voor het vaardigheidsexamen het examen, zodat je je kunt voorbereiden.

Niet geslaagd voor het vaardigheidsexamen

Ben je niet geslaagd voor het vaardigheidsexamen? Dan vult de examinerator op het beoordelingsformulier in welke onderdelen je volgens hem herexamen moet doen.

De examinerator levert het beoordelingsformulier binnen twee werkdagen na het examen in bij de examencoördinator van de vestiging. Binnen drie werkdagen daarna krijg je via de examencoördinator van de vestiging schriftelijk bericht van de examinerator met uitleg over waarom je gezakt bent. Op die manier weet je wat je verbeterpunten zijn voor het herexamen.

De examenorganisatie van de vestiging beslist in welke onderdelen je herexamen moet doen. De examenorganisatie van de vestiging laat jou weten:

- *in welke examenonderdelen je herexamen kunt doen;*
- *de datum, tijd en plaats van het herexamen;*
- *of er is afgeweken van het advies van de examinerator over waar je herexamen in moet doen en zo ja, waarom.*

Het herexamen kan op een andere plek zijn dan het eerste examen. De examenorganisatie van de vestiging kan bij een herexamen kiezen voor een aangepaste vorm van examinering om het uitvoerbaar te houden.

Niet eens met het oordeel van de examinerator?

Ben je het niet eens met het oordeel van de examinerator? Vraag dan eerst mondeling om een toelichting of verklaring van de examinerator. Ben je het dan nog niet eens met het oordeel? Dan kun je een klacht indienen bij de centrale examencommissie, binnen twee werkweken nadat je schriftelijk bericht hebt ontvangen over jouw beoordeling. Het mailadres van de centrale examencommissie is: examencommissiembo@helicon.nl. In hoofdstuk 4 van het Examenreglement kun je lezen hoe de centrale examencommissie jouw klacht afhandelt (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

Totstandkoming beoordeling vaardigheidsexamen

Voor het vaardigheidsexamen is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Behaald: vaardigheden worden beheerst volgens de exameneisen,*
- *Niet behaald: vaardigheden worden beheerst onder het niveau van de exameneisen.*

Om diplomaerbaar te zijn, moet je het vaardigheidsexamen behaald hebben. Op je resultatenlijst bij het diploma komt niet te staan dat je het vaardigheidsexamen hebt behaald.

Kennisexamen

Het kennisexamen is een digitaal examen met meerkeuzevragen waarin je bewijst dat je specifieke kennisonderdelen beheerst die niet (goed) in de Proeve beoordeeld kunnen worden.

Het kennisexamen is op een vooraf afgesproken dag en tijd, op een examenlocatie die geschikt is om een digitaal kennisexamen af te nemen.

Het kennisexamen wordt automatisch beoordeeld door het systeem. De examencommissie stelt de definitieve resultaten vast en deelt deze via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede. Na afloop van het examen ontvang je een mail met een link naar een digitale evaluatie.

In principe wordt het kennisexamen in het examenjaar gepland, maar het kan al in een eerder studiejaar worden gepland. Je krijgt dit tijdig door van de examenorganisatie van de vestiging. Je ontvangt vooraf informatie over de onderwerpen van het kennisexamen, zodat je je kunt voorbereiden. Je kunt het gemaakte examen niet inzien. De leverancier van het examen schrijft voor dat vragen en gemaakt werk geheim moeten blijven. Je mag vooraf en achteraf geen vragen / gemaakt werk inzien.

Bijstelling resultaten kennisexamen

Als de examenleverancier in de loop van het examenjaar een fout in een kennisexamen ontdekt, kan de normering van al gemaakte examens worden bijgesteld. Ook kan de normering achteraf worden bijgesteld als blijkt dat het examen slechter gemaakt is dan normaal.

Het behaalde resultaat kan in zo'n geval nooit naar beneden worden bijgesteld, wel naar boven. De examencommissie informeert je hierover via de examenorganisatie van de vestiging als dit voorkomt bij een examen dat jij hebt gemaakt.

Totstandkoming beoordeling kennisexamen

Voor het kennisexamen is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Behaald: voldoende vragen goed beantwoord.*
- *Niet behaald: onvoldoende vragen goed beantwoord.*

Om diplomaerbaar te zijn moet je het kennisexamen behaald hebben. Op je resultatenlijst bij het diploma komt niet te staan dat je het kennisexamen hebt behaald.

4.2.2 Examen Nederlands

Nederlands is een generiek examenonderdeel. Met generieke examenonderdelen worden generieke exameneisen geëxamineerd, dat wil zeggen exameneisen die gelden voor alle opleidingen op een bepaald opleidingsniveau.

Voor het mbo gelden de volgende generieke exameneisen voor Nederlands:

- *entreeopleiding (voorheen niveau 1), basisberoepsopleiding (niveau 2) en vakopleiding (niveau 3): niveau 2F,*
- *middenkaderopleiding (niveau 4) en specialistenopleiding (niveau 4): niveau 3F.*

Klik [hier](#) voor een overzicht wat de niveaus 2F en 3F inhouden voor Nederlands.

Vaardigheden

Het examen Nederlands bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

Luisteren en Lezen

Digitaal **centraal** examen. Het examen Luisteren en Lezen is één examen.

Het onderdeel Luisteren maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten. Je luistert met een koptelefoon naar een aantal geluidsfragmenten en beantwoordt meerkeuzevragen over de geluidsfragmenten.

Ook het onderdeel Lezen maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten. Je leest een aantal teksten en beantwoordt meerkeuzevragen over de teksten.

Het examen wordt automatisch beoordeeld door het systeem. Na afloop van elke afnameperiode geeft het College voor Toetsen en Examens (CVTE) de uitslag door aan scholen.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Uitzondering: bij de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** is het examen Luisteren en Lezen geen centraal examen maar een **pilotexamen**.

Bij de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** mag Luisteren en Lezen geëxamineerd worden met een **centraal** examen. Scholen kunnen er ook voor kiezen om Luisteren en Lezen te examineren met een **instellingsexamen**.

Luisteren en Lezen **entreeopleidingen (voorheen niveau 1)**

Voor **entreeopleidingen (voorheen niveau 1)** maken we gebruik van **instellingsexamens** Luisteren en Lezen, zodat we bij het plannen van de examens niet gebonden zijn aan tijdvakken. Er is een examen voor Luisteren en een examen voor Lezen.

Het examen Luisteren maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten. Je luistert met een koptelefoon naar een aantal geluidsfragmenten en beantwoordt meerkeuzevragen over de geluidsfragmenten.

Het examen Lezen maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten.

Je leest een aantal teksten en beantwoordt meerkeuzevragen over de teksten.

De examens wordt automatisch beoordeeld door het systeem. Je krijgt een cijfer voor Luisteren en een cijfer voor Lezen.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Gesprek voeren en Spreken

Instellingsexamen.

De examens Gesprek voeren en Spreken worden beoordeeld door een of twee taalassessoren. Het examen bestaat uit twee onderdelen:

- je voert een gesprek met de taalassessor (Gesprek voeren),
- je geeft een presentatie aan de taalassessor (Spreken).

Als je geëxamineerd wordt door één assessor voert hij / zij een gesprek met jou, maakt aantekeningen en vult daarna de beoordeling in.

Als je geëxamineerd wordt door twee assessoren voert de ene assessor het gesprek met jou. Deze assessor is de gespreksleider. De andere assessor beoordeelt ondertussen jouw prestatie.

Direct na het examen vraagt de taalassessor je om de examenruimte te verlaten. De taalassessor vult een beoordeling in en vraagt je terug te komen in de examenruimte. De taalassessor bespreekt het examen met je na (wat ging goed en wat ging minder goed) en deelt het voorlopige resultaat aan je mede. Je krijgt een cijfer voor Gesprek voeren en een cijfer voor Spreken.

De examencommissie stelt de definitieve resultaten van het examen Gesprek voeren en Spreken vast en deelt deze via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Schrijven

Digitaal *instellingsexamen*.

Het examen Schrijven is een digitaal examen. Je maakt dit examen op de computer. Achteraf wordt het examen beoordeeld door een taalassessor.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat van het examen Schrijven vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Bijstelling ingekochte taalexamens

Als de examenleverancier in de loop van het examenjaar een fout in een examen ontdekt, kan de normering van al gemaakte examens worden bijgesteld. Het behaalde resultaat kan in zo'n geval nooit naar beneden worden bijgesteld, wel naar boven. De examencommissie informeert je hierover via de examenorganisatie van de vestiging als dit voorkomt bij een examen dat jij hebt gemaakt.

Totstandkoming beoordeling

Het examen Nederlands bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

Voor Luisteren en Lezen (*centraal* examen) krijg je 1 cijfer met 1 decimaal.

Studenten van *entreeopleidingen (voorheen niveau 1)* krijgen een cijfer met 1 decimaal voor Luisteren en een cijfer met 1 decimaal voor Lezen. Deze cijfers worden gemiddeld tot 1 cijfer met 1 decimaal.

Voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven (*instellingsexamen*) krijg je elk een cijfer met 1 decimaal.

De cijfers voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven worden gemiddeld tot een cijfer met 1 decimaal.

Het gemiddelde voor Luisteren / Lezen wordt gemiddeld met het gemiddelde van Gesprek voeren / Spreken / Schrijven.

Dat wordt afgerond naar een heel eindcijfer van 1 tot en met 10.

Het eindcijfer wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is.

Het eindcijfer wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Om diplomaerbaar te zijn moeten studenten van *entreeopleidingen (voorheen niveau 1)* het examen Nederlands afleggen. Ze hoeven het niet te behalen.

Om diplomaerbaar te zijn moeten studenten van *basisberoepsopleidingen (niveau 2)* en van *vakopleidingen (niveau 3)* voor Nederlands minimaal het eindcijfer vijf hebben behaald.

Om diplomaerbaar te zijn moeten studenten van *middenkaderopleidingen (niveau 4)* en *specialistenopleidingen (niveau 4)* minimaal het eindcijfer vijf hebben behaald voor Nederlands en minimaal het eindcijfer zes voor Engels of andersom.

Op je resultatenlijst bij het diploma komt te staan: je cijfer voor het **centraal** examen, je cijfer voor het **instellingsexamen**, je eindcijfer en het taalniveau.

Voor studenten van entreeopleidingen (voorheen niveau 1) komt op de resultatenlijst bij het diploma te staan: het gemiddelde voor Luisteren / Lezen, het gemiddelde van Gesprek voeren / Spreken / Schrijven, het eindcijfer en het taalniveau.

Cijferdifferentiatie Nederlands entree- en basisberoepsopleiding (niveau 2)

De Minister van Onderwijs heeft bepaald dat in 2019-2020 bij **entreeopleidingen (voorheen niveau 1)** en **basisberoepsopleidingen (niveau 2)** een punt erbij wordt geteld bij Nederlands. Dit gebeurt ook in het vmbo-basisberoepsgerichte leerweg. Omdat deze studenten doorstromen naar de basisberoepsopleiding in het mbo wordt ook in het mbo een punt erbij geteld. Omdat dit in de basisberoepsopleidingen wordt gedaan, geldt dit ook voor entreeopleidingen.

De ophoging met een punt werkt als volgt:

1. Het cijfer voor Luisteren en Lezen wordt gemiddeld tot een cijfer met 1 decimaal. De examencommissie hoogt dit cijfer met een punt op. Studenten van de basisberoepsopleiding leggen een **centraal examen** Luisteren / Lezen af. Het College voor Toetsen en Examens levert dit cijfer aan met al een punt opgehoogd. Bij de entreeopleiding moet de examencommissie er zelf een punt bijtellen.
2. Het cijfer voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven wordt gemiddeld tot een cijfer met 1 decimaal. De examencommissie hoogt dit cijfer met een punt op.
3. Het opgehoogde gemiddelde voor Luisteren / Lezen wordt gemiddeld met het opgehoogde gemiddelde van Gesprek voeren / Spreken / Schrijven.

De twee gemiddeldes worden afgerond naar een heel eindcijfer van 1 tot en met 10. Hier wordt geen punt bijgeteld!

Het eindcijfer wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is.

Het eindcijfer wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Op de resultatenlijst bij het diploma komt niet te staan dat het cijfer is opgehoogd.

Examen doen op een hoger niveau

Wil je het examen Nederlands afleggen op een hoger niveau? Kijk dan in **paragraaf 4.7**.

Herexamen centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen

Kijk voor de regels over herexamen van het **centraal** examen Nederlands in **paragraaf 4.5**.

Herexamen instellingsexamens Nederlands Spreken, Gesprek voeren en Schrijven (entreeopleidingen ook Luisteren en Lezen)

Een onderwijsinstelling mag zelf regels maken over herexamens van **instellingsexamens** Nederlands. Deze regels staan in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

4.2.3 Examen rekenen

Rekenen is een generiek examenonderdeel. Met generieke examenonderdelen worden generieke exameneisen geëxamineerd, dat wil zeggen exameneisen die gelden voor alle opleidingen op een bepaald opleidingsniveau.

Voor het mbo gelden de volgende generieke exameneisen voor rekenen:

- **entreeopleiding (voorheen niveau 1), basisberoepsopleiding (niveau 2) en vakopleiding (niveau 3): niveau 2F;**
- **middenkaderopleiding (niveau 4) en specialistenopleiding (niveau 4): niveau 3F.**

Klik **hier** voor een overzicht wat de niveaus 2F en 3F inhouden voor rekenen.

Domeinen

Het examen rekenen bestaat uit vier domeinen: Getallen, Verhoudingen, Meten en meetkunde en Verbanden.

Het rekenexamen is een digitaal **centraal** examen.

Het examen wordt automatisch beoordeeld door het systeem. Na afloop van elke afnameperiode geeft het College voor Toetsen en Examens (CvTE) de uitslag door aan scholen.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Uitzondering: bij de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** is het examen rekenen geen centraal examen maar een **pilotexamen**.

Bij de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** mag rekenen geëxamineerd worden met een **centraal** examen. Scholen kunnen er ook voor kiezen om rekenen te examineren met een **instellingsexamen**.

Voor de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** maken we gebruik van een **instellingsexamen** rekenen, zodat we bij het plannen van de examens niet gebonden zijn aan tijdvakken.

Het instellingsexamen rekenen wordt automatisch beoordeeld door het systeem. De examencommissie stelt het definitieve resultaat van het examen rekenen vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Bijstelling ingekochte rekenexamens

Als de examenleverancier in de loop van het examenjaar een fout in een examen ontdekt, kan de normering van al gemaakte examens worden bijgesteld. Het behaalde resultaat kan in zo'n geval nooit naar beneden worden bijgesteld, wel naar boven. De examencommissie informeert je hierover via de examenorganisatie van de vestiging als dit voorkomt bij een examen dat jij hebt gemaakt.

Totstandkoming beoordeling

Het examen rekenen levert een cijfer op dat wordt afgerond naar een heel getal van 1 tot en met 10.

Het eindcijfer wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is.

Het eindcijfer wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Om diplomeerbaar te zijn moet je het examen rekenen afleggen. Je hoeft het niet te behalen.

Op je resultatenlijst bij het diploma komt te staan: je eindcijfer en het rekenniveau.

Examen doen op een hoger niveau

Wil je het examen rekenen afleggen op een hoger niveau? Kijk dan in **paragraaf 4.7**.

Herexamen centraal examen rekenen

Kijk voor de regels over herexamen van het **centraal** examen rekenen in **paragraaf 4.5**.

Herexamen instellingsexamen rekenen (alleen entreeopleidingen)

Een onderwijsinstelling mag zelf regels maken over herexamens van het **instellingsexamen** rekenen. Alleen voor **entreeopleidingen (voorheen niveau 1)** is het rekenexamen een instellingsexamen. De regels over herexamens staan in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

Soorten examens rekenen

Hieronder zie je welke rekenexamens er allemaal zijn en voor welke groepen studenten ze bedoeld zijn:

Rekenen 2F

Dit examen is het standaardexamen voor studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)**, **basisberoepsopleiding (niveau 2)** en **vakopleiding (niveau 3)**.

Leg je het rekenexamen 2F af en heb je een geldige dyscalculieverklaring? Dan heb je recht op:

- verlenging van de afnametijd met maximaal een half uur,
- gebruik van een door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde of toegestane standaardrekenkaart.

Rekenen 2ER

Dit examen is bedoeld voor studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)**, **basisberoepsopleiding (niveau 2)** en **vakopleiding (niveau 3)** met ernstige reken- / wiskunde problemen en dyscalculie (ERWD). Een dyscalculieverklaring is niet nodig. Je moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

1. Je hebt je ingespannen om het vereiste niveau te halen.
2. Je hebt daarbij gebruik gemaakt van de extra ondersteuning die de school jou heeft aangeboden.
3. Ondanks jouw inspanningen en die van de school zijn de resultaten die je behaalt onvoldoende.

Het rekenexamen 2ER valt binnen het referentieniveau 2F. De exameneisen zijn dus niet lager dan van het reguliere 2F-examen. Bij het 2ER-examen:

- Zijn de opgaven deels aangepast (minder accent op geautomatiseerde rekenregels), zodat je beter kunt laten zien wat je kunt.
- Zijn er aanpassingen in toegestane hulpmiddelen. Je mag bij alle opgaven van het examen een rekenmachine gebruiken. Je mag de standaardrekenkaart en de aanvullende rekenkaart gebruiken.
- Zijn er aangepaste examencondities: je krijgt meer tijd voor het examen en je kunt terugbladeren in het hele examen.

Het 2ER examen duurt langer dan het reguliere 2F examen. Heb je een dyscalculieverklaring? Dan heb je geen recht op een langere examentijd.

Heb je een andere beperking, bijv. dyslexie? Dan heb je recht op maximaal een half uur verlenging van de examentijd. Twee beperkingen leiden niet tot tweemaal een half uur examentijdverlenging.

Op de resultatenlijst bij het diploma komt te staan dat het 2ER examen is afgelegd.

Leg je een 2ER-examen af? Dan heeft dat geen gevolgen voor doorstroom naar een vervolgopleiding in mbo en hbo, zolang de hoogte van het resultaat voor rekenen niet meetelt voor het behalen van het diploma.

Rekenen 2A (pilot)

Dit examen is bedoeld voor studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** en **basisberoepsopleiding (niveau 2)** voor wie het rekenexamen 2F niet haalbaar is. De examencommissie bepaalt of een student deel kan nemen aan het 2A-examen.

Het rekenexamen 2A dekt het referentieniveau 2F niet helemaal en is daardoor eenvoudiger dan het 2F en 2ER examen. Bij het 2A-examen:

- Is het aantal rekenkundige handelingen en / of de moeilijkheid van de handelingen aangepast.
- Het aantal stappen, de aard en de moeilijkheid van de stappen in het oplossingsproces in de opgaven zijn minder en / of eenvoudiger dan in de opgaven in het rekenexamen 2F.

Het rekenexamen 2A duurt 90 minuten. Heb je een geldige dyscalculieverklaring? Dan heb je recht op:

- verlenging van de afnametijd met maximaal een half uur,
- gebruik van een door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde of toegestane standaardrekenkaart.

Op dit moment is het 2A examen nog een pilot, dus een extra kans naast het 2F of 2ER examen. Studenten van de **basisberoepsopleiding (niveau 2)** moeten daarnaast het 2F of 2ER examen afleggen. Zij kunnen dus wel meedoen aan het 2A examen, maar dan als extra kans.

Het resultaat van het 2F of 2ER examen komt op de resultatenlijst bij het diploma te staan. Het resultaat van het 2A examen wordt op aanvraag van de student vermeld op een **instellingsverklaring** (aanvragen kan tot vier werkweken voor de diploma-uitreiking).

Studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** mogen alleen het 2A examen doen, omdat daar nog geen verplichte **centrale** examinering plaatsvindt.

Op de resultatenlijst bij het diploma komt te staan dat het 2A examen is afgelegd.

Leg je een 2A-examen af? Dan heeft dat geen gevolgen voor doorstroom naar een vervolgopleiding in mbo en hbo, zolang de hoogte van het resultaat voor rekenen niet meetelt voor het behalen van het diploma.

Rekenen 2A-ER (pilot)

Dit examen is bedoeld voor studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** en **basisberoepsopleiding (niveau 2)** voor wie het rekenexamen 2F niet haalbaar is en die kampen met ernstige reken- / wiskundeproblemen en dyscalculie (ERWD). Een dyscalculieverklaring is niet nodig. Je moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

1. Je hebt je ingespannen om het vereiste niveau te halen.
2. Je hebt daarbij gebruik gemaakt van de extra ondersteuning die de school jou heeft aangeboden.
3. Ondanks jouw inspanningen en die van de school zijn de resultaten die je behaalt onvoldoende.

Het rekenexamen 2A-ER dekt het referentieniveau 2F niet helemaal en is daardoor eenvoudiger dan het 2F en 2ER examen. Bij het 2A-ER examen:

- Zijn de opgaven deels aangepast (minder accent op geautomatiseerde rekenregels), zodat je beter kunt laten zien wat je kunt.
- Zijn er aanpassingen in toegestane hulpmiddelen. Je mag bij alle opgaven van het examen een rekenmachine gebruiken. Je mag de standaardrekenkaart en de aanvullende rekenkaart gebruiken.
- Zijn er aangepaste examencondities: je krijgt meer tijd voor het examen en je kunt terugbladeren in het hele examen.

Het 2A-ER examen duurt langer dan het 2A examen. Heb je een dyscalculieverklaring? Dan heb je geen recht op een langere examentijd.

Heb je een andere beperking, bijv. dyslexie? Dan heb je recht op maximaal een half uur verlenging van de examentijd. Twee beperkingen leiden niet tot tweemaal een half uur examentijdverlenging.

Op dit moment is het 2A-ER examen nog een pilot, dus een extra kans naast het 2F of 2ER examen.

Studenten van de **basisberoepsopleiding (niveau 2)** moeten daarnaast het 2F of 2ER examen afleggen. Zij kunnen dus wel meedoen aan het 2A-ER examen, maar dan als extra kans.

Het resultaat van het 2F of 2ER examen komt op de resultatenlijst bij het diploma te staan. Het resultaat van het 2A ER examen wordt op aanvraag van de student vermeld op een **instellingsverklaring** (aanvragen kan tot vier werkweken voor de diploma-uitreiking).

Studenten in de **entreeopleiding (voorheen niveau 1)** met ERWD mogen alleen het 2A-ER examen doen, omdat daar nog geen verplichte **centrale** examinering plaatsvindt. Zij hoeven niet per se ook het 2F of 2ER examen af te leggen.

Op de resultatenlijst bij het diploma komt te staan dat het 2A-ER examen is afgelegd.

Leg je een 2A-ER examen af? Dan heeft dat geen gevolgen voor doorstroom naar een vervolgopleiding in mbo en hbo, zolang de hoogte van het resultaat voor rekenen niet meetelt voor het behalen van het diploma.

Rekenen 3F

Dit examen is het standaardexamen voor studenten van de **middenkaderopleiding (niveau 4)** en **specialistenopleiding (niveau 4)**.

Leg je het rekenexamen 3F af en heb je een geldige dyscalculieverklaring? Dan heb je recht op:

- verlenging van de afnametijd met maximaal een half uur,
- gebruik van een door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde of toegestane standaardrekenkaart.

Rekenen 3ER

Dit examen is bedoeld voor studenten van de **middenkaderopleiding (niveau 4)** en **specialistenopleiding (niveau 4)** met ernstige reken- / wiskunde-problemen en dyscalculie (ERWD).

Een dyscalculieverklaring is niet nodig. Je moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

1. Je hebt je ingespannen om het vereiste niveau te halen.
2. Je hebt daarbij gebruik gemaakt van de extra ondersteuning die de school jou heeft aangeboden.
3. Ondanks jouw inspanningen en die van de school zijn de resultaten die je behaalt onvoldoende.

Het rekenexamen 3ER valt binnen het referentieniveau 3F. De exameneisen zijn dus niet lager dan van het reguliere 3F-examen. Bij het 3ER-examen:

- Zijn de opgaven deels aangepast (minder accent op geautomatiseerde rekenregels), zodat je beter kunt laten zien wat je kunt.
- Zijn er aanpassingen in toegestane hulpmiddelen. Je mag bij alle opgaven van het examen een rekenmachine gebruiken. Je mag de standaardrekenkaart en de aanvullende rekenkaart gebruiken.
- Zijn er aangepaste examencondities: je krijgt meer tijd voor het examen en je kunt terugbladeren in het hele examen.

Het 3ER examen duurt langer dan het reguliere 3F examen. Heb je een dyscalculieverklaring? Dan heb je geen recht op een langere examentijd.

Heb je een andere beperking, bijv. dyslexie? Dan heb je recht op maximaal een half uur verlenging van de examentijd. Twee beperkingen leiden niet tot tweemaal een half uur examentijdverlenging.

Op de resultatenlijst bij het diploma komt te staan dat het 3ER examen is afgelegd.

Leg je een 3ER-examen af? Dan heeft dat geen gevolgen voor doorstroom naar een vervolgopleiding in mbo en hbo, zolang de hoogte van het resultaat voor rekenen niet meetelt voor het behalen van het diploma.

In schema:

Examentype	Standaard reken-examen 2F en 3F voor studenten met een dyscalculieverklaring	Rekenexamen 2ER en 3ER	Pilotexamen 2A en 2A-ER*
Afname-mogelijkheden	<i>In elke periode in Facet</i>	<i>In elke periode in Facet</i>	<i>In elke periode in Facet</i>
Dyscalculieverklaring vereist?	Ja	Nee	Ja
Studentdossier vereist?	Nee	Ja	Ja
Rekenmachine toegestaan bij alle opgaven?	Nee, alleen in sectie 2 van het examen. Deze rekenmachine is dan in het examen beschikbaar.	Ja, de student mag de ingebouwde rekenmachine of een eigen rekenmachine gebruiken tijdens het gehele examen.	Ja, de student mag de ingebouwde rekenmachine of een eigen rekenmachine gebruiken tijdens het gehele examen.
Rekenkaart toegestaan?	Ja, alleen de standaard-rekenkaart.	Ja, de standaard-rekenkaart en de aanvullende rekenkaart.	Ja, de standaard-rekenkaart en de aanvullende rekenkaart.
Tijdverlenging wegens dyscalculie?	Ja, maximaal 30 minuten	Nee, extra tijd is ingebouwd. Het 2ER-examen duurt 120 minuten. Het 3ER-examen duurt 150 minuten.	Nee, extra tijd is ingebouwd. Het 2A-ER-examen duurt 120 minuten.
Aantekening op resultatenlijst bij diploma?	Nee	Ja	Nee
Gevolgen voor doorstroom?	Nee	Nee	Nee

*De rekenexamens 2A en 2A-ER zijn in studiejaar 2019-2020 pilotexamens. Dit houdt in dat de student op niveau 2 verplicht is om, naast deelname aan het 2A of 2A-ER-examen, het 2ER- of 2F-examen af te leggen.

4.2.4 Examen Engels niveau 4

Engels is voor niveau 4 een generiek examenonderdeel. Met generieke examenonderdelen worden generieke exameneisen geëxamineerd, dat wil zeggen exameneisen die gelden voor alle opleidingen op een bepaald opleidingsniveau.

Voor **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** gelden de volgende generieke exameneisen voor Engels:

- *Lezen en Luisteren: minimaal niveau B1, niveau B2 kan ook (voor beide vaardigheden hetzelfde niveau);*
- *Spreken, Gesprek voeren en Schrijven: minimaal niveau A2, niveau B1 of B2 kan ook (voor alle drie de vaardigheden hetzelfde niveau).*

Klik **hier** voor een overzicht van wat de niveaus B2, B1 en A2 inhouden.

Vaardigheden

Het examen Engels bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

Luisteren en Lezen

Het examen Engels Luisteren en Lezen een digitaal **centraal** examen voor alle **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)**.

Het onderdeel Luisteren maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten. Je luistert met een koptelefoon naar een aantal geluidsfragmenten en beantwoordt meerkeuzevragen over de geluidsfragmenten.

Ook het onderdeel Lezen maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten. Je leest een aantal teksten en beantwoordt meerkeuzevragen over de teksten.

Het examen wordt automatisch beoordeeld door het systeem. Na afloop van elke afnameperiode geeft het College voor Toetsen en Examens (CvTE) de uitslag door aan scholen.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Gesprek voeren en Spreken

Instellingsexamen.

De examens Gesprek voeren en Spreken worden beoordeeld door een taalassessor. Het examen bestaat uit twee onderdelen:

- je voert een gesprek met de taalassessor (Gesprek voeren),
- je geeft een presentatie aan de taalassessor (Spreken).

Als je geëxamineerd wordt door één assessor voert hij / zij een gesprek met jou, maakt aantekeningen en vult daarna de beoordeling in.

Als je geëxamineerd wordt door twee assessoren voert de ene assessor het gesprek met jou. Deze assessor is de gespreksleider. De andere assessor beoordeelt ondertussen jouw prestatie.

Direct na het examen vraagt de taalassessor je om de examenruimte te verlaten. De taalassessor vult een beoordeling in en vraagt je terug te komen in de examenruimte. De taalassessor bespreekt het examen met je na (wat ging goed en wat ging minder goed) en deelt het voorlopige resultaat aan je mede. Je krijgt een cijfer voor Gesprek voeren en een cijfer voor Spreken.

De examencommissie stelt de definitieve resultaten van het examen Gesprek voeren en Spreken vast en deelt deze via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Schrijven

Digitaal instellingsexamen.

Het examen Schrijven is een digitaal examen. Je maakt dit examen op de computer. Achteraf wordt het examen beoordeeld door een taalassessor.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat van het examen Schrijven vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Bijstelling ingekochte taalexamens

Als de examenleverancier in de loop van het examenjaar een fout in een examen ontdekt, kan de normering van al gemaakte examens worden bijgesteld. Het behaalde resultaat kan in zo'n geval nooit naar beneden worden bijgesteld, wel naar boven. De examencommissie informeert je hierover via de examenorganisatie van de vestiging als dit voorkomt bij een examen dat jij hebt gemaakt.

Totstandkoming beoordeling

Het examen Engels bestaat uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

- *Voor Luisteren en Lezen krijg je 1 cijfer met 1 decimaal.*
- Voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven krijg je elk een cijfer met 1 decimaal.*
- *De cijfers voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven worden gemiddeld tot een cijfer met 1 decimaal.*
- *Het cijfer voor Luisteren / Lezen wordt gemiddeld met het gemiddelde van Gesprek voeren / Spreken / Schrijven.*
- *Dat wordt afgerond naar een heel eindcijfer van 1 tot en met 10.*
- *Het eindcijfer wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is.*
- *Het eindcijfer wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.*

Om diplomaerbaar te zijn, moet je voor het examen Engels minimaal het eindcijfer vijf hebben behaald en voor het examen Nederlands minimaal het eindcijfer zes of andersom.

Op je resultatenlijst bij het diploma komt te staan: je cijfer en het taalniveau van het **centraal** examen, je cijfer en het taalniveau van het **instellingsexamen** en je eindcijfer.

Examen doen op een hoger niveau

Wil je het examen Engels afleggen op een hoger niveau? Kijk dan in **paragraaf 4.7**.

Herexamen centraal examen Engels Luisteren en Lezen voor niveau 4

Kijk voor de regels over herexamen van het **centraal** examen Engels in **paragraaf 4.5**.

Herexamen instellingsexamens Engels Spreken, Gesprek voeren en Schrijven (niveau 2 en 3 ook Luisteren en Lezen)

Een onderwijsinstelling mag zelf regels maken over herexamens van **instellingsexamens** Engels. Deze regels staan in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

4.2.5 Keuzedeelexamens

In hoofdstuk 2 las je dat bij elke opleiding een of meer **keuzedelen** horen. Per keuzedeel moet je een examen afleggen.

Het keuzedeel volg je in een lesperiode van 10 weken. Binnen die 10 weken doe je examen in het keuzedeel. Dit examen kan een van de volgende vormen hebben:

1. Praktijkexamen
2. Kennisexamen
3. Portfolio-examen
4. Criteriumgericht interview (**cgi**)
5. Presentatie

Het keuzedeelexamen wordt beoordeeld door een examiner, er is geen gecommiteerde uit het bedrijfsleven bij. Het examen moet plaatsvinden op een geschikte locatie, het examen moet er goed uitgevoerd kunnen worden.

Bij de start van het keuzedeel krijg je informatie over de inhoud van het examen en over wanneer en waar het examen is.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat van het examen Schrijven vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Totstandkoming beoordeling

Bij een keuzedeelexamen is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Goed*
- *Voldoende*
- *Onvoldoende*

Studenten die voor 1 augustus 2020 met een opleiding starten, hoeven het examen van het keuzedeel niet te behalen. Je moet het examen wel afleggen om in aanmerking te komen voor een diploma.

Op je diploma komt de naam van behaalde keuzedelen te staan. Op de resultatenlijst bij je diploma komen de naam en het resultaat van behaalde en niet-behaalde keuzedelen te staan.

Voor studenten die op of na 1 augustus 2020 starten met een opleiding, gaan de resultaten van de keuzedeelexamens meetellen voor het behalen van het diploma. Stroom je op of na 1 augustus in in een andere opleiding? Dan kun je in sommige gevallen vrijstelling aanvragen voor een keuzedeelexamen. Zie voor de voorwaarden het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

Het kan dat in de toekomst gewerkt gaat worden met cijfers voor keuzedeelexamenresultaten: de cijfers die je behaalt voor de keuzedeelexamens moeten gemiddeld voldoende zijn om in aanmerking te komen voor je diploma.

Daarom hebben we nu al een omreken tabel voor de keuzedeelexamens. Mocht het in de toekomst nodig zijn om keuzedeelexamens om te rekenen naar een cijfer dan gaan we dat op de volgende manier doen:

- *Goed (gelijk aan cijfer 8 acht)*
- *Voldoende (gelijk aan cijfer 7 zeven)*
- *Onvoldoende (gelijk aan cijfer 5 vijf)*

Herexamen keuzedeel

Een onderwijsinstelling mag zelf regels maken over herexamens van **instellingsexamens**. Keuzedeel-examens zijn instellingsexamens. De regels over herexamens staan in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

4.2.6 1^e Moderne Vreemde Taal (MVT) niveau 2 en 3

In het **kwalificatiedossier** van jouw opleiding staat geen Moderne Vreemde Taal (MVT). Jouw opleiding kan wel een MVT in het onderwijsprogramma opnemen en je het examen laten afleggen. Meer informatie over dit examen vind je in **paragraaf 6.5.5**. Je kunt niet zakken op je examen MVT.

4.3 Examinering in het buitenland

Als examens in het buitenland worden afgenomen, zijn de wetten van toepassing die in dat land gelden. De werking van Nederlandse wetten is beperkt tot het grondgebied van het Europese deel van Nederland.

Een beroepsgericht examen kan plaatsvinden in het buitenland als de examencommissie hiervoor vooraf toestemming geeft. De examencommissie moet namelijk controleren of het examen in het buitenland voldoet aan de eisen van het **kwalificatiedossier** en aan de eisen van de Nederlandse wet- en regelgeving. De inhoud en afnamecondities van het examen in het buitenland moeten daarmee in overeenstemming zijn.

De examenorganisatie van de vestiging kan bij de examencommissie met opgaaf van redenen een aanvraag indienen voor examinering in het buitenland.

De examencommissie kan akkoord gaan als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het belang van de afname in het buitenland wordt aangetoond (andere producten / ideale setting / combinatie van wedstrijd en examen / etc.),
- de examenlocatie is vooraf gekeurd,
- de beoordelaars van het examen(onderdeel) voldoen aan de eisen die Helicon aan examinatoren stelt: een getrainde en gecertificeerde examinerator en een geïnformeerde gecommiteerde,
- het management van de vestiging is akkoord met de reis- en verblijfskosten en extra reis van de beoordelaars;
- er worden geen kosten door Helicon gemaakt voor het vertalen van welk document dan ook,
- de examenproducten van Helicon worden onveranderd ingezet.

4.4 Slaag- / zakregeling

In deze paragraaf vind je per opleidingsniveau een overzicht met de slaag- / zakregeling: in deze regeling is vastgelegd welke resultaten je moet behalen om te slagen voor je examens. Welke eisen er verder nog zijn voor je diploma lees je in [hoofdstuk 5](#).

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een entreeopleiding (voorheen niveau 1) . Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:	
Nederlands	Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen. Er wordt cijferdifferentiatie toegepast.
rekenen	Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.
Proeve van Bekwaamheid	Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed
Keuzedeel	Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.

Vanaf 2020-2021:
<p>Volgens informatie van het Ministerie van Onderwijs geldt voor examenkandidaten van de entreeopleiding van 2020-2021 en later het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het rekenexamen 2A krijgt een wettelijke status. Dit examen is bedoeld voor studenten van de entreeopleiding die niet in staat zijn om aan niveau 2F te voldoen. De wettelijke status betekent dat het 2A examen vanaf 2020-2021 geen pilotexamen meer is. • Het examen Nederlands 2F met normering 2A krijgt een wettelijke status. Het behalen van niveau 2F is voor een deel van de studenten van de entreeopleiding niet haalbaar. Daarom wordt er vanaf 2015-2016 gewerkt met cijferdifferentiatie voor de entreeopleiding. Om dit transparant te kunnen maken op de resultatenlijst bij het diploma wordt vanaf 2020-2021 bij Nederlands niveau 2A geïntroduceerd. De examens voor Nederlands veranderen hierdoor niet, studenten van de entreeopleiding doen examen Nederlands op niveau 2F, de normering voor de entreeopleiding wordt aangepast naar 2A. • Er komen twee verschillende diploma's voor de entreeopleiding: <ul style="list-style-type: none"> ○ met doorstroomrechten naar de basisberoepsopleiding (niveau 2): voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en rekenen 2F; ○ zonder doorstroomrechten naar de basisberoepsopleiding (niveau 2): niet voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en / of rekenen 2F. Dat geldt voor studenten die het examen Nederlands 2F en / of rekenen 2F niet halen en voor studenten die Nederlands 2A en / of rekenen 2A hebben afgelegd.

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een basisberoepsopleiding (niveau 2) . Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:	
Nederlands	<p>Eindcijfer minimaal een vijf. Er wordt cijferdifferentiatie toegepast.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Nederlands</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Nederlands dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Nederlands in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
rekenen	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2015-2016 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen.</p> <p>Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn.</p>

rekenen (vervolg)	<p>Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2015-2016: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was. Deelname aan een pilotexamen in 2014-2015 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal rekenexamen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
Proeve van Bekwaamheid	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed</p> <p>Is er naast een Proeve sprake van een werkprocesexamen? Dan worden de resultaten van het werkprocesexamen overgenomen in de Proeve, zodat het oordeel van de werkprocessen uit het werkprocesexamen wordt meegenomen in het eindoordeel van de kerntaak.</p>
Keuzedelen	<p>Je moet per keuzedeel een examen afleggen. Je hoeft de examens niet te behalen.</p>

Vanaf 2020-2021 voor de basisberoepsopleiding (niveau 2):

Volgens informatie van het Ministerie van Onderwijs geldt voor examenkandidaten van de [basisberoepsopleiding](#) van 2020-2021 en later het volgende:

- Het rekenexamen 2A krijgt een wettelijke status. Dit examen is bedoeld voor studenten van de basisberoepsopleiding die niet in staat zijn om aan niveau 2F te voldoen. De wettelijke status betekent dat het 2A examen vanaf 2020-2021 geen [pilotexamen](#) meer is. Dat betekent dat studenten van de basisberoepsopleiding vanaf 2020-2021 niet meer per se ook het 2F of 2ER rekenexamen moeten afleggen.
- Het examen Nederlands 2F met normering 2A krijgt een wettelijke status. Het behalen van niveau 2F is voor een deel van de studenten van de basisberoepsopleiding niet haalbaar. Daarom wordt er vanaf 2015-2016 gewerkt met [cijferdifferentiatie](#) voor de basisberoepsopleiding. Om dit transparant te kunnen maken op de resultatenlijst bij het diploma wordt vanaf 2020-2021 bij Nederlands niveau 2A geïntroduceerd. De examens voor Nederlands veranderen hierdoor niet, studenten van de basisberoepsopleiding doen examen Nederlands op niveau 2F, de normering voor de basisberoepsopleiding wordt aangepast naar 2A.
- Er zijn twee verschillende diploma's voor de basisberoepsopleiding:
 - met doorstroomrechten naar de [vakopleiding \(niveau 3\)](#): voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en rekenen 2F;
 - zonder doorstroomrechten naar de [vakopleiding \(niveau 3\)](#): niet voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en / of rekenen 2F NL. Dat geldt voor studenten die het examen Nederlands 2F en / of rekenen 2F niet halen en voor studenten die Nederlands 2A en / of rekenen 2A hebben afgelegd.

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een **vakopleiding (niveau 3)**.
Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:

<p>Nederlands</p>	<p>Eindcijfer minimaal een vijf.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Nederlands</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Nederlands dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Nederlands in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>rekenen</p>	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2015-2016 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen. Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2015-2016: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was.</p>

<p>rekenen (vervolg)</p>	<p>Deelname aan een pilotexamen in 2014-2015 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen rekenen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>Proeve van Bekwaamheid</p>	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed</p> <p>Is er naast een Proeve sprake van een werkprocesexamen? Dan worden de resultaten van het werkprocesexamen overgenomen in de Proeve, zodat het oordeel van de werkprocessen uit het werkprocesexamen wordt meegenomen in het eindoordeel van de kerntaak.</p>
<p>Kennisexamen</p>	<p>Het examen moet zijn behaald.</p>
<p>Keuzedelen</p>	<p>Je moet per keuzedeel een examen afleggen. Je hoeft de examens niet te behalen.</p>

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een **middenkaderopleiding (niveau 4)** of **specialistenopleiding (niveau 4)**.
Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:

**Nederlands
en Engels**

Eindcijfer minimaal een vijf voor Nederlands en een zes voor Engels of andersom.

*Vrijstelling op basis van het **pilotexamen Nederlands***

Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een **centraal examen Nederlands** dat alleen kunnen doen op basis van een **centraal examen Nederlands** in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een **pilotexamen** of **instellingsexamen** is niet mogelijk.

Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert):

Heb je in 2013-2014 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het **centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen**, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald.

Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn.

Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2013-2014: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.

Deelname aan een pilotexamen in 2012-2013 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het **centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen**.

Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij **Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB**.

*Vrijstelling op basis van het **pilotexamen Engels***

Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een **centraal examen Engels** dat alleen kunnen doen op basis van een **centraal examen Engels** in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een **pilotexamen** of **instellingsexamen** is niet mogelijk.

Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert):

Heb je in 2016-2017 deelgenomen aan het **instellingsexamen Engels Luisteren en Lezen**? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het **centraal examen Engels Luisteren en Lezen**.

Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn.

<p>Nederlands en Engels (vervolg)</p>	<p>Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen Engels Luisteren en Lezen. Het cijfer voor Luisteren en Lezen wordt gemiddeld met het cijfer voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven en je kunt met een onvoldoende voor Luisteren en Lezen uitkomen op een eindcijfer dat hoog genoeg is om in aanmerking te komen voor een diploma.</p> <p>Het pilotexamen hoeft geen Cito-examen te zijn. Het mag ook een TOA-examen zijn.</p> <p>Bovenstaande geldt alleen voor het examen 2016-2017: het laatste jaar dat het examen Engels Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2015-2016 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Engels Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>rekenen</p>	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i></p> <p>Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert):</p> <p>Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen.</p> <p>Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn.</p> <p>Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen rekenen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>Proeve van Bekwaamheid</p>	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed</p> <p>Is er naast een Proeve sprake van een werkprocesexamen? Dan worden de resultaten van het werkprocesexamen overgenomen in de Proeve, zodat het oordeel van de werkprocessen uit het werkprocesexamen wordt meegenomen in het eindoordeel van de kerntaak.</p>

Vaardigheids-examen	Het examen moet zijn behaald.
Kennisexamen	Het examen moet zijn behaald.
Keuzedelen	Je moet per keuzedeel een examen afleggen. Je hoeft de examens niet te behalen.

Deze informatie staat per **CREBO** in een **examenplan**.

Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB

Op 25 juli 2017 is een beleidsregel gepubliceerd in de Staatscourant die bedoeld is om onwenselijke situaties te voorkomen die zich kunnen voordoen als artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB wordt toegepast (art 3b = resultaat **pilotexamen** mag niet meegenomen worden naar andere opleiding).

Een voorbeeld van een onwenselijke situatie is: een student van niveau 3 stroomt af naar niveau 2. Het resultaat van het pilotexamen van niveau 3 mag niet meegenomen worden naar niveau 2. De niveau 2 opleiding is immers een andere opleiding. Als deze wijziging vlak voor het einde van het studiejaar plaatsvindt, is het niet meer mogelijk de student een herexamen aan te bieden en moet de student wachten tot het eerste afnamemoment na de vakantie, waardoor onbedoeld vertraging wordt opgelopen.

In de beleidsregel staat een hardheidsclausule. De examencommissie kan deze hardheidsclausule toepassen en dan afwijken van de regels over het verlenen van een vrijstelling, als de examencommissie het goed onderbouwt en documenteert. Wanneer de nieuwe opleiding, waar de student naartoe is overgeschreven, in dit soort bijzondere gevallen kan worden aangemerkt als dezelfde in plaats van een andere opleiding, hoeft geen vrijstelling te worden verleend en kan het resultaat van het examen dat is gemaakt op de andere opleiding worden overgenomen. Daarmee kan worden voorkomen dat een student met een onbillijkheid van overwegende aard wordt geconfronteerd die niet te rechtvaardigen is gelet op het belang dat het Examen- en kwalificatiebesluit WEB beoogt te dienen.

Wijzigingen in slaag- / zakregeling

De Minister van Onderwijs bepaalt de slaag- / zakregeling, bijvoorbeeld dat je elke kerntaak behaald moet hebben en welke resultaten je moet behalen voor je taal- en rekenexamens.

De Minister kan de slaag- / zakregeling wijzigen en bepalen dat de wijzigingen gelden voor studenten die al op school zitten. Zo kunnen de resultaten die behaald worden voor taal- en rekenexamens voor de minister aanleiding zijn om de slaag- / zakregeling bij te stellen. Als dat gebeurt, past Helicon de Onderwijs- en Examenregeling hierop aan en informeren wij je zo snel mogelijk, bijvoorbeeld via je mentor / coach en / of de examencoördinator.

Geldigheid slaag- / zakregeling

De slaag- / zakregeling geldt voor een studiejaar, dus van 1 augustus tot en met 31 juli. Leg je tussen 1 augustus en 1 oktober een of meer (her)examens af? Dan geldt de slaag-zakregeling van het vorige studiejaar. Vanaf 1 oktober geldt de slaag- / zakregeling van het lopende studiejaar. Je moet dus voor 1 oktober al je (her)examens hebben afgerond om te kunnen vallen onder de slaag- / zakregeling van het vorige studiejaar.

4.5 Herexamens van **centrale examens**

Er zijn centrale examens voor rekenen, voor Nederlands Lezen en Luisteren en voor niveau 4 ook Engels Lezen en Luisteren. De Minister van Onderwijs heeft het volgende bepaald over herexamens van de centrale examens:

Behaal je voor rekenen en / of Nederlands en / of Engels niveau 4 lager dan een zes? Dan mag je een herexamen doen.

*Heb je de eerste gelegenheid gebruikt om het examen rekenen en / of Nederlands en / of Engels af te leggen op een hoger niveau, behaal je daarvoor lager dan een zes en wil je herexamen doen? Dan doe je herexamen op het niveau van je opleiding, niet op een hoger niveau. Behaal je bij de 1^e gelegenheid een zes of hoger? Dan mag je het herexamen gebruiken om te proberen een hoger cijfer te behalen. Het hoogste cijfer telt mee bij het bepalen of je het examen behaald hebt of niet. Je mag het herexamen ook gebruiken om examen te doen op een hoger niveau. Zie verder in **paragraaf 4.7**.*

Heb je bij de 1^e gelegenheid het ER rekenexamen afgelegd en daarvoor een zes of hoger behaald? Dan mag je het herexamen gebruiken om te proberen een hoger cijfer te behalen voor het ER examen. Je mag het herexamen ook gebruiken om het reguliere rekenexamen af te leggen.

Wanneer je een herexamen rekenen wilt doen, zijn er verschillende mogelijkheden. Op de site van het Steunpunt taal en rekenen mbo staat een **overzicht** met servicedocumenten. In het Servicedocument rekenexamens staat een tabel waarin alle mogelijkheden op een rij staan.

Je legt een herexamen altijd af in een volgend **tijdvak**.

Het herexamen moet gepland worden binnen de voor jou geldende studieduur, zoals vermeld in de **onderwijsovereenkomst** (OOK), als je via de reguliere planning wordt toegelaten tot het examen. Loop je studievertraging op, bijv. omdat je in eerste instantie niet wordt toegelaten tot het examen of omdat je niet hebt deelgenomen aan de voor jou geplande 1^e gelegenheid zonder dat er een geldige reden was voor jouw afwezigheid? Dan kan het gebeuren dat het herexamen pas gepland kan worden nadat jouw onderwijsovereenkomst (OOK) verlopen is. Je kunt dan ook onder een andere slaag- / zakregeling gaan vallen. Zie verder artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst). En je studievertraging kan financiële gevolgen hebben wat betreft je recht op studiefinanciering en de verplichting om lesgeld of cursusgeld te betalen voor een extra jaar.

Voor alle mogelijkheden die hierboven staan geldt:

1. *Het hoogste resultaat telt mee in de beslissing of je het examen hebt behaald.*
2. *Een uitzondering op 1 is: als je het reguliere examen hebt afgelegd en het ER rekenexamen en voor allebei een zes of hoger hebt behaald of als je twee gelegenheden hebt afgelegd op twee verschillende niveaus en voor beide examens een zes of hoger hebt behaald. Dan overlegt de examenorganisatie van de vestiging met jou over welk resultaat je mee wilt laten tellen en geeft dit door aan de examencommissie. Het resultaat dat meetelt voor de beslissing of je het examen hebt behaald, komt op je resultatenlijst bij het diploma te staan.*

4.6 Herexamens van **instellingsexamens**

Bij **entreeopleidingen (voorheen niveau 1)** zijn alle examens instellingsexamens.

Bij **basisberoepsopleidingen (niveau 2)**, **vakopleidingen (niveau 3)**, **middenkaderopleidingen (niveau 4)** en **specialistenopleidingen (niveau 4)** zijn alle examens instellingsexamens, behalve het examen rekenen, Nederlands Lezen en Luisteren en bij niveau 4 ook Engels Lezen en Luisteren.

In artikel 1.7 van het Examenreglement staan regels over herexamens van instellingsexamens (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

4.7 Taal- en rekenexamens op een hoger niveau

Generieke eisen Nederlands en rekenen op een hoger niveau

Volg je een **entreeopleiding (voorheen niveau 1)**, **basisberoepsopleiding (niveau 2)** of **vakopleiding (niveau 3)**? Dan horen daar examens Nederlands en rekenen bij op niveau 2F. Als je dat wilt, mag je het examen afleggen op een niveau hoger, namelijk niveau 3F.

Je mag het examen afleggen op niveau 3F:

- *bij de 1^e gelegenheid of*
- *bij de 2^e gelegenheid. Je doet dan eerst examen op 2F. Het 2F examen moet je behalen. Dan kun je de 2^e gelegenheid gebruiken om examen te doen op 3F.*

Generieke eisen Engels op een hoger niveau

Volg je een **middenkaderopleiding (niveau 4)** of **specialistenopleiding (niveau 4)**? Dan zijn er generieke exameneisen voor Engels:

- *Lezen en Luisteren: minimaal niveau B1, niveau B2 kan ook (voor beide vaardigheden hetzelfde niveau);*
- *Spreken, Gesprek voeren en Schrijven: minimaal niveau A2, niveau B1 of B2 kan ook (voor alle drie de vaardigheden hetzelfde niveau).*

Je mag het examen Engels afleggen op een hoger niveau dan het minimumniveau, maar dat hoeft niet.

Je kunt ervoor kiezen alleen Lezen en Luisteren op een hoger niveau af te leggen of alleen Spreken, Gesprek voeren en Schrijven of allebei. Als je bijvoorbeeld Lezen en Luisteren op B2 af wilt leggen, betekent dat niet dat je Spreken, Gesprek voeren en Schrijven ook op een hoger niveau af moet leggen. Dat mag je afleggen op het minimumniveau A2.

Je mag het examen afleggen op het hogere niveau:

- *bij de 1^e gelegenheid of*
- *bij de 2^e gelegenheid. Je doet dan eerst examen op het minimumniveau (B1 voor Lezen en Luisteren en A2 voor Spreken, Gesprek voeren en Schrijven). Dit examen moet je behalen. Dan kun je de 2^e gelegenheid gebruiken om examen te doen op een hoger niveau.*

Je kunt bij de examencommissie een aanvraag indienen om een taalexamen en / of rekenexamen af te leggen op een hoger niveau. Gebruik hiervoor het formulier op Mijn Helicon – Ga snel naar – Examenoverzicht – Taal- en rekenexamens. Je moet je aanvraag indienen minimaal vier werkweken voor de start van de eerste gelegenheid.

De examencommissie geeft toestemming om het examen af te leggen op een hoger niveau als je docent daarover een positief advies geeft.

Doe je alleen examen op het hogere niveau? Dan telt dat resultaat mee bij de bepaling of je het examen hebt behaald of niet. Het resultaat van het examen op het hogere niveau komt op de resultatenlijst bij je diploma te staan.

Doe je examen op zowel het minimumniveau van je opleiding als een hoger niveau? Dan overlegt de examenorganisatie van de vestiging met jou over welk resultaat je op je resultatenlijst bij het diploma wilt: het resultaat van het minimumniveau van je opleiding of van het hogere niveau.

Doe je alleen examen op het hogere niveau en behaal je hiervoor lager dan een zes? Dan mag je het herexamen gebruiken om examen te doen op het niveau dat bij jouw opleiding hoort. Je mag het herexamen dan niet afleggen op een hoger niveau. Het hoogst behaalde cijfer komt op de resultatenlijst bij je diploma te staan.

Haal je voor de eerste gelegenheid op het hogere niveau een zes of hoger? Dan kun je de tweede gelegenheid gebruiken om een hoger cijfer te halen voor het hogere niveau. Voor de tweede

gelegenheid op het hogere niveau is dan geen toestemming nodig van de centrale examencommissie. Je kunt de tweede gelegenheid ook gebruiken om het examen af te leggen op het niveau dat bij jouw opleiding hoort.

Behaal je voor de tweede gelegenheid ook een zes of hoger? Dan overlegt de examenorganisatie van de vestiging met jou over welk resultaat je op je resultatenlijst bij het diploma wilt: het resultaat van de eerste gelegenheid of van de tweede gelegenheid.

Hoort bij jouw opleiding geen 1^e of 2^e MVT? Dan moet je om diplomeerbaar te zijn voor Nederlands minimaal een vijf halen. Dat geldt ook als je het examen Nederlands aflegt op een hoger niveau.

Hoort bij jouw opleiding een 1^e MVT? Dan moet je, om diplomeerbaar te zijn, minimaal een vijf halen voor 1^e MVT en een zes voor Nederlands of andersom. Dat geldt ook als je het examen Nederlands / en of 1^e MVT aflegt op een hoger niveau.

4.8 Vooraf een optie nemen op een diploma van een lager niveau

Behaal je het diploma op het niveau van je eigen opleiding niet? En voldoe je volgens de examencommissie wel aan de eisen voor de opleiding op een niveau lager? Dan is het bij sommige opleidingen mogelijk om een diploma te behalen voor het lagere niveau.

Je moet hier wel vooraf een optie op nemen. Dan moet vooraf aan de volgende drie voorwaarden voldaan zijn:

1. de diplomeringseisen van het hogere niveau moeten de diplomeringseisen van het lagere niveau insluiten. In de bijlage 'Overlappende Opleidingen' is te zien voor welke opleidingen dit het geval is;
2. bij de start van de examenperiode moet je je tegelijkertijd ingeschreven hebben met: een tweede **onderwijsovereenkomst**(OOK) als examendeelnemer en een tweede **praktijkovereenkomst** (POK) als examendeelnemer met een bedrijf dat **SBB**-erkend is voor het **CREBO** van het hogere en het lagere niveau.
3. voor de start van de examenperiode heb je het examengeld van € 250,00 vanwege dubbele inschrijving betaald.

Met deze extra inschrijving geef je te kennen dat je tijdens de examinering voor het hogere niveau ook beoordeeld wilt worden op het onderliggende lagere niveau voor wat betreft:

- *deelname aan de beroepsgerichte examens;*
- *deelname aan examens Nederlands, rekenen en evt. Moderne Vreemde Taal / Talen;*
- *de beoordeling van de examen-BPV (alleen bij BKS-opleidingen).*

Behaal je het examen voor het hogere niveau niet? Dan beoordeelt de examencommissie je in tweede instantie als kandidaat voor het diploma op het direct daaronder liggende niveau. Dit volgens het overzicht 'Overlappende Opleidingen'. De mogelijkheid bestaat dat je daarvoor wel kunt slagen.

Let op:

Je kunt deze optie niet achteraf nemen. Ben je gezakt en wil je alsnog opgaan voor een verwant (onderliggend) diploma? Of ben je gezakt, komt de opleiding van het lagere niveau niet voor op het overzicht 'Overlappende Opleidingen' en wil je alsnog beoordeeld worden voor het onderliggende diploma van een verwante opleiding? Dan geldt de route zoals beschreven in **paragraaf 5.10.3**.

4.9 Examinering van certificeerbare eenheden

Bevat een **kwalificatie** volgens het **kwalificatiedossier** een afzonderlijke certificeerbare eenheid, met een eigen civiel effect? Dan kan deze certificeerbare eenheid afzonderlijk geëxamineerd worden. Het examen van de certificeerbare eenheid kan echter ook geïntegreerd worden in één of meer beroepsgerichte examens waarbij het resultaat behaald voor de beroepsgerichte examens ook wordt aangemerkt als resultaat voor de certificeerbare eenheid.

Examens van certificeerbare eenheden vallen onder deze OER en onder dezelfde wet- en regelgeving en inspectie-eisen als examens van volledige kwalificaties. Het maakt daarbij niet uit hoe de examenkandidaat staat ingeschreven: in de **BOL**, in de **BBL** of in het cursorisch onderwijs.

4.10 Jaarlijkse actualisatie

De examens van onze opleidingen zijn steeds in ontwikkeling en zullen zich blijven ontwikkelen. Ze worden op basis van evaluaties door studenten, bedrijfsleven, docenten en examenleveranciers telkens verbeterd. Ook kan de overheid tijdens lopende opleidingen met richtlijnen komen die we op moeten volgen, waardoor we lopende examens en examenprogramma's moeten aanpassen.

Daarnaast ziet de inspectie toe op de kwaliteit van de examinering. Uitkomsten van dit toezicht kunnen ook aanleiding geven tot aanpassing van al lopende examenprogramma's.

Uiteraard zullen we je zo snel mogelijk informeren over wijzigingen, bijvoorbeeld via je mentor / coach en MijnHelicon.

Bij overstap van de ene opleiding naar de andere, of bij overstap van een opleiding van een hoger niveau naar een lager niveau of bij verlenging of verkorting van de reguliere opleidingsduur kun je in een ander **cohort** terechtkomen. Zie verder de paragraaf Cohortregeling in het **Toelatingsbeleid mbo**.

5. Diplomerings

In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan bod:

aan welke eisen moet je voldoen om in aanmerking te komen voor een diploma, welke documenten zijn er naast je diploma (resultatenlijst, certificaat, instellingsverklaring en testimonium), uitreiking van het diploma en andere documenten, je uitschrijving nadat je geslaagd bent, wat zijn de mogelijkheden als je je diploma kwijt bent, wat zijn de mogelijkheden als je niet meteen geslaagd bent, wat zijn de mogelijkheden voor vertaling van je diploma en erkenning van je diploma in het buitenland.

5.1 Wat zijn de diploma-eisen?

De Minister van Onderwijs bepaalt in het Examenbesluit wanneer je in aanmerking komt voor een diploma. Je komt in aanmerking voor het diploma als je aan de volgende voorwaarden hebt voldaan:

1. Je hebt de beroepspraktijkvorming (BPV) in het onderwijs met goed gevolg afgesloten. In de wet staat dat scholen zelf bepalen wanneer de BPV met goed gevolg is afgesloten. Scholen moeten dit beschrijven in de Onderwijs- en Examenregeling (OER). De onderwijscommissie bepaalt of de beoordelingen van de BPV, die je hebt gevolgd in het onderwijs, voldoen aan wat in hoofdstuk 3 van de OER staat bij **BPV-beoordeling**.
3. Je hebt in het onderwijs voldaan aan de **inspanningsverplichting** voor Loopbaan & Burgerschap. De eindwaardering voor het onderdeel Loopbaan & Burgerschap wordt uitgedrukt in «voldaan» of «niet voldaan». Alleen met het resultaat «voldaan» kom je in aanmerking voor een diploma.
3. Je hebt je examens afgelegd of behaald. Sommige examens moet je afleggen maar hoeft je niet te behalen. Voor andere examens moet je minimaal een bepaald resultaat behalen. In de **slaag- / zakregeling** kun je lezen wat voor jou geldt.

5.2 Diploma

De examencommissie reikt een diploma aan jou uit als bewijs dat je bent geslaagd.

De Minister van Onderwijs bepaalt wat er op het diploma moet staan en welke extra informatie scholen op het diploma mogen vermelden.

Zolang regelgeving van de Minister het toelaat, vermelden we op het diploma de wervingsnaam (roepnaam) van jouw opleiding. Klik [hier](#) voor een overzicht van de wervingsnamen.

5.3 Resultatenlijst

*De examencommissie reikt bij het diploma een resultatenlijst uit waarop jouw examenresultaten staan. Als je examen hebt gedaan in een extra vak dat volgens het **kwalificatiedossier** niet bij jouw opleiding hoort, komt dat ook op de resultatenlijst te staan.*

De Minister van Onderwijs bepaalt wat er op de resultatenlijst moet staan en welke extra informatie scholen op de resultatenlijst mogen vermelden.

Zolang regelgeving van de Minister het toelaat, vermelden we op de resultatenlijst de wervingsnaam (roepnaam) van jouw opleiding. Klik [hier](#) voor een overzicht van de wervingsnamen.

5.4 Mbo verklaring

- *De REC mbo reikt een mbo-verklaring uit als je geen diploma hebt behaald, maar wel examenonderdelen hebt afgelegd. De afgelegde examenonderdelen komen op de mbo-verklaring te staan. Resultaten van behaalde examenonderdelen waar een certificaat voor mag worden uitgereikt, komen niet op de mbo-verklaring te staan.*

- *Alle studenten ontvangen een mbo-verklaring wanneer zij zonder diploma de instelling verlaten.*

5.5 Certificaat

De examencommissie reikt een certificaat uit als bewijs dat:

1. *voldaan wordt aan wettelijke beroepsvereisten (gewasbescherming en Besluit Houders van Dieren)*
2. *één of meer onderdelen van een kwalificatie zijn behaald;*
3. *een keuzedeel is behaald (behalve als het gaat om een keuzedeel van wettelijke beroepsvereisten. Die vallen onder categorie 1).*

Deze onderdelen kunnen behaald worden door studenten / cursisten van BOL- en BBL-opleidingen en door cursisten van het cursorisch onderwijs.

Een certificaat kan **alleen** worden uitgereikt als:

- *er geen sprake is van een behaald diploma en;*
- *in regelgeving van de overheid is aangegeven dat aan de onderdelen van de kwalificatie of aan het keuzedeel een certificaat is verbonden.*

De Minister van Onderwijs bepaalt wat er op het certificaat moet staan en welke extra informatie scholen op het certificaat mogen vermelden. Voor elk van de drie types certificaten die hierboven worden genoemd, is er vanuit het Ministerie een apart model-certificaat dat gebruikt moet worden. Een certificaat wordt altijd ondertekend door de centrale examencommissie en de geëxamineerde.

De 'datum behaald' op het certificaat is de datum dat de centrale examencommissie beslist dat het examen met goed gevolg is afgelegd en het certificaat dus uitgereikt mag worden. Een uitzondering hierop zijn certificaten gewasbescherming. De 'datum behaald' hiervan is de datum dat het laatste examen met goed gevolg is afgelegd. Vanaf de datum dat het laatste examen is behaald, mag de kandidaat met gewasbeschermingsmiddelen werken. Vandaar dat deze datum op het certificaat wordt vermeld.

Een certificaat heeft civiel effect. Digitale handtekeningen mogen daarom niet.

Certificaten van wettelijke beroepsvereisten vallen onder de categorie 'certificaten groen beroepsonderwijs'. In de **bijlage** staat om welke wettelijke beroepsvereisten het gaat.

5.6 Testimonium

De examenorganisatie van de vestiging reikt een testimonium uit als je examen gedaan hebt in de vrije ruimte. De examenresultaten van de vrije ruimte komen op het testimonium te staan. De examenorganisatie van de vestiging vraagt deze testimonia aan bij de Leerlingen- en studentenadministratie via een format.

De **onderwijscommissie** reikt een testimonium uit:

- *als je tijdens je opleiding een extra prestatie hebt geleverd, zoals deelname aan de Studentenraad of aan het excellentieprogramma;*
- *als je binnen het reguliere onderwijsprogramma een cursus hebt gedaan, zoals Bosmaaieren of Motorkettingzagen;*
- *De onderwijscommissie vraagt deze testimonia aan bij de Leerlingen- en studentenadministratie via een format.*

Ook cursisten van het cursorisch onderwijs ontvangen een testimonium als zij een cursus volgen, niet zijnde wettelijke beroepsvereisten / onderdelen van een **kwalificatie** / een keuzedeel waar een **certificaat** voor mag worden uitgereikt.

Testimonia worden ondertekend door de directeur.

Testimonia van het cursorisch onderwijs mogen ook getekend worden door een andere functionaris dan de directeur, bijv. de cursuscoördinator / cursusleider / trainer.
De student / cursist tekent het testimonium niet.

*Een testimonium heeft geen civiel effect. Daarom mag een testimonium digitaal ondertekend worden en hoeft het niet persoonlijk te worden opgehaald door de student / cursist.
Testimonia mogen ook alleen digitaal (pdf, geen Word) beschikbaar gesteld worden aan de student / cursist.*

5.7 Uitreiking

Je moet je diploma en resultatenlijst persoonlijk ondertekenen en in ontvangst nemen.
De instellingsverklaring, een certificaat en een testimonium hoef je niet zelf te tekenen en kunnen (digitaal) naar je worden opgestuurd.

5.8 Uitschrijving

De school is verplicht om je uit te schrijven op de dag dat de examencommissie beslist dat je geslaagd bent.

Voor **BOL**-studenten geldt:

In de maand dat je slaagt, heb je nog recht op studiefinanciering en een studentenreisproduct (SRP). Vanaf de eerste dag van de maand daarna niet meer. Je moet zelf aan DUO doorgeven dat je stopt met je opleiding via Mijn Duo (duo.nl). De datum die je doorgeeft aan DUO moet dezelfde datum zijn als de datum waarop de school jou uitschrijft. Denk er ook aan om je SRP stop te zetten bij een ophaalautomaat (uiterlijk op de tiende dag van de eerste maand dat je geen recht meer hebt op studiefinanciering. Je mag vanaf de eerste dag van die maand niet meer reizen met het SRP). Gebruik je je SRP dan nog? Dan krijg je een boete van DUO.

5.9 Document kwijt?

Bovenstaande documenten worden maar één keer uitgereikt.

(Oud-)studenten die in of na 2011 een diploma hebben behaald, kunnen via het [diplomaregister](#) van DUO hun diplomagegevens gratis downloaden.

Als je je diploma kwijt bent, kun je bij DUO een [vervangend document](#) aanvragen.

Heb je voor 2011 een diploma behaald? Dan kun je bij de Leerlingen- en studentenadministratie van Helicon 'Verklaring afgelegd examen' aanvragen. In deze verklaring staat wanneer welk diploma aan jou is uitgereikt.

Helicon brengt hiervoor dezelfde kosten in rekening als DUO in rekening brengt voor een vervangend document. De kosten moet je betalen voordat de 'Verklaring afgelegd examen' naar je toe wordt gestuurd.

5.10 Niet meteen geslaagd

Als je niet meteen geslaagd bent, zijn er verschillende opties:

5.10.1 Herexamens

Ben je niet meteen geslaagd? Dan kun je een of meer herexamens doen.

Kijk voor de regels over herexamens van het [centraal](#) examen rekenen, Nederlands Lezen en Luisteren en niveau 4 ook Engels Lezen en Luisteren in [paragraaf 4.5](#).

Kijk voor de regels over herexamen van de [instellingsexamens](#) in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

5.10.2 Doorgaan voor hetzelfde diploma op hetzelfde niveau

Bij de start van de opleiding sluiten we een [onderwijsvereenkomst](#) (OOK) met elkaar af. In deze overeenkomst staat een einddatum, meestal is dat 31 juli. Is de einddatum van de onderwijsvereenkomst

(OOK) verstreken en ben je nog niet geslaagd? Dan kun je je vanaf 1 augustus opnieuw inschrijven en doorgaan voor hetzelfde diploma op hetzelfde niveau.

Dat kan op 2 manieren:

1. Je schrijft je per 1 augustus opnieuw in als **BOL**- of **BBL**-student. Dat kan als:
 - a. Je nog onderwijs en / of onderwijs-**BPV** volgt.
Je volgt dan een onderwijs- en / of BPV-programma op maat dat zo kort mogelijk duurt. Het onderwijs- en / of BPV-programma hoeft niet aan de urennormen van onderwijstijd te voldoen. Ook doe je mee aan de nog niet behaalde examens.
 - b. Je vóór de einddatum van de **onderwijsovereenkomst** (OOK) geen gebruik hebt kunnen maken van twee examengelegenheden door ziekte / beperking (lichamelijk en / of psychisch). Volg je vanaf 1 augustus geen onderwijs en / of onderwijs-**BPV** meer en hoef je alleen nog examenonderdelen af te leggen? (**examen-BPV** telt als examenonderdeel) Dan mag je toch opnieuw ingeschreven worden in de BOL of BBL.

*Je ontvangt een nieuw opleidingsblad met je inschrijving als **BOL**- of **BBL**-student. Dit nieuwe blad vervangt het vorige opleidingsblad. De algemene voorwaarden bij de **onderwijsovereenkomst** (OOK) blijven, voor zover van toepassing, van kracht.*

*Resultaten van al behaalde examens blijven geldig, zolang je ingeschreven staat in hetzelfde **CREBO**. Ongeacht of dit een inschrijving is in **BOL**, **BBL** of als examendeelnemer.*

Om vrijstelling van examinering te kunnen krijgen in een volgende opleiding mogen examenresultaten niet ouder dan 2 jaar zijn. Binnen dezelfde opleiding blijven ze geldig

LET OP: doe je op of na 1 oktober een of meer (her)examens? Dan geldt de slaag- / zakregeling van het nieuwe studiejaar, ook voor de (her)examens die in je in voorgaande studiejaar hebt afgelegd.

*Verder geldt voor **BOL**-studenten:*

Je moet lesgeld betalen. Dit betaal je rechtstreeks aan DUO. Je hebt recht op studiefinanciering en een studentenreisproduct (SRP).

*Voor **BBL**-studenten geldt:*

Je moet cursusgeld betalen aan DUO. De school int dat en draagt dat af aan DUO.

2. Je schrijft je per 1 augustus in als examendeelnemer (extraneus). Dat moet als:

Je vanaf 1 augustus geen onderwijs en / of onderwijs-**BPV** meer volgt, je vanaf 1 augustus alleen nog een of meer examenonderdelen af moeten leggen (**examen-BPV** telt als examenonderdeel) en 1b niet voor jou geldt.

*Je ontvangt een nieuw opleidingsblad met je inschrijving als examendeelnemer. Dit nieuwe blad vervangt het vorige opleidingsblad. De algemene voorwaarden bij de **onderwijsovereenkomst** (OOK) blijven, voor zover van toepassing, van kracht.*

*Resultaten van al behaalde examens blijven geldig, zolang je ingeschreven staat in hetzelfde **CREBO**. Ongeacht of dit een inschrijving is in **BOL**, **BBL** of als examendeelnemer.*

Om vrijstelling van examinering te kunnen krijgen in een volgende opleiding mogen examenresultaten niet ouder dan 2 jaar zijn. Binnen dezelfde opleiding blijven ze geldig.

LET OP: doe je op of na 1 oktober een of meer (her)examens? Dan geldt de slaag- / zakregeling van het nieuwe studiejaar, ook voor de (her)examens die in je in voorgaande studiejaar hebt afgelegd.

Aan een inschrijving als examendeelnemer zijn kosten verbonden, zie bijlage 7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

Je krijgt in principe tot 1 januari de tijd om je examenonderdelen af te leggen, de inschrijving als examendeelnemer loopt dus niet over een heel schooljaar. De examenorganisatie van de vestiging kan hiervan afwijken en de termijn verlengen.

*Verder geldt voor **BOL**-studenten:*

Je hoeft geen lesgeld te betalen aan DUO.

Je hebt geen recht op studiefinanciering en een studentenreisproduct (SRP).

Je studiefinanciering en SRP moet je zelf op tijd stop zetten via Mijn Duo (duo.nl). De datum die je doorgeeft aan DUO moet dezelfde datum zijn als de datum waarop de school jou uitschrijft als BOL-student.

Denk er ook aan om je SRP stop te zetten bij een ophaalautomaat (uiterlijk op de tiende dag van de eerste maand dat je geen recht meer hebt op studiefinanciering. Je mag vanaf de eerste dag van die maand niet meer reizen met het SRP). Gebruik je je SRP dan nog? Dan krijg je een boete van DUO.

*Voor **BBL**-studenten geldt:*

Je hoeft geen cursusgeld te betalen.

5.10.3 Doorgaan voor een verwant diploma of een verwant diploma op een lager niveau

Je kunt ook doorgaan voor een verwant diploma of een verwant diploma op een lager niveau.

Dit kun je doen als je op basis van je examenresultaten denkt in aanmerking te komen voor een ander diploma dan het diploma waar je voor op ging. Je kunt laten onderzoeken welke opties er voor jou zijn. Je dient hiervoor binnen twee werkweken nadat je gehoord hebt dat je gezakt bent een aanvraag in bij de examencommissie. Gebruik hiervoor het formulier op Mijn Helicon – Ga snel naar – Examenoverzicht – Nog niet geslaagd.

De examencommissie beoordeelt of je in aanmerking komt voor het verwante diploma of verwante diploma op een lager niveau. Dit volgens het overzicht '[Overlappende Opleidingen](#)'. De mogelijkheid bestaat dat je daarvoor wel kunt slagen.

Wel overlap

Overlapt de verwante opleiding of de verwante opleiding op een lager niveau de opleiding waar je examen in hebt gedaan? Dan is de tweede stap dat de examencommissie onderzoekt in hoeverre je examenresultaten corresponderen met vergelijkbare examens van de verwante opleiding. Voor corresponderende examenonderdelen kun je een examenvrijstelling krijgen. Er is geen vrijstelling mogelijk voor losse 'snippers' van het examen.

Je krijgt vervolgens een aangepast examenplan waarin staat voor welke examenonderdelen van de verwante opleiding je vrijstelling hebt en welke examenonderdelen je nog moet afleggen.

Op basis hiervan kun je je inschrijven als examendeelnemer voor de verwante opleiding of de verwante opleiding op een lager niveau. Zie verder [paragraaf 5.10.2](#).

Negatieve uitkomst onderzoek

Overlapt de verwante opleiding of de verwante opleiding op een lager niveau de opleiding waar je examen in hebt gedaan niet? Dan kun je je niet inschrijven als examendeelnemer voor de verwante opleiding of de verwante opleiding op een lager niveau. Je kunt je dan wel inschrijven als **BOL**- of **BBL**-student voor het laatste jaar (of laatste blok) van de verwante opleiding waarvoor je op wilt gaan. Op die manier kun je het niet-overlappende deel van het opleidingsprogramma behalen en er examen in doen.

Je ontvangt een nieuw opleidingsblad met je inschrijving als **BOL-** of **BBL-**student. Ook ga je **BPV** doen en sluit je hiervoor een **praktijkovereenkomst** (POK) af met de school en het BPV-bedrijf. Het BPV-bedrijf moet **SBB**-erkend zijn voor het **CREBO** van de opleiding waarin je wordt ingeschreven. Het CREBO op je laatste POK moet namelijk hetzelfde zijn als het CREBO van het diploma dat je behaalt. Je kunt je ook inschrijven voor je oude opleiding, waar je nog niet voor geslaagd bent.

Zie verder [paragraaf 5.10.2](#).

5.11 Vertaling diploma / erkenning diploma in het buitenland

Vertaling diploma

Helicon reikt Nederlandstalige diploma's uit. Misschien ga je na je opleiding naar het buitenland en wil je je diploma laten vertalen? Alleen beëdigde vertalers kunnen een geldige vertaling maken. Als je jouw diploma wilt laten vertalen, kun je zelf contact opnemen met een beëdigd vertaler bij jou in de buurt.

Certificaatsupplement

Bij **SBB** (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) kun je een certificaatsupplement aanvragen. Dit is een inhoudelijke beschrijving van jouw opleiding. Deze zijn gratis en beschikbaar in het Nederlands, Engels en Duits.

Je kunt ook een certificaatsupplement op naam krijgen in het Nederlands, Engels en Duits. Daar vraagt SBB een bedrag voor.

Klik [hier](#) voor meer informatie.

Erkenning diploma in het buitenland

Wanneer je naar het buitenland gaat voor werk of studie, is het belangrijk dat je opleidingsdocumenten daar worden erkend. Je moet kunnen aantonen dat je Nederlandse diploma een officieel document is. Veel landen vragen bij erkenningsverzoeken om gelegaliseerde documenten. Dat wil zeggen dat een officiële Nederlandse instantie moet aangeven dat het officiële documenten zijn die kloppen. In Nederland is deze officiële instantie de afdeling 'Diploma-erkenning en Legalisatie van DUO'. De onderwijsinstelling zelf kan daar dus niet voor zorgen. DUO vraagt een bedrag voor de diploma-erkenning.

Klik [hier](#) voor meer informatie.

6. BKS

Studenten, die voor 1 augustus 2016 zijn gestart met een opleiding, zijn ingeschreven in de Beroepsgerichte Kwalificatiestructuur (BKS). In schooljaar 2019-2020 staan er nog studenten ingeschreven in de BKS. Namelijk studenten die voor 1 augustus 2016 zijn gestart in de BKS en studievertraging hebben opgelopen. In dit hoofdstuk staat voor hen informatie over onderwijs en examinering. In paragraaf 6.1 lees je over de overgangsregeling van BKS naar HKS. In paragraaf 6.2 staat informatie over uitstromen in de BKS op een lager niveau. Paragraaf 6.3 gaat over de opbouw van BKS-opleidingen. In paragraaf 6.4 lees je over de beoordeling van onderwijsonderdelen. Paragraaf 6.5 gaat in op de verschillende examenonderdelen. In paragraaf 6.6 staat de slaag-/zakregeling.

6.1 Overgangsregeling BKS - HKS

Sta je ingeschreven in de **BKS** en loop je studievertraging op? Dan kun je je BKS-opleiding afmaken binnen een periode van de voor jou geldende studieduur, zoals vermeld op de eerste **onderwijs-overeenkomst** (OOK) + 2 studiejaren nadat de geldigheidsduur van het kwalificatiedossier is verstreken. Dit is wettelijk zo bepaald. De kwalificatiedossiers in de BKS zijn geldig tot 1 augustus 2016. Vanaf dat moment ben je dus nog diplomeerbaar voor een periode als hiervoor genoemd.

Bijvoorbeeld: in 2015-2016 ben je gestart met een 4-jarige opleiding paraveterinair in de BKS. Het kwalificatiedossier is geldig tot 1 augustus 2016. Dit betekent dat je tot 1 augustus 2022 je diploma kan behalen in de BKS. Je telt de voor jou geldende studieduur zoals vermeld op de eerste OOK hierbij op vermeerderd met nog twee studiejaren. Heb je je diploma dan nog niet? Dan moet je de examens afleggen van de nieuwe kwalificatiestructuur (**HKS**) en neemt de examencommissie op basis van de afgelegde HKS-examens de beslissing of je diplomeerbaar bent of niet.

Als je studievertraging oploopt, mag je je opleiding dus afronden in de **BKS**, binnen deze periode. Maar dat hoeft niet. Je kunt ook overstappen naar de **HKS** als je dat wilt. Je hebt dan te maken met de **keuzedeelverplichting** die bij een HKS-opleiding hoort. Loop je bijvoorbeeld als enige in de klas studievertraging op en ben je dan de enige student die de opleiding nog volgt in de BKS, omdat alle studenten die later aan de opleiding zijn begonnen, zijn ingeschreven in de HKS? Dan kun je overstappen naar de HKS. Je komt dan in een klas met HKS-studenten. Je wordt dan met de rest van je nieuwe klas voorbereid op de HKS-examens. De school bekijkt dan samen met jou wat de verschillen zijn tussen de HKS- en de BKS-opleiding, of er onderdelen zijn die je moet inhalen / repareren en hoe de school je daarbij kan helpen. Dit is maatwerk en wordt per student bekeken.

6.2 Uitstromen op een lager niveau in de BKS

Sta je ingeschreven in de **BKS**, is een diploma van jouw opleidingsniveau niet haalbaar en van een lager niveau wel? Dan mag je uitstromen op een lager niveau in de BKS. Let wel op dat het dan wel mogelijk moet zijn om binnen de geldige periode je diploma te behalen behorende bij het lagere niveau van de opleiding in de BKS. Lukt het niet binnen een periode van de voor jou geldende studieduur, zoals vermeld op de eerste **onderwijs-overeenkomst** (OOK) + 2 studiejaren nadat de geldigheidsduur van het kwalificatiedossier is verstreken een BKS diploma te behalen, ook niet op een lager niveau? Dan kun je verder in de HKS.

In principe geldt het volgende:

BKS entree: diplomeren niet meer mogelijk

BKS niveau 2: diplomeren niet meer mogelijk

BKS niveau 3: diplomeren tot 1-8-2021

BKS niveau 4 van 3 jaar: diplomeren tot 1-8-2021

BKS niveau 4 van 4 jaar: diplomeren tot 1-8-2022

Vanaf die datum is het wettelijk niet meer mogelijk om de opleiding af te maken in de BKS en zul je over moeten stappen naar de HKS.

6.3 Opbouw opleidingen

Onze **BKS**-opleidingen zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Onderdeel mbo-opleiding	Onderdeel opleiding Helicon
Kerntaken Werkprocessen Competenties Beroepsspecifieke eisen MVT Branchevereisten Wettelijke beroepsvereisten	<i>Beroepsgerichte leerlijn (lessen, projecten, thema's e.d.), inclusief beroepsondersteunende vakken en een eventuele 2e Moderne Vreemde Taal</i>
Nederlands Reenen Engels	AVO (algemeen vormend onderwijs)
Loopbaan & Burgerschap	<i>LOB (Loopbaanontwikkeling en -begeleiding) en Burgerschap</i>
Beroepspraktijkvorming	Beroepspraktijkvorming (BPV)
Vrije ruimte	Vrije ruimte activiteiten

Beroepsspecifieke eisen voor Moderne Vreemde Taal (MVT)

Soms is het voor een beroep nodig om een of meer MVT's te beheersen, bijvoorbeeld om een verkoopgesprek in een vreemde taal te kunnen voeren of om een handleiding in een vreemde taal te kunnen lezen. In deze **kwalificatiedossiers** zijn dan beroepsgerichte eisen voor een of meer MVT's opgenomen.

Je doet examen in een of meer MVT's als bij jouw kwalificatie-eisen voor MVT zijn beschreven. Dit geldt voor **BKS**-opleidingen.

Klik **hier** voor een overzicht van onze BKS-opleidingen met per opleiding:

- of er eisen zijn voor een of meer vreemde talen,
- zo ja, op welk niveau de eisen zijn,
- of een bepaalde taal verplicht is, bijvoorbeeld 1^e vreemde taal verplicht Engels.

Vrije ruimte

Vrije ruimte kan een onderdeel zijn van een **BKS**-opleiding, maar dat hoeft niet.

Minimaal 80% van de studiebelasting van de totale opleiding (alle leerjaren samen) moet besteed worden aan de onderdelen die hierboven allemaal zijn beschreven, voor zover deze onderdeel zijn van het **kwalificatiedossier** van de betreffende kwalificatie.

Maximaal 20% van de studiebelasting van de totale opleiding mag besteed worden aan vrije ruimte. In de vrije ruimte komen onderdelen aan bod die niet in het kwalificatiedossier van jouw **kwalificatie** staan. Het zijn:

Of onderdelen die bij een andere kwalificatie horen. De uren die aan deze vrije ruimte worden besteed tellen mee als onderwijstijd, ook als het onderdelen zijn uit een kwalificatie buiten het domein Voedsel, natuur en leefomgeving.

Of onderdelen die niet bij een kwalificatie horen. De uren die aan deze vrije ruimte worden besteed tellen niet mee als onderwijstijd, wel voor de totale studiebelasting.

Vrije ruimte activiteiten zijn een onderdeel van je opleiding. Deze moet je, net als de rest van je opleidingsprogramma, afgerond hebben om toegelaten te worden tot de examens.

In principe doe je geen examen in vrije ruimte activiteiten en is het wel of niet behalen van de vrije ruimte activiteiten geen voorwaarde voor het diploma, behalve als dat aan het begin van de opleiding

met je wordt afgesproken en afspraken hierover worden vastgelegd in een bijlage bij de **onderwijsovereenkomst** (OOK).

In de **bijlage** kun je zien hoe de uren verdeeld zijn over de verschillende onderdelen.

In de opleidingsgids van jouw opleiding lees je meer over de inhoud en opbouw van jouw opleiding. De opleidingsgids vind je op MijnHelicon > Onderwijs > Opleidingsgidsen.

6.4 Onderwijsbeoordelingen

Omdat de BKS-opleidingen al langer lopen en de beoordeling in BKS-opleidingen is beschreven in de OER 2015-2016 en eerder en in de opleidingsgidsen van deze opleidingen gaan we in deze OER niet verder in op de beoordeling in BKS-opleidingen

6.5 Examenonderdelen

In **paragraaf 6.3** las je uit welke onderdelen onze **BKS**-opleidingen zijn opgebouwd.

In onderstaande tabel staat hoe deze onderdelen worden geëxamineerd:

Onderdeel mbo-opleiding	Soort examen
Kerntaken Werkprocessen Competenties Branchevereisten Wettelijke beroepsvereisten	<i>Beroepsproeve</i>
Nederlands	Examen Nederlands
Rekenen	Examen rekenen
Engels niveau 4	Examen Engels
Beroepsspecifieke eisen MVT	<i>Examen 1^e MVT</i> <i>Examen 2^e MVT</i>
Onderdeel mbo-opleiding	Soort examen
Loopbaan & Burgerschap	Wordt niet geëxamineerd. Om diplomeerbaar te zijn, moet je in het onderwijs voldaan hebben aan de inspanningsverplichting voor LOB (Loopbaanontwikkeling en -begeleiding) en Burgerschap.
Beroepspraktijkvorming	Wordt niet geëxamineerd. Om diplomeerbaar te zijn, moet je in het onderwijs de BPV voldoende hebben afgerond.
Vrije ruimte	<i>Wordt in principe niet geëxamineerd.</i>

In onderstaande paragrafen worden de examenonderdelen verder uitgelegd.

6.5.1 Beroepsproeve

Scholen mogen zelf weten met welk soort examens ze de kerntaken, werkprocessen en competenties examineren. Als de examens maar de juiste inhoud hebben (het **kwalificatiedossier**), het juiste niveau examineren en van goede kwaliteit zijn.

De examens moeten voldoen aan door de Minister van Onderwijs vastgestelde eisen. De Inspectie van het Onderwijs controleert scholen hierop.

Kerntaken, werkprocessen en competenties examineren we in een afsluitende **Beroepsproeve**. Er zijn verder geen andere beroepsgerichte examens.

Helicon vindt het belangrijk om de kerntaken, werkprocessen en competenties van jouw opleiding in onderlinge samenhang te beoordelen. Vandaar dat Helicon kiest voor een afsluitende Beroepsproeve aan het einde van jouw opleiding met een **examen-BPV** en een **examendossier**.

De Beroepsproeven zijn door Helicon zelf ontwikkeld en gekeurd.

De Beroepsproeven voldoen aan de eisen van de Minister van Onderwijs.

Beroepsproeve

Hieronder wordt verdere uitleg gegeven over de Beroepsproeve.

In het examenjaar wordt de Beroepsproeve aan je uitgereikt en krijg je uitleg over de verschillende onderdelen van de Beroepsproeve, zodat je weet wat je kunt verwachten en hoe je je kunt voorbereiden.

De Beroepsproeve bestaat uit drie onderdelen:

1. Examendossier
2. Praktijkexamen
3. Examengesprek

Examendossier

In de Beroepsproeve staan opdrachten voor je examendossier. Aan deze opdrachten werk je tijdens je examen-BPV.

Bij de planning van jouw Beroepsproeve neemt de examenorganisatie van de vestiging de door het College van Bestuur vastgestelde duur van de examen-BPV in acht:

- *basisberoepsopleiding (niveau 2): 2 werkweken;*
- *vakopleiding (niveau 3): 4 werkweken;*
- *middenkaderopleiding (niveau 4): 8 werkweken.*

In het examendossier verzamel je bewijsstukken, verklaringen, producten en / of achterliggende documentatie om te laten zien dat prestaties / handelingen / toepassingen tijdens de examen-BPV door jouzelf zijn uitgevoerd volgens de examenopdracht.

Het examendossier bevat altijd het ingevulde en ondertekende formulier 'Beoordeling examen-BPV'. Bij een aantal **basisberoepsopleidingen (niveau 2)** bestaat het examendossier alleen uit het formulier 'Beoordeling examen-BPV'. In de Beroepsproeve staat of het examendossier alleen bestaat uit het formulier 'Beoordeling examen-BPV' of ook uit andere opdrachten.

Daarnaast wordt het examendossier gebruikt als beoordelingsinstrument om, als onderdeel van de Beroepsproeve, beoordeling mogelijk te maken van o.a.:

- *prestaties die je over een langere periode hebt geleverd;*
- *vaardigheden / houdingen die over een langere periode beoordeeld moeten worden;*
- *handelingsbekwaamheid op onderdelen die niet vaak voorkomen in de praktijk en niet vooraf in het praktijkexamen van de Beroepsproeve ingepland kunnen worden;*
- *blijken van bekwaamheid die alleen tussentijds in de fasen van ontstaan af te lezen zijn.*

Het examendossier biedt in deze laatste functie ook een beeld van de voorbereiding van het praktijkexamen. Het kan daarbij gaan om een ontwerp, een voorbereiding, een voorcalculatie of andere voorbereidende activiteiten.

In de examenopdrachten van het examendossier kan bijvoorbeeld gevraagd worden om:

- *een overzicht van werkzaamheden die je gedaan hebt tijdens de examen-BPV,*

- *autonome verklaringen van de praktijkopleider van het examen-BPV-bedrijf dat je kennis, vaardigheden en houding hebt laten zien en dat je die volgens de Helicon-norm beheerst,*
- *verklaringen van ter zake kundigen die getuige zijn geweest van in de examen-BPV geleverde prestaties,*
- *fotomateriaal / videomateriaal, waar mogelijk met datumnotering, als afdruk of als onderdeel van een digitale presentatie, maar in ieder geval ook als bron in de originele onbewerkte staat,*
- *onderzoeksresultaten of andere bewijsstukken.*

Hiermee bouw je een examendossier op dat een betrouwbare afspiegeling vormt van de eisen die je beheerst.

Het examendossier bouw je op tijdens de examen-BPV, ná de toelating tot het examen. In sommige gevallen mag je eerder in het examenjaar al met bepaalde opdrachten van het examendossier beginnen, vóór de definitieve toelating tot het examen. Dat noemen we de voorbereidende examenperiode.

In de betreffende Beroepsproeve staat dan aangegeven aan welke opdrachten je eerder mag beginnen. Dit kan bv. gaan over:

- *acquisitie: je moet een klant verwerven voor een bepaalde opdracht. Je start hiermee voordat de examen-BPV ingaat.*
- *ontwerp / ontwikkeling: het ontwerpen en ontwikkelen van bijv. een tuin, complex bloemwerk of een project gebeurt over een langere periode, langer dan de duur van de examen-BPV.*
- *seizoensgebonden activiteiten: bv. bij teeltopleidingen moet je het hele teeltproces in beeld brengen.*
- *organiseren van een wedstrijd / evenement / pr-activiteit, het doen van promotieactiviteiten: dit komt soms wel, soms niet voor op het examen-BPV-bedrijf in de periode dat je daar je examen-BPV doet.*

Een voorlopige toelating tot de voorbereidende examenperiode is geen garantie dat je definitief wordt toegelaten tot het examen. Je wordt definitief toegelaten tot het examen als je aan alle voorwaarden van toelating hebt voldaan (zie verder de opleidingsgids van jouw opleiding).

Formulier 'Beoordeling examen-BPV'

Je wordt tijdens je **examen-BPV** beoordeeld op je functioneren als beginnend beroepsbeoefenaar op het examen-BPV-bedrijf. Dit houdt in dat het examen-BPV-bedrijf beoordeelt of je de werkprocessen van het examenprogramma, die ingepland zijn als opdrachten voor de examen-BPV, beheerst volgens de exameneisen die in de Beroepsproeve staan.

Het examen-BPV-bedrijf vult daarvoor het formulier 'Beoordeling examen-BPV' in. Voor zover mogelijk beoordeelt een ander dan degene die tijdens de examen-BPV met jou heeft gewerkt.

Het formulier 'Beoordeling examen-BPV' zit in de Beroepsproeve die je in het examenjaar krijgt uitgereikt.

De examinator en de gecommiteerde beoordelen of de kwantiteit en kwaliteit van je examendossier voldoet aan de Helicon-normen. Het examendossier zelf wordt dus niet beoordeeld door het examen-BPV-bedrijf.

De examinator en gecommiteerde bespreken in het examengesprek jouw functioneren in de examen-BPV aan de hand van de 'Beoordeling examen-BPV' uit jouw examendossier.

De examen-BPV is niet per sé de laatste BPV-periode. Het kan zijn dat je na de examen-BPV nog een buitenlandse BPV gaat volgen.

Examendossier: duidelijke afspraken en procedures

Het examendossier:

- *heeft een vastgelegde ontstaansperiode (de **examen-BPV** met een door het College van Bestuur vastgestelde **looptijd**),*
- *bevat originele bewijsstukken die niet uit jouw opleidingsportfolio komen,*

- moet vóór een vastgelegde datum ingeleverd zijn,
- lever je in tweevoud in bij de examencoördinator, behalve als er een andere inleverprocedure is vastgelegd;

Vooraf is in de opdracht van de Beroepsproeve vastgelegd:

- welke inhoudelijke zaken in ieder geval in het dossier aan de orde moeten komen,
 - aan welke examenopdrachten je voorafgaand aan de **examen-BPV** al mag beginnen,
 - tot in welk detail dergelijke zaken minimaal uitgewerkt moeten worden,
 - welke originele stukken in ieder geval als bijlagen bijgevoegd moeten worden,
 - welke stukken minimaal geautoriseerd moeten zijn met een handtekening.
- Daarnaast is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het examendossier minimaal moet voldoen wat betreft opzet, indeling, structurering, taalgebruik en andere vormvoorschriften.

De praktijkopleider van het examen-BPV-bedrijf ontvangt een kopie van de opdracht en de beoordelingsnormen die van toepassing zijn.

Examendossiers van eerdere examenjaren kunnen als voorbeeld dienen tijdens het onderwijsproces, zodat je een indruk kunt krijgen van het niveau waar naartoe gewerkt moet worden. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- een voorbeeld examendossier is in een lesruimte in te zien door studenten onder toezicht van een personeelslid;
- een voorbeeld examendossier wordt niet meegegeven aan studenten, verspreid via e-mail of via een andere weg beschikbaar gesteld aan studenten, anders dan de inzage onder a;
- studenten nemen op geen enkele wijze zaken uit het voorbeeld examendossier over;
- het personeelslid dat het voorbeeld examendossier beschikbaar stelt, neemt het dossier na de inzage door studenten in en controleert het op compleetheid;
- een voorbeeld examendossier mag alleen beschikbaar worden gesteld met toestemming van de oud-student die het dossier heeft samengesteld en van het betreffende examen-BPV-bedrijf of de gegevens van de oud-student en het examen-BPV-bedrijf moeten dusdanig zijn aangepast dat niet herleidbaar is om welke oud-student en welk examen-BPV-bedrijf het gaat.

In de praktijk stellen examenkandidaten het soms op prijs om gecoacht te worden door deskundigen om het examenmateriaal zo goed mogelijk aan te leveren in het examendossier bij de Beroepsproeve. Het gaat bij ieder examen om de eigen prestatie van de examenkandidaat.

Tussentijdse correctie / inhoudelijke adviezen / voorstellen voor extra materiaal / voorbeelden door docenten zijn niet toegestaan.

Het praktijkexamen

Het praktijkexamen is het 'zien' van 'doen'; je laat in een (gesimuleerde) beroepssituatie aan een examinerator en een gecommiteerde zien dat je de kerntaken, werkprocessen en competenties van jouw opleiding in hun onderlinge samenhang voldoende beheerst volgens de exameneisen.

Bij het praktijkexamen van de Beroepsproeve zijn twee beoordelaars aanwezig: de examinerator is over het algemeen een docent van Helicon en de gecommiteerde komt uit het bedrijfsleven.

In de Beroepsproeve worden kennis, vaardigheden en houdingsaspecten op integrale wijze geëxamineerd. In het praktijkexamen laat je vooral vaardigheden en houdingsaspecten zien. De examinerator en de gecommiteerde kunnen tijdens het praktijkexamen vragen aan je stellen om te beoordelen of je voldoende achterliggende kennis en inzicht hebt.

Kleine herkansing praktijkexamen

Bij het praktijkexamen kan weleens iets niet helemaal goed gaan. Weet je van jezelf dat je een onderdeel beter kan doen? Dan mag je meteen een kleine herkansing aanvragen.

Bij de kleine herkansing gelden de volgende regels:

1. de kleine herkansing is binnen de reguliere tijd van het praktijkexamen;

2. de kleine herkansing kun jij als kandidaat meteen mondeling aanvragen bij de examinator en / of de gecommiteerde;
3. de kleine herkansing kan door de examinator en / of de gecommiteerde aangeboden worden;
4. de kleine herkansing gaat over een klein onderdeel van het praktijkexamen, je mag hem alleen doen als daarmee de beoordeling van onvoldoende naar voldoende kan gaan.

De kleine herkansing is geen herexamen, omdat herkanst wordt binnen de reguliere examenduur van het praktijkexamen.

Het examengesprek

Het examengesprek voer je, direct na het praktijkexamen, met de examinator en de gecommiteerde. Uit dit examengesprek kunnen de examinator en de gecommiteerde opmaken of je voldoende inzicht hebt in het werken in de beroepspraktijk. En ook of je de onderliggende kennis behorende bij jouw opleiding kent en toepast.

Onderwerpen die aan bod komen zijn:

- Je examendossier met de 'Beoordeling examen-BPV'. Je wordt in ieder geval bevraagd op enkele kritische onderdelen. Dit om vast te stellen:
 - dat je het dossier zelf samengesteld hebt en dat je er geestelijk eigenaar van bent;
 - dat je op niveau gefunctioneerd hebt tijdens de *examen-BPV*;
 - dat je zelf de werkprocessen verricht hebt waarvan bewijzen in het examendossier zijn opgenomen;
 - dat je voldoende achterliggende kennis en inzicht bezit.
- Terugblik op het praktijkexamen: Wat ging er goed en wat ging er minder goed? De examinator en de gecommiteerde kunnen dan bijvoorbeeld vragen: Wat was er aan de hand in die situatie? Waarom reageerde je in die situatie op die manier?
- Waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt tijdens de uitvoering van de opdrachten van je praktijkexamen.
- Overige onderdelen van de examinering die niet aan de orde kwamen in het examendossier of het praktijkexamen en waarvan de beheersing noodzakelijk vastgesteld moet worden door de examinator en de gecommiteerde.
- Bij *vakopleidingen (niveau 3)*, *middenkaderopleidingen (niveau 4)* en *specialistenopleidingen (niveau 4)*: kunnen de examinator en de gecommiteerde ook vragen stellen om te onderzoeken of je weet en begrijpt waarom je iets op een bepaalde manier moet uitvoeren. Ze willen weten of je 'inzicht' hebt in de beroepspraktijk en of je de achtergrondkennis hebt. Kortom, de examinator en de gecommiteerde stellen dan ook meer verdiepende vragen.

Pas na het examengesprek bepalen de examinator en de gecommiteerde het eindoordeel per werkproces.

Na afloop

Na het examengesprek bespreken de examinator en gecommiteerde hun beoordeling met elkaar. Ondertussen vul je een evaluatieformulier in. Vervolgens vertellen de examinator en gecommiteerde hun beoordeling aan jou. Ook bespreken ze het examen met je na: wat ging goed en wat ging minder goed.

De beoordeling van de examinator en gecommiteerde is het voorlopige resultaat van de Beroepsproeve. De examencommissie stelt het definitieve resultaat vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

De examinator en gecommiteerde leveren een beoordeling in bij de examenorganisatie van de vestiging. Alleen als ze het niet met elkaar eens zijn over de beoordeling leveren ze allebei hun eigen beoordeling in. In dat geval beslist de examencommissie over het verdere vervolg en laat je dat schriftelijk weten.

Niet geslaagd voor de Proeve

Ben je niet geslaagd voor de Proeve? Dan vullen de examinator en de gecommiteerde op een adviesformulier in welke onderdelen je volgens hen herexamen moet doen.

De examinerator levert het beoordelingsformulier binnen twee werkdagen na het examen in bij de examencoördinator van de vestiging. Binnen drie werkdagen daarna krijg je via de examencoördinator van de vestiging schriftelijk bericht van de examinerator / gecommiteerde met uitleg over waarom je gezakt bent. Op die manier weet je wat je verbeterpunten zijn voor het herexamen.

De examenorganisatie van de vestiging beslist in welke onderdelen je herexamen moet doen. De examenorganisatie van de vestiging laat jou weten:

- *in welke examenonderdelen je herexamen kunt doen;*
- *de datum, tijd en plaats van het herexamen;*
- *of er is afgeweken van het advies van de examinerator / gecommiteerde over waar je herexamen in moet doen en zo ja, waarom.*

Het herexamen kan op een andere plek zijn dan het eerste examen. De examenorganisatie van de vestiging kan bij een herexamen kiezen voor een aangepaste vorm van examinering om het uitvoerbaar te houden.

Niet eens met het oordeel van de examinerator / gecommiteerde?

Ben je het niet eens met het oordeel van de examinerator / gecommiteerde? Vraag dan eerst mondeling om een toelichting of verklaring van de examinerator / gecommiteerde. Ben je het dan nog niet eens met het oordeel? Dan kun je een klacht indienen bij de centrale examencommissie, binnen twee werkweken nadat je schriftelijk bericht hebt ontvangen over jouw beoordeling. Het mailadres van de centrale examencommissie is: examencommissiembo@helicon.nl. In hoofdstuk 4 van het Examenreglement kun je lezen hoe de centrale examencommissie jouw klacht afhandelt (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

De rol van het examen-BPV-bedrijf in de Beroepsproeve

Een personeelslid van het **examen-BPV**-bedrijf kan in drie rollen bij het examen betrokken worden:

1. Als opdrachtgever:
Een personeelslid van het examen-BPV-bedrijf kan tijdens het examen de rol van opdrachtgever hebben.
2. Als getuige:
Een personeelslid van het examen-BPV-bedrijf verklaart als getuige dat:
 - *Documenten uit het examendossier zoals een overzicht van gedane werkzaamheden een juist beeld geven van de feitelijke gang van zaken.*
 - *Taken, opdrachten, handelingen door jouzelf zijn uitgevoerd, volgens de opdrachten voor het examendossier in de Beroepsproeve.*
 - *Indien van toepassing, verklaart een personeelslid van het examen-BPV-bedrijf dat specifieke taken, opdrachten, handelingen door jou niet vervuld konden worden, door onvoorziene omstandigheden of omdat de gelegenheid zich niet voordeed tijdens de (voorbereidende) examenperiode.*

Geeft het bedrijf per definitie geen toestemming om specifieke taken, opdrachten of handelingen te vervullen die deel uit maken van het examen? Dan specificieert het bedrijf welke onderdelen vanwege dit bedrijfsverbod niet uitgevoerd mochten worden, met daarbij de verklaring dat het niet verlenen van toestemming niet te maken heeft met de kennis, vaardigheden of houding van jou.

Mogen documenten vanwege noodzakelijke geheimhouding niet openbaar gemaakt worden? Dan kunnen de examinerator en gecommiteerde de documenten op het bedrijf inzien en nemen zij een verklaring op in jouw examendossier dat ze de documenten ter plekke hebben ingezien.

Als de examencommissie en / of de inspectie erom vraagt, legt het bedrijf deze documenten ter inzage voor aan de examencommissie en / of de inspectie.

3. Als pleitbezorger:
Waren er complicerende factoren, verzwarende omstandigheden of was er onvoorziene pech tijdens de examenperiode, waardoor jouw prestaties in het kader van het aanleggen van een examendossier buiten jouw schuld negatief beïnvloed zijn? Dan verklaart het bedrijf dat dat het geval was.

Branchevereisten

Horen er bij jouw opleiding volgens het **kwalificatiedossier** branchevereisten? Dan worden deze geëxamineerd in de **Beroepsproeve**.

Klik **hier** voor een overzicht van onze opleidingen met per opleiding:

- *of er branchevereisten bij deze opleiding horen,*
- *zo ja, welke branchevereisten dat zijn en*
- *of deze branchevereisten verplicht zijn om in aanmerking te komen voor een diploma.*

Wettelijke beroepsvereisten

Horen er bij jouw opleiding volgens het **kwalificatiedossier** wettelijke beroepsvereisten die verplicht zijn voor diplomering? Dan worden deze geëxamineerd in de **Beroepsproeve**. De wettelijke beroepsvereisten zijn behaald als in de Beroepsproeve de verplichte onderdelen, die zijn gekoppeld aan de wettelijke beroepsvereisten, zijn behaald.

Klik **hier** voor een overzicht van onze opleidingen met per opleiding:

- *of er wettelijke beroepsvereisten bij deze opleiding horen,*
- *zo ja, welke wettelijke beroepsvereisten dat zijn en*
- *of deze wettelijke beroepsvereisten verplicht zijn om in aanmerking te komen voor een diploma.*

Totstandkoming beoordeling

Voor het beoordelen van de kerntaken, werkprocessen en competenties heeft het College van Bestuur een kwaliteitskader examinering vastgesteld. Dit staat op **Vibe** en bestaat uit:

- Niveau-referentiekader met algemene criteria voor verantwoordelijkheid, reikwijdte, complexiteit en transfer voor de vier verschillende opleidingsniveaus in het mbo. Verder staat er per opleidingsniveau voor elke **competentie** een exameneis voor voldoende in. Om de competentie te behalen moet je minimaal functioneren op het niveau van de exameneis. Niet alle competenties komen in jouw opleiding voor. In het beoordelingsformulier van de **Beroepsproeven** staan de competenties van jouw opleiding met daarbij de exameneisen van jouw opleidingsniveau.
- Een exameneis per werkproces. In het beoordelingsformulier van de **Beroepsproeven** staat per werkproces van de betreffende opleiding een exameneis voor voldoende. Om het werkproces te behalen moet je minimaal functioneren op het niveau van de exameneis.

Per kerntaak is een van de volgende oordelen mogelijk:

- *Goed: alle werkprocessen zijn behaald.*
- *Voldoende: minimaal 75% en minder dan 100% van de werkprocessen is behaald.*
- *Onvoldoende: minder dan 75% van de werkprocessen is behaald.*

Heeft een kerntaak 2 of 3 werkprocessen? Dan moeten alle werkprocessen behaald worden om de kerntaak te behalen (minimaal 75% van een kerntaak moet nl. behaald worden).

Je krijgt dan een beoordeling Voldoende als 2 resp. 3 werkprocessen zijn behaald en een beoordeling Goed als de 2 resp. 3 werkprocessen uitstekend zijn behaald. Dat wil zeggen dat de uitvoering van de werkprocessen op alle criteria voldoet aan de exameneisen, zonder noemenswaardige tekortkomingen.

Daarnaast is er een oordeel over de competenties. De volgende oordelen zijn mogelijk:

- *Goed: alle competenties zijn behaald.*
- *Voldoende: minimaal 75% en minder dan 100% van de competenties is behaald.*
- *Onvoldoende: minder dan 75% van de competenties is behaald.*

De beoordelingen van kerntaken en van de competenties leiden tot een van de volgende twee eindoordelen van de Beroepsproeve:

- *Behaald: alle onderdelen (kerntaken / competenties) minimaal voldoende.*
- *Niet-behaald: minimaal een van de onderdelen (kerntaken / competenties) onvoldoende.*

Om diplomaerbaar te zijn, moet je voor alle kerntaken een voldoende of goed behaald hebben. Heb je voor een of meer kerntaken een onvoldoende? Dan kom je niet in aanmerking voor een diploma. Op je resultatenlijst bij het diploma komt het resultaat van elke kerntaak te staan.

6.5.2 Examen Nederlands

Meer informatie over het examen Nederlands staat in [paragraaf 4.2.2](#).

6.5.3 Examen rekenen

Meer informatie over het examen rekenen staat in [paragraaf 4.2.3](#).

6.5.4 Examens Engels niveau 4

Meer informatie over het examen Engels staat in [paragraaf 4.2.4](#).

6.5.5 Examen 1^e en 2^e Moderne Vreemde Taal (MVT)

Soms is het voor een beroep nodig om een of meer MVT's te beheersen, bijvoorbeeld om een verkoopgesprek in een vreemde taal te kunnen voeren of om een handleiding in een vreemde taal te kunnen lezen. In deze [kwalificatiedossiers](#) zijn dan beroepsgerichte eisen voor een of meer MVT's opgenomen.

Je doet examen in een of meer MVT's als bij jouw kwalificatie-eisen voor MVT zijn beschreven.

Klik [hier](#) voor een overzicht van onze BKS-opleidingen met per opleiding:

- *of er eisen zijn voor een of meer vreemde talen,*
- *zo ja, op welk niveau de eisen zijn,*
- *of een bepaalde taal verplicht is, bijvoorbeeld 1^e vreemde taal verplicht Engels.*

Een examen 1^e of 2^e MVT bestaat elk uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven.

Luisteren

Digitaal [instellingsexamen](#).

Het examen Luisteren maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten.

Je luistert met een koptelefoon naar een aantal geluidsfragmenten en beantwoordt meerkeuzevragen over de geluidsfragmenten.

Het examen wordt automatisch beoordeeld door het systeem.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Lezen

Digitaal [instellingsexamen](#).

Het examen Lezen maak je op de computer onder toezicht van een of enkele surveillanten.

Je leest een aantal teksten en beantwoordt meerkeuzevragen over de teksten.

Het examen wordt automatisch beoordeeld door het systeem.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat vervolgens vast en deelt dat via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Gesprek voeren en Spreken

[Instellingsexamen](#).

De examens Gesprek voeren en Spreken worden beoordeeld door een taalassessor. Het examen bestaat uit twee onderdelen:

- je voert een gesprek met de taalassessor (Gesprek voeren),
- je geeft een presentatie aan de taalassessor (Spreken).

Als je geëxamineerd wordt door één assessor voert hij / zij een gesprek met jou, maakt aantekeningen en vult daarna de beoordeling in.

Als je geëxamineerd wordt door twee assessoren voert de ene assessor het gesprek met jou. Deze assessor is de gespreksleider. De andere assessor beoordeelt ondertussen jouw prestatie.

Direct na het examen vraagt de taalassessor je om de examenruimte te verlaten. De taalassessor vult een beoordeling in en vraagt je terug te komen in de examenruimte. De taalassessor bespreekt het examen met je na (wat ging goed en wat ging minder goed) en deelt het voorlopige resultaat aan je mede. Je krijgt een cijfer voor Gesprek voeren en een cijfer voor Spreken.

De examencommissie stelt de definitieve resultaten van het examen Gesprek voeren en Spreken vast en deelt deze via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Schrijven

Digitaal *instellingsexamen*.

Het examen Schrijven is een digitaal examen. Je maakt dit examen op de computer. Achteraf wordt het examen beoordeeld door een taalassessor.

De examencommissie stelt het definitieve resultaat van het examen Schrijven vast en deelt dit via de examenorganisatie van de vestiging aan je mede.

Bijstelling ingekochte taalexamens

Als de examenleverancier in de loop van het examenjaar een fout in een examen ontdekt, kan de normering van al gemaakte examens worden bijgesteld. Het behaalde resultaat kan in zo'n geval nooit naar beneden worden bijgesteld, wel naar boven. De examencommissie informeert je hierover via de examenorganisatie van de vestiging als dit bij een examen van jou voorkomt.

Totstandkoming beoordeling

Per taal bestaat het examen uit vijf vaardigheden: Luisteren, Lezen, Gesprek voeren, Spreken en Schrijven. Voor elke vaardigheid krijg je een cijfer van 1 tot en met 10 met 1 decimaal. Elke vaardigheid weegt even zwaar.

De cijfers van de vijf vaardigheden worden gemiddeld tot een heel eindcijfer van 1 tot en met 10. Het eindcijfer wordt naar beneden afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is.

Het eindcijfer wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is.

Om diplomeerbaar te zijn, moet je voor het examen 1^e MVT minimaal het eindcijfer vijf hebben behaald en voor het examen Nederlands minimaal het eindcijfer zes of andersom.

Om diplomeerbaar te zijn, moet je voor het examen 2^e MVT minimaal het eindcijfer vijf hebben behaald als je voor het examen Nederlands en voor het examen Engels minimaal het eindcijfer zes hebt behaald. Heb je voor het examen Nederlands of voor het examen Engels het eindcijfer vijf behaald? Dan moet je voor het examen 2^e MVT minimaal een zes hebben behaald.

Op je resultatenlijst bij het diploma komt te staan: het cijfer en het taalniveau van elke vaardigheid en je eindcijfer.

Beroepsspecifieke eisen 1^e en 2^e Moderne Vreemde Taal (MVT) op een hoger niveau

Volg je een opleiding met beroepsspecifieke eisen voor een of meer Moderne Vreemde Talen (MVT)? Dan mag je het examen MVT afleggen op een hoger niveau.

Je mag het examen afleggen op het hogere niveau:

- *bij de 1^e gelegenheid of*
- *bij de 2^e gelegenheid. Je doet dan eerst examen op het niveau dat bij jouw opleiding hoort en gebruikt het herexamen om examen te doen op een hoger niveau.*

Je kunt bij de examencommissie een aanvraag indienen om een taalexamen en / of rekenexamen af te leggen op een hoger niveau. Gebruik hiervoor het formulier op Mijn Helicon – Ga snel naar –

Examenoverzicht – Taal- en rekenexamens. Je moet je aanvraag indienen minimaal vier werkweken voor de start van de eerste gelegenheid.

De examencommissie geeft toestemming om het examen af te leggen op een hoger niveau als je docent daarover een positief advies geeft.

Doe je alleen examen op het hogere niveau? Dan telt dat resultaat mee bij de bepaling of je het examen hebt behaald of niet. Het resultaat van het examen op het hogere niveau komt op de resultatenlijst bij je diploma te staan.

Doe je examen op zowel het minimumniveau van je opleiding als een hoger niveau? Dan overlegt de examenorganisatie van de vestiging met jou over welk resultaat je op je resultatenlijst bij het diploma wilt: het resultaat van het minimumniveau van je opleiding of van het hogere niveau.

Doe je alleen examen op het hogere niveau en behaal je hiervoor lager dan een zes? Dan mag je het herexamen gebruiken om examen te doen op het niveau dat bij jouw opleiding hoort. Je mag het herexamen dan niet afleggen op een hoger niveau. Het hoogst behaalde cijfer komt op de resultatenlijst bij je diploma te staan.

Haal je voor de eerste gelegenheid op het hogere niveau een zes of hoger? Dan kun je de tweede gelegenheid gebruiken om een hoger cijfer te halen voor het hogere niveau. Voor de tweede gelegenheid op het hogere niveau is dan geen toestemming nodig van de centrale examencommissie. Je kunt de tweede gelegenheid ook gebruiken om het examen af te leggen op het niveau dat bij jouw opleiding hoort.

Behaal je voor de tweede gelegenheid ook een zes of hoger? Dan overlegt de examenorganisatie van de vestiging met jou over welk resultaat je op je resultatenlijst bij het diploma wilt: het resultaat van de eerste gelegenheid of van de tweede gelegenheid.

Hoort bij jouw opleiding geen 1^e of 2^e MVT? Dan moet je om diplomeerbaar te zijn voor Nederlands minimaal een vijf halen. Dat geldt ook als je het examen Nederlands aflegt op een hoger niveau.

Hoort bij jouw opleiding een 1^e MVT? Dan moet je, om diplomeerbaar te zijn, minimaal een vijf halen voor 1^e MVT en een zes voor Nederlands of andersom. Dat geldt ook als je het examen Nederlands / en of 1^e MVT aflegt op een hoger niveau.

Hoort bij jouw opleiding ook een 2^e MVT? Dan moet je, om diplomeerbaar te zijn, minimaal een vijf en twee zessen behalen voor Nederlands, 1^e MVT en 2^e MVT. Het maakt niet uit voor welk examen je een vijf haalt en voor welke examens een zes. Als je maar minimaal een vijf en twee zessen behaalt. Dat geldt ook als je het examen Nederlands en / of 1^e MVT en / of 2^e MVT aflegt op een hoger niveau

Herexamen instellingsexamens MVT Luisteren, Lezen, Spreken, Gesprek voeren en Schrijven

Een onderwijsinstelling mag zelf regels maken over herexamens van **instellingsexamens** 1^e en 2^e MVT. Deze regels staan in artikel 1.7 van het Examenreglement (het Examenreglement voor 2019-2020 is nog niet beschikbaar. Dit wordt voor 1 oktober 2019 vastgesteld door de centrale examencommissie en daarna op Vibe geplaatst).

6.5.6 Vrije ruimte

In principe doe je geen examen in vrije ruimte activiteiten en is het wel of niet behalen van de vrije ruimte activiteiten geen voorwaarde voor het diploma, behalve als dat aan het begin van de opleiding met je wordt afgesproken en afspraken hierover worden vastgelegd in een bijlage bij de **onderwijs-overeenkomst** (OOK).

6.6 Slaag- / zakregeling

In deze paragraaf vind je per opleidingsniveau een overzicht met de slaag- / zakregeling: in deze regeling is vastgelegd welke resultaten je moet behalen om te slagen voor je examens. Welke eisen er verder nog zijn voor je diploma lees je in [hoofdstuk 5](#).

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een basisberoepsopleiding (niveau 2) . Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:	
Nederlands	<p>Eindcijfer minimaal een vijf. Er wordt cijferdifferentiatie toegepast.</p> <p>Hoort bij de opleiding een Moderne Vreemde Taal? Dan geldt het volgende: Eindcijfer Nederlands minimaal een vijf als voor Moderne Vreemde Taal het eindcijfer zes of hoger is behaald. Of eindcijfer Nederlands minimaal een zes als voor Moderne Vreemde Taal een vijf is behaald.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Nederlands</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Nederlands dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Nederlands in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
rekenen	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p>

<p>rekenen (vervolg)</p>	<p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2015-2016 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen. Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2015-2016: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2014-2015 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal rekenexamen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>Beroepsproeve</p>	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed Competenties: oordeel Voldoende of Goed</p>
<p>Moderne Vreemde Taal</p>	<p>Eindcijfer minimaal een zes als voor Nederlands een vijf is behaald. Of eindcijfer minimaal een vijf als voor Nederlands het eindcijfer zes of hoger is behaald.</p>

Vanaf 2020-2021 voor de basisberoepsopleiding (niveau 2):

Volgens informatie van het Ministerie van Onderwijs geldt voor examenkandidaten van de **basisberoepsopleiding** van 2020-2021 en later het volgende:

- Het rekenexamen 2A krijgt een wettelijke status. Dit examen is bedoeld voor studenten van de basisberoepsopleiding die niet in staat zijn om aan niveau 2F te voldoen. De wettelijke status betekent dat het 2A examen vanaf 2020-2021 geen **pilotexamen** meer is. Dat betekent dat studenten van de basisberoepsopleiding vanaf 2020-2021 niet meer per se ook het 2F of 2ER rekenexamen moeten afleggen.
- Het examen Nederlands 2F met normering 2A krijgt een wettelijke status. Het behalen van niveau 2F is voor een deel van de studenten van de basisberoepsopleiding niet haalbaar. Daarom wordt er vanaf 2015-2016 gewerkt met **cijferdifferentiatie** voor de basisberoepsopleiding. Om dit transparant te kunnen maken op de resultatenlijst bij het diploma wordt vanaf 2020-2021 bij Nederlands niveau 2A geïntroduceerd. De examens voor Nederlands veranderen hierdoor niet, studenten van de basisberoepsopleiding doen examen Nederlands op niveau 2F, de normering voor de basisberoepsopleiding wordt aangepast naar 2A.
- Er zijn twee verschillende diploma's voor de basisberoepsopleiding:
 - met doorstroomrechten naar de **vakopleiding (niveau 3)**: voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en rekenen 2F;
 - zonder doorstroomrechten naar de **vakopleiding (niveau 3)**: niet voldaan aan de eisen voor Nederlands 2F en / of rekenen 2F NL. Dat geldt voor studenten die het examen Nederlands 2F en / of rekenen 2F niet halen en voor studenten die Nederlands 2A en / of rekenen 2A hebben afgelegd.

<p>Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een vakopleiding (niveau 3). Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:</p>	
Nederlands	<p>Eindcijfer minimaal een vijf.</p> <p>Hoort bij de opleiding een Moderne Vreemde Taal? Dan geldt het volgende: Eindcijfer Nederlands minimaal een vijf als voor Moderne Vreemde Taal het eindcijfer zes of hoger is behaald. Of eindcijfer Nederlands minimaal een zes als voor Moderne Vreemde Taal een vijf is behaald.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Nederlands</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Nederlands dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Nederlands in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
rekenen	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2015-2016 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen.</p>

<p>rekenen (vervolg)</p>	<p>Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2015-2016: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2014-2015 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen rekenen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>Beroepsproeve</p>	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed Competenties: oordeel Voldoende of Goed</p>
<p>Moderne Vreemde Taal</p>	<p>Eindcijfer minimaal een zes als voor Nederlands een vijf is behaald. Of eindcijfer minimaal een vijf als voor Nederlands het eindcijfer zes of hoger is behaald.</p>

Je wilt je diploma behalen in 2019-2020 en je volgt een **middenkaderopleiding (niveau 4)** of **specialistenopleiding (niveau 4)**.
Dan heb je je examens behaald bij de volgende resultaten:

<p>Nederlands en Engels</p>	<p>Eindcijfer minimaal een vijf voor Nederlands en een zes voor Engels of andersom.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Nederlands</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Nederlands dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Nederlands in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2013-2014 deelgenomen aan het pilotexamen Nederlands Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen, als je voor het pilotexamen minimaal een 6,0 hebt behaald. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2013-2014: het laatste jaar dat het examen Nederlands Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2012-2013 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Nederlands Luisteren en Lezen.</p>
--	--

<p>Nederlands en Engels (vervolg)</p>	<p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen Engels</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen Engels dat alleen kunnen doen op basis van een centraal examen Engels in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk</p> <p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2016-2017 deelgenomen aan het instellingsexamen Engels Luisteren en Lezen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen Engels Luisteren en Lezen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn.</p> <p>Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen Engels Luisteren en Lezen. Het cijfer voor Luisteren en Lezen wordt gemiddeld met het cijfer voor Gesprek voeren, Spreken en Schrijven en je kunt met een onvoldoende voor Luisteren en Lezen uitkomen op een eindcijfer dat hoog genoeg is om in aanmerking te komen voor een diploma. Het pilotexamen hoeft geen Cito-examen te zijn. Het mag ook een TOA-examen zijn.</p> <p>Bovenstaande geldt alleen voor het examen 2016-2017: het laatste jaar dat het examen Engels Luisteren en Lezen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2015-2016 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen Engels Luisteren en Lezen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>rekenen</p>	<p>Je moet het examen afleggen. Je hoeft het examen niet te behalen.</p> <p><i>Vrijstelling op basis van het pilotexamen rekenen</i> Per 1 augustus 2019 verandert het Ministerie van Onderwijs de regels over het verlenen van vrijstellingen. Dat houdt in dat studenten die op of na 1 augustus 2019 vrijstelling aanvragen voor een centraal examen rekenen dat alleen kunnen doen op basis van een centraal rekenexamen in de vooropleiding. Vrijstelling op basis van een pilotexamen of instellingsexamen is niet mogelijk.</p>

<p>rekenen (vervolg)</p>	<p>Vóór 1 augustus 2019 gold het volgende (vrijstellingen die voor 1 augustus 2019 zijn verleend door de examencommissie blijven geldig, zolang je niet van opleiding verandert): Heb je in 2014-2015 deelgenomen aan het pilotexamen rekenen? Dan hoef je, binnen dezelfde opleiding, niet deel te nemen aan het centraal examen rekenen. Voor het pilotexamen mag een onvoldoende zijn behaald om, binnen dezelfde opleiding, vrijstelling te krijgen voor het centraal examen rekenen. Op het moment van het afleggen van het pilotexamen moet minimaal de helft van de looptijd van de onderwijsovereenkomst verstreken zijn. Bovenstaande geldt alleen voor het pilotexamen 2014-2015: het laatste jaar dat het rekenexamen een pilotexamen was.</p> <p>Deelname aan een pilotexamen in 2013-2014 of eerder geeft geen recht op vrijstelling voor het centraal examen rekenen.</p> <p>Het resultaat van het pilotexamen mag niet meegenomen worden naar een andere opleiding (= artikel 3b van het Examen- en kwalificatiebesluit WEB). In bepaalde gevallen is hier een uitzondering op mogelijk. Zie verder bij Hardheidsclausule vrijstellingen Examen- en kwalificatiebesluit WEB.</p>
<p>Beroepsproeve</p>	<p>Per kerntaak: oordeel Voldoende of Goed Competenties: oordeel Voldoende of Goed</p>
<p>2^e Moderne Vreemde Taal</p>	<p>Eindcijfer minimaal een zes als voor of Nederlands of Engels een vijf is behaald. Is voor zowel Nederlands als Engels minimaal een zes behaald? Dan moet voor de 2^e Moderne Vreemde Taal minimaal een vijf behaald worden.</p>

Deze informatie staat per **CREBO** in een **examenplan**.

7. Slotbepalingen

7.1

Deze regeling wordt, indien nodig, jaarlijks aangepast aan nieuwe wet- en regelgeving en na instemming van het Platform Medezeggenschap vastgesteld door het College van Bestuur.

7.2

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist het College van Bestuur.

7.3

Deze regeling treedt in werking op 1 augustus 2019.

7.4

Deze regeling kan worden aangehaald als 'Onderwijs- en Examenregeling mbo Helicon Opleidingen'.

Aldus vastgesteld door het College van Bestuur van Helicon Opleidingen op 1 juli 2019 met instemming van het Platform Medezeggenschap op 26 juni 2019.

's-Hertogenbosch, 1 juli 2019

drs. A.T. Bredée
voorzitter College van Bestuur

8. Bijlagen

- Bijlage 1 Adressen bevoegd gezag - toelatingscommissie – onderwijscommissie en examencommissie
- Bijlage 2 Urenverdeling HKS-opleidingen
- Bijlage 3 Recht op inzage centrale examens
- Bijlage 4 Eisen aan examenlocaties (HKS)
- Bijlage 5 Eisen aan de beoordelaars (HKS en BKS)
- Bijlage 6 Tijdvakken centraal ontwikkelde examens (COE) 2019-20120
- Bijlage 7 Overzicht van wettelijke beroepsvereisten – certificaten groen beroepsonderwijs
- Bijlage 8 Urenverdeling BKS-opleidingen
- Bijlage 9 Eisen aan examen-BPV-bedrijf en locatie voor praktijkexamen (BKS)
- Bijlage 10 Overzicht van overlappende opleidingen (BKS)
- Bijlage 11 Overzicht van wijzigingen OER na eerste publicatie

Bijlage 1 Adressen bevoegd gezag, toelatings-, onderwijs- en examencommissie

Bevoegd gezag Helicon Opleidingen

Helicon Opleidingen
 College van Bestuur
 Postbus 2411
 5202 CK 's-Hertogenbosch

Samenstelling en portefeuillevverdeling College van Bestuur

drs. A.T. Bredée, voorzitter	organisatieontwikkeling, bedrijfsvoering en financiën, HRM: arbo en cao, faciliteiten: huisvesting en it, juridische zaken
dr. C.A.C. van Bragt, lid	onderwijs: kwaliteitszorg en innovatie, HRM: professionele ontwikkeling, communicatie en marketing

Toelatingscommissie

Het College van Bestuur heeft het nemen van de beslissing over de toelating en het verlenen van vrijstellingen bij de inschrijving, opgedragen aan een per school in te stellen toelatingscommissie. De toelatingscommissie van de school neemt op basis van de informatie die verkregen is bij aanmelding en intake een beslissing over de toelating tot een bepaalde opleiding in een bepaalde leerweg en de plaatsing in een bepaald leerjaar. Beslissingen van de toelatingscommissie worden schriftelijk vastgelegd. De toelatingscommissie informeert de aspirant-student door middel van een schriftelijk bericht over deze beslissing, de voorwaarden waaronder hij toegelaten is en de verdere gang van zaken.

Samenstelling toelatingscommissie

De toelatingscommissie wordt doorgaans per team / opleiding gevormd door:

- *teamleider (voorzitter);*
- *personeelsleden die de welkomstgesprekken voeren voor betreffend team / opleiding;*
- *eventueel aangevuld met een secretaris (indien niet één van de personeelsleden die de welkomstgesprekken voeren de secretaris is).*

Bijzonderheden uit de vergaderingen van de toelatingscommissies van de verschillende opleidingen worden besproken in het MT-overleg (= overleg van het vestigingsmanagement = directeur en teamleiders).

Onderwijscommissie

Op elke school is een onderwijscommissie belast met de inrichting en vormgeving van de opleidingen en de activiteiten die daarmee samenhangen zoals het verlenen van vrijstellingen voor onderwijsonderdelen, het geven van een bindend studieadvies aan het eind van het eerste leerjaar van de opleiding, de bevordering naar een volgend leerjaar / volgende fase en de toelating tot het examen. Beslissingen van de onderwijscommissie worden schriftelijk vastgelegd.

Samenstelling onderwijscommissie

De onderwijscommissie wordt doorgaans gevormd door:

teamleider (voorzitter);
docenten, instructeurs en andere personen die betrokken zijn bij het verzorgen van het onderwijs van een klas / groep / opleiding;
eventueel aangevuld met een secretaris (indien niet één van onderwijsgevendenden de secretaris is).

Bijzonderheden uit de vergaderingen van de onderwijscommissies van de verschillende opleidingen worden besproken in het MT-overleg (= overleg van het vestigingsmanagement = directeur en teamleiders).

Examencommissie

Het College van Bestuur heeft ten behoeve van de examinering een examencommissie ingesteld. Dit is bij Helicon een centrale examencommissie die voor alle mbo-opleidingen van Helicon de wettelijke examentaken uitvoert:

- Het borgen van de kwaliteit van de examinering en van de instellingsexamens o.a. door het bijwonen van examenafnames, het uitvoeren van interne audits, het evalueren van het examinerings- en diplomeringsproces, het signaleren van risico's, het doen van suggesties om risico's te beperken en het geven van gevraagd en ongevraagd advies over het examinerings- en diplomeringsproces aan het College van Bestuur, het management en het Platform examinering mbo.
- Verantwoordelijk voor de deskundigheid van examenfunctionarissen.
- Het vaststellen van het examenreglement, examenplannen, instellingsexamens en het handboek examinering.
- Het vaststellen van examenresultaten.
- Het objectief en deskundig vaststellen of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een diploma, resultatenlijst, instellingsverklaring of certificaat en bij een positieve beslissing het uitreiken van deze documenten.
- Beslissen over aanvragen voor vrijstelling van examinering, aanvragen voor aangepaste examinering i.v.m. een beperking en aanvragen om examens af te leggen op een hoger niveau.
- Afhandelen van klachten, bezwaar en beroep (na toepassen hoor en wederhoor) van kandidaten en ouders van minderjarige kandidaten.
- Beslissen bij onregelmatigheden en fraude.
- Opstellen jaarverslag examinering.

Samenstelling centrale examencommissie mbo

De centrale examencommissie mbo bestaat uit deskundigen op het gebied van examinering en / of op het gebied van de opleidingen waarvoor de examencommissie de wettelijke examentaken uitvoert:

<vacature>	voorzitter
mevrouw I. Buckx	intern lid
de heer J. Jacobs	intern lid
mevrouw D. van Kemenade	intern lid
mevrouw M. Klunder	intern lid
<vacature>	intern lid
mevrouw J. Raaijmakers	extern lid uit de beroepspraktijk
de heer B. Berkelmans	extern lid uit de beroepspraktijk
mevrouw P Willemse – IVA Onderwijs	externe deskundige

De examencommissie wordt ondersteund door:

<vacature>	secretaris en adviseur
mevrouw H. Leenders	secretariële ondersteuning

Correspondentieadres centrale examencommissie mbo

Helicon Opleidingen
 Centrale examencommissie mbo
 t.a.v. de secretaris
 Postbus 2411
 5202 CK 's-Hertogenbosch
 E-mail: examencommissiembo@helicon.nl

Bijlage 2 Urenverdeling HKS-opleidingen

Algemeen

Het College van Bestuur heeft de volgende kaders vastgesteld:

- Een studiejaar kent 40 weken waarvan minimaal 38 weken onderwijs. In het examenjaar minimaal 36 weken onderwijs.
- Het studiejaar wordt gepland in 4 periodes van 10 weken:
- I.v.m. de vakantiespreiding kan een periode soms uit 9 of 11 weken bestaan.
- Alle mbo-opleidingen starten in het middenblok van de landelijke vakantieperiode.
- De minimale eenheid van onderwijs is: 1 klokuur (K.U.) = 60 minuten.

Voor een gehele opleiding verhouden de verschillende 'delen' van onderwijs zich als volgt tot elkaar (richtlijn):

- één schooljaar bestaat uit 1.600 studiebelastingsuren (SBU);
- de verhouding basis (50%), profiel (35%) en keuzedelen (15%) heeft betrekking op de studiebelastingsuren (SBU);
- studiebelastingsuren zijn opgebouwd uit een onderwijsdeel en zelfstudie;
- het onderwijsdeel bestaat uit begeleide onderwijstijd (BOT) en BPV;
- begeleide onderwijstijd (BOT) bestaat uit theorie, praktijk en excursie.

Inhoud

HKS-opleidingen bestaan uit de volgende delen:

- AVO (algemeen vormend onderwijs: Nederlands, rekenen en niveau 4 ook Engels)
- LOB en Burgerschap: Studieloopbaanbegeleidingsuren en mentor- / coachuren
- Integrale beroepssituaties (IBS'en) en ondersteunende vakken
- Beroepspraktijkvorming (BPV)
- Keuzedelen

Uren

Hieronder staan de minimaal in te plannen uren begeleide onderwijstijd (BOT) en beroepspraktijkvorming (BPV), in klokuren per jaar:

Heliconnorm minimale onderwijstijd (wettelijke urennorm + 2,5%) in klokuren

Opleiding	Duur	BOT + BPV			BOT			
		BOT + BPV	BOT	BPV	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar
BOL entree	1jr	1.025	615		615	-	-	-
BOL entree 2	1jr	1.025	717,5	256	717,5	-	-	-
BOL entree 2	2jr	2.050	1.281	461	717,5	563,5	-	-
BOL entree 3	2jr	2.050	1.281	461	717,5	563,5	-	-
BOL entree 3	3jr	3.075	1.845	922,5	717,5	1127,5	-	-
BOL entree 4	3jr	3.075	1.845	922,5	717,5	1127,5	-	-
BOL entree 4	4jr	4.100	2.409	1384	717,5	1691,5	-	-

*Dit betreft de minimale onderwijstijd voor 'BOT + BPV', minimale onderwijstijd 'BOT' en minimale onderwijstijd 'BPV'.

Als voor zowel 'BOT' als 'BPV' de minimale onderwijstijd gepland wordt, voldoet de opleiding niet aan de minimale onderwijstijd voor 'BOT + BPV'. Er dient dus meer 'BOT' of 'BPV' te worden gegeven om aan de minimale onderwijstijd 'BOT + BPV' te voldoen.

Heliconnorm minimale onderwijstijd uitwerking BOT in klokuren per jaar (schooljaar 2018-2019 en 2019-2020):

Opleiding	Duur	Nederlands + Rekenen (H- 5%)				Engels (H- 5%)	LOB				Beroepsgericht (IBS)				Keuzedelen					
		1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar		1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	SBU	Aantal
BOL entree	1jr	62	-	-	-	-	62	-	-	-	± 400	-	-	-	45-60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	1jr	180	-	-	-	-	73	-	-	-	± 400	-	-	-	45-60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	2jr	180				-	128				± 850				-	90-120	-	-	480	2
BOL niveau 3	2jr	180				-	128				± 850				-	90-120	-	-	480	2
BOL niveau 3	3jr	250				-	185				± 1.200				-	45-60	90-120	-	720	3
BOL niveau 4	3jr	290				-	185				± 1.100				-	45-60	90-120	-	720	3
BOL niveau 4 *	4jr	360				-	241				± 1.450				-	45-60	90-120	45-60	960	4

* Uitzondering op bovenstaande uren vormen de 4-jarige niv. 4 opleidingen.

BBL alle niveaus	Aantoonbaar in programma	Binnen BPV/werk	>200u p.j.	In BPV/zelfstudie conform SBU uren per niveau (zie BOL)
------------------	--------------------------	-----------------	------------	---

Heliconnorm minimale onderwijstijd uitwerking BOT in klokuren per jaar (schooljaar 2017-2018):

Opleiding	Duur	Nederlands + Rekenen				Engels	LOB (10%)				Beroepsgericht (IBS)				Keuzedelen					
		1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	3e & 4e j.	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	SBU	Aantal
BOL entree	1jr	min. 62	-	-	-	-	62	-	-	-	± 400	-	-	-	60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	1jr	min. 220	-	-	-	Beroepsgericht	73	-	-	-	± 400	-	-	-	60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	2jr	min. 220				Beroepsgericht	128				± 850				-	120	-	-	480	2
BOL niveau 3	2jr	min. 180				-	128				± 850				-	120	-	-	480	2
BOL niveau 3	3jr	min. 180				-	185				± 1.200				-	60	120	-	720	3
BOL niveau 4	3jr	min. 260				-	185				± 1.100				-	60	120	-	720	3
BOL niveau 4 *	4jr	min. 260				-	241				± 1.450				-	60	120	60	960	4

* Uitzondering op bovenstaande uren vormen de 4-jarige niv. 4 opleidingen.

BBL alle niveaus	Aantoonbaar in programma	Binnen BPV/werk	>200u p.j.	In BPV/zelfstudie conform SBU uren per niveau (zie BOL)
------------------	--------------------------	-----------------	------------	---

Heliconnorm minimale onderwijstijd uitwerking BOT in klokuren per jaar (schooljaar 2016-2017):

Opleiding	Duur	Ned+ Rek (10%) (+ Eng 5%)				LOB (10%)				Beroepsgericht (IBS)				Keuzedelen					
		1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	1e jaar	2e jaar	3e jaar	4e jaar	SBU	Aantal
BOL entree	1jr	±92	-	-	-	±62	-	-	-	±400	-	-	-	60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	1jr	±109	-	-	-	±73	-	-	-	±400	-	-	-	60	-	-	-	240	1
BOL niveau 2	2jr	±192		-	-	±128		-	-	±850		-	-	-	120	-	-	480	2
BOL niveau 3	2jr	±192		-	-	±128		-	-	±850		-	-	-	120	-	-	480	2
BOL niveau 3	3jr	±277		-	-	±185		-	-	±1.200		-	-	60	120	-	-	720	3
BOL niveau 4	3jr	±369		-	-	±185		-	-	±1.100		-	-	60	120	-	-	720	3
BOL niveau 4	4jr	±482		-	-	±241		-	-	±1.450		-	-	60	120	60	960	4	
BBL alle niveaus		Aantoonbaar in programma				Binnen BPV/werk				>200u p.j.				In BPV/zelfstudie conform SBU uren per niveau (zie BOL)					

Alleen bij middenkaderopleidingen (niveau 4):

Studenten van niveau 4 kunnen op basis van goede resultaten in het 2^e leerjaar het examen Nederlands Lezen en Luisteren en het rekenexamen afleggen in **afnameperiode 5**. Deze studenten hebben in het 3^e en 4^e leerjaar geen of minder lessen NL (evt. nog wel voor Spreken / Gesprek voeren en Schrijven) en geen lessen rekenen meer en daardoor minder lessen avo en meer lessen beroepsgericht.

Bijlage 3 Recht op inzage centrale examens

Er zijn **centrale** examens Nederlands / Engels Luisteren en Lezen en rekenen. De Minister van Onderwijs heeft het volgende bepaald over het recht op inzage in deze examens.

Deelrapportage

Je kunt van school een deelrapportage krijgen. Hierin staat op welke onderdelen je beter en minder goed hebt gescoord. De deelrapportage kun je bespreken met je docent en samen kunnen jullie een plan maken om jou voor te bereiden op het herexamen.

Je kunt hiervoor een aanvraag indienen bij de examenorganisatie van de vestiging.

Er zijn geen deelrapportages beschikbaar voor de rekenexamens 2A, 2A-ER, 2ER en 3ER.

Inzage in je gemaakte werk

Je kunt ook je gemaakte werk inzien. Je kunt hiervoor een aanvraag indienen bij de examenorganisatie van de vestiging.

Nederlands, Engels en pilotexamens rekenen 2A en 2A-ER

De examenorganisatie van de vestiging vraagt aan DUO inzage van het examen Nederlands. DUO levert dan op aanvraag van de examenorganisatie van de vestiging een rapport met per student:

- *het gegeven antwoord, het juiste antwoord en de toegekende score.*

De opgaven zijn niet te zien. Dit rapport blijft eigendom van de instelling en mag na inzage niet aan jou meegegeven worden.

Inzage in het examen Nederlands en Engels B1 is mogelijk vanaf de dag van de publicatie van de omzettingstabellen van de betreffende afnameperiode. De termijn eindigt vier weken na de laatste afnamedag van de afnameperiode, exclusief eventuele vakantieweken.

De termijn voor inzage in het examen Engels B2 begint op de dag van de publicatie van de omzettingstabellen van het betreffende examen en eindigt vier weken later, exclusief eventuele vakantieweken.

De termijn voor rekenen 2A en 2A-ER start op de eerste dag die volgt op de laatste afnamedag. De termijn eindigt vier weken na publicatie van de omzettingstabellen, exclusief eventuele vakantieweken.

In periode 1 start de inzage een week na de afname van het examen en eindigt vier weken erna.

Rekenen 2F, 2ER, 3F, 3ER

De examenorganisatie van de vestiging kan je volledige inzage geven in het examen rekenen via een applicatie. Dit hoeft niet apart aangevraagd te worden bij DUO. Je krijgt te zien:

- *De opgave, de antwoorden die je hebt gegeven, het juiste antwoord en het aantal punten dat je voor de vraag hebt gehaald*

Inzage in het examen rekenen 2F en 3F is mogelijk vanaf de dag van de publicatie van de omzettingstabellen van de betreffende afnameperiode. De termijn eindigt vier weken na de laatste afnamedag van de afnameperiode, exclusief eventuele vakantieweken.

De termijn voor rekenen 2ER en 3ER start op de eerste dag die volgt op de laatste afnamedag. De termijn eindigt vier weken na publicatie van de omzettingstabellen, exclusief eventuele vakantieweken. In periode 1 start de inzage een week na de afname van het examen en eindigt vier weken erna.

Spelregels inzage

Bij de inzage gelden richtlijnen voor geheimhouding zoals vastgelegd in artikel 2 van **het Examenprotocol** van de Minister van Onderwijs:

- *Een inzage doe je alleen, dus niet samen met een docent, medestudent of bijvoorbeeld een ouder. Er is wel een surveillant vanuit de opleiding bij voor toezicht.*
- *Tijdens een inzage mag je niet praten met de surveillant.*
- *Je kunt geen vragen stellen over het examen.*
- *Je mag het examen niet meenemen en geen aantekeningen / foto's of filmpjes maken.*

Bijlage 4 Eisen aan examenlocaties (HKS)

Voor de HKS-opleidingen koopt Helicon examens in bij de Groene Norm. De volgende examens van de Groene Norm worden afgenomen in de praktijk*:

- Proeven van Bekwaamheid
- **Werkprocesexamens**
- **Vaardigheidsexamens**

Bij elk examen levert de Groene Norm een formulier 'Beoordeling examenlocatie'. Hierin staan de criteria waar de examenlocatie aan moet voldoen.

De examenorganisatie van de vestiging zorgt ervoor dat elke examenlocatie voorafgaand aan de planning van de examenafname wordt gekeurd. Dat betekent dat door een inhoudsdeskundige wordt beoordeeld of de examenlocatie geschikt is als examenlocatie en dus voldoet aan alle criteria die in het formulier 'Beoordeling examenlocatie' worden genoemd.

Met inhoudsdeskundige wordt bedoeld een functionaris die voldoende kennis heeft van de betreffende branche om te kunnen beoordelen of een locatie voldoet aan de gestelde criteria.

Een eventuele erkenning van **SBB** zegt niets over de geschiktheid van het bedrijf als **examenlocatie**. SBB bekijkt nl. niet of een bepaald examen op een bedrijf uitgevoerd kan worden. Die check is de verantwoordelijkheid van Helicon zelf.

Per examenlocatie en soort examen is een keuring nodig. Bijvoorbeeld, studenten van de opleiding Dier en gedrag niveau 3 worden geëxamineerd met een Proeve en een werkprocesexamen. De locatie waar de Proeve plaatsvindt, moet vooraf gekeurd worden en de locatie waar het werkprocesexamen plaatsvindt, moet vooraf gekeurd worden.

*Een examen kan worden afgenomen op school of in een reële beroepssituatie, er moet voldaan worden aan de examenlocatiecriteria die in het formulier 'Beoordeling examenlocatie' staan.

Bijlage 5 Eisen aan de beoordelaars (HKS en BKS)

De examenorganisatie van de vestiging zorgt ervoor dat de beoordelaars van examens aan de volgende eisen voldoen:

Examinatoren beroepsgerichte examens*:

Examinatoren van beroepsgerichte examens:

- *zijn inhoudelijk expert van de instelling, of van een organisatie waarmee samengewerkt wordt, in het vakgebied waarin zij als examiner worden ingezet;*
- *zijn getraind en gecertificeerd als examiner volgens de eisen van de Nederlandse Vereniging van Examens;*
- *zijn in het examenjaar niet direct betrokken bij de verzorging van het opleidingsprogramma (ongeacht welk vak/onderdeel) en / of de (BPV-)begeleiding van de examenkandidaat.*

In bijzondere situaties, bijvoorbeeld als er geen andere expert beschikbaar is, kan de centrale examencommissie mbo incidenteel een uitzondering maken op deze regel.

De opleiding kan daartoe, via de examencoördinator van de vestiging, een verzoek mailen naar: examencommissiembo@helicon.nl.

In dit verzoek dient de opleiding aan te geven:

- *voor welke situatie dispensatie wordt aangevraagd (naam expert die men voornemens is in te zetten, voor hoeveel examens, welk(e) CREBO('s), waarom de opleiding deze expert in wil zetten en geschikt acht),*
- *welke acties de opleiding heeft ondernomen om te komen tot voldoende getrainde en gecertificeerde examinatoren,*
- *waarom deze acties niet geleid hebben tot voldoende getrainde en gecertificeerde examinatoren,*
- *welke acties de opleiding nog gaat nemen om volgend schooljaar wel te komen tot voldoende getrainde en gecertificeerde examinatoren.*

*Beroepsgerichte examens = Beroepsproeven / Proeven van Bekwaamheid / [werkprocesexamens](#) / [vaardigheidsexamens](#)

Gecommitteerden Beroepsproeven / Proeven van Bekwaamheid

Gecommitteerden van Beroepsproeven / Proeven van Bekwaamheid:

- *zijn speciaal daartoe aangestelde en geïnstrueerde deskundigen vanuit het bedrijfsleven, diensten of organisaties die expertise bezitten om kennis, vaardigheden en houding in beroepsgerichte examensituaties te kunnen beoordelen volgens de exameneisen;*
- *In principe is de gecommitteerde bij de Beroepsproeve iemand uit het bedrijfsleven, ook bij een herexamen, ook bij een herexamen van (delen van) het examendossier.*
- *Is er geen gecommitteerde uit het bedrijfsleven beschikbaar? Dan kan de examenorganisatie van de vestiging met redenen omkleed een aanvraag tot dispensatie indienen bij de centrale examencommissie mbo voor de inzet van een gecommitteerde die niet afkomstig is uit het bedrijfsleven;*
- *zijn in het examenjaar niet direct betrokken bij de verzorging van het opleidingsprogramma (ongeacht welk vak / onderdeel) en / of de (BPV-)begeleiding van de examenkandidaat.*

In bijzondere situaties, bijvoorbeeld als er geen andere expert beschikbaar is, kan de centrale examencommissie mbo incidenteel een uitzondering maken op deze regel en kan bv. de eigen praktijkopleider optreden als gecommitteerde.

De opleiding kan daartoe, via de examencoördinator van de vestiging, een verzoek mailen naar: examencommissiembo@helicon.nl.

In dit verzoek dient de opleiding aan te geven:

- voor welke situatie dispensatie wordt aangevraagd (naam expert die men voornemens is in te zetten, voor hoeveel examens, welk(e) CREBO('s), waarom de opleiding deze expert in wil zetten en geschikt acht),
- welke acties de opleiding heeft ondernomen om een gecommiteerde in te zetten die aan de eisen voldoet,
- waarom deze acties niet geleid hebben tot de mogelijkheid om een gecommiteerde in te zetten die aan de eisen voldoet,
- welke acties de opleiding nog gaat nemen om volgend schooljaar te komen tot voldoende gecommiteerden die aan de eisen voldoen.

Taalassessoren

Onderstaande eisen gelden:

- voor taalassessoren die in dienst zijn van Helicon;
- voor taalassessoren die door Helicon, al dan niet via een intermediaire organisatie, worden ingehuurd.

Taalassessoren:

- zijn inhoudelijk expert op het gebied van het beoordelen van taalniveaus;
- zijn getraind en gecertificeerd als examiner of taalbeoordelaar volgens de eisen van de Nederlandse Vereniging van Examens;
- hebben een training van minimaal een dagdeel gevolgd over het beoordelen van taalniveaus;
- wonen jaarlijks een door de Helicon Stafdienst georganiseerde normstellingsbijeenkomst bij;
- zijn in het examenjaar niet direct betrokken bij de verzorging van het opleidingsprogramma (ongeacht welk vak / onderdeel) en / of de (BPV-)begeleiding van de examenkandidaat.

In bijzondere situaties, bijvoorbeeld als er geen andere expert beschikbaar is, kan de centrale examencommissie mbo een uitzondering maken op deze regel.

De opleiding kan daartoe, via de examencoördinator van de vestiging, een verzoek mailen naar: examencommissiembo@helicon.nl.

In dit verzoek dient de opleiding aan te geven:

- voor welke situatie dispensatie wordt aangevraagd (naam expert die men voornemens is in te zetten, voor hoeveel examens, welke talen en taalniveaus, waarom de opleiding deze expert in wil zetten en geschikt acht),
- welke acties de opleiding heeft ondernomen om een taalassessor in te zetten die aan de eisen voldoet,
- waarom deze acties niet geleid hebben tot de mogelijkheid om een taalassessor in te zetten die aan de eisen voldoet,
- welke acties de opleiding nog gaat nemen om volgend schooljaar te komen tot voldoende taalassessoren die aan de eisen voldoen.

De **instellingsexamens** Nederlands en Moderne Vreemde Taal / Talen, onderdelen Gesprek voeren en Spreken worden per individuele examenkandidaat afgenomen door een taalassessor. Minimaal 10% van de onderdelen Gesprek voeren en Spreken wordt beoordeeld door een tweede taalassessor. Eventuele verschillen in beoordeling worden besproken in een jaarlijkse normstellingsbijeenkomst (kalibreersessie).

Daarnaast kan een taalassessor om een tweede taalassessor vragen, bijv. bij twijfel over de prestatie van de kandidaat. De examenorganisatie van de vestiging draagt er dan zorg voor dat het examen wordt beoordeeld door een tweede taalassessor.

Ook de tweede taalassessor moet aan bovenstaande eisen voldoen.

Bijlage 6 Tijdvakken Centraal Ontwikkelde Examens (COE) 2019-2020

Er zijn in principe 5 periodes per studiejaar aangewezen waarin de COE's kunnen worden afgenomen. In onderstaand schema is te zien welke soort examens in welke afnameperiodes beschikbaar zijn.

NL	= Nederlands
re	= rekenen
EN	= Engels
2A	= aangepast examen rekenen 2F voor studenten van de entreeopleiding en niveau 2
2AER	= aangepast examen rekenen 2F voor studenten van de entreeopleiding en niveau 2 met ernstige rekenproblemen en / of dyscalculie
2ER	= aangepast examen rekenen 2F voor studenten met ernstige rekenproblemen en / of dyscalculie
3ER	= aangepast examen rekenen 3F voor studenten met ernstige rekenproblemen en / of dyscalculie

Beschikbaarheid aangepaste examens voor kandidaten met een visuele beperking
Aangepaste examens voor visueel beperkte kandidaten voor Nederlands, rekenen en Engels B1 zijn in alle afnameperiodes beschikbaar. Engels B2 is beschikbaar in afnameperiode 2, 3 en 5.

Aangepast examen rekenen – geen aanvraag meer nodig

De aangepaste rekenexamens worden vanaf 1 september 2019 beschikbaar gesteld op de persoonlijke pagina van de contactpersoon examencommissie. Voor rekenen hoeft dus geen aanvraag te worden ingediend. Van elk examen zijn meerdere versies beschikbaar zodat er indien gewenst een inhaalsessie of herexamen afgenomen kan worden.

De instelling is zelf verantwoordelijk voor de correctie en vaststelling van het cijfer. Daarom worden naast de examens ook bijbehorende correctievoorschriften en omzettingstabellen gepubliceerd op de persoonlijke pagina van de contactpersoon examencommissie.

Al het examenmateriaal (examens, correctievoorschrift en omzettingstabel) is ruim voor aanvang van de afnameperiode beschikbaar op de persoonlijke pagina.

Aangepaste examens Nederlands en Engels

*Het aangepaste examen Nederlands en/of Engels kan door de geregistreeerde contactpersoon examencommissie via zijn/haar persoonlijke pagina vanaf eind juni 2019 aangevraagd worden met het daarvoor bestemde formulier. Zie de **activiteitenplanning** op examenbladmbo.nl voor de deadlines van aanvragen.*

Let op!

Vanaf studiejaar 2019-2020 is het mogelijk ook het herexamen binnen dezelfde periode af te nemen. Om deze reden worden voor Nederlandse taal en Engels twee periodes van twee afnameweken voor visueel beperkte studenten aangehouden. De afnameweken voor deze aangepaste examens zijn de eerste twee weken van de afnameperiode voor de eerste afname en de twee laatste weken voor het herexamen of inhaalsessie. Voor deze planning is gekozen zodat het College voor Toetsen en Examens tijdig het cijfer kan meedelen en de contactpersoon examencommissie nog een aanvraag kan doen voor een herexamen. Zie voor de deadlines de **activiteitenplanning** op examenbladmbo.nl.

NB: Voor elk examen (en de herkansing binnen eenzelfde periode) dient per student een apart formulier ingevuld te worden. Voor de tweede afname dient u op het formulier aan te geven dat het om een herkansing/inhaalsessie gaat.

Beschikbaarheid aangepaste examens voor kandidaten met een auditieve beperking
Aangepaste examens voor auditief beperkte kandidaten voor Nederlands en Engels B1 zijn in alle afnameperiodes beschikbaar. Engels B2 is beschikbaar in afnameperiode 2, 3 en 5.
Deze examens hoeven niet apart te worden aangevraagd bij het College voor Toetsen en Examens. Bij het inlezen van kandidaten in Facet kan aangegeven worden dat een kandidaat auditief beperkt is. Het aangepaste examen wordt dan automatisch klaargezet voor deze kandidaat in Facet.

De aangepaste examens Nederlands en Engels bevatten ondertitelde kijk- en luisterfragmenten.

Voor rekenen is geen aangepast examen nodig aangezien er geen luisterfragmenten in de rekenexamens voorkomen.

Periode 1 (vanaf maandag 16-9-2019 t / m vrijdag 20-9-2019)
Week 38
Ma 16-9-19: NL 2F Di 17-9-19: NL 3F Wo 18-9-19: re 2F / 2ER / 2A / 2A-ER Do 19-9-19: re 3F / 3ER Vr 20-9-19: Engels B1

Periode 2 (vanaf maandag 28-10-2019 t / m zondag 15-12-2019)						
Week 44	Week 45	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49	Week 50
NL 2F – NL 3F – Re 2F – Re 3F – EN B1 (alle weken in deze periode)						
---	Engels B2			---	re: 2A / 2AER / 2ER / 3ER	

Periode 3 (vanaf maandag 6-1-2020 t / m zondag 23-2-2020)						
Week 2	Week 3	Week 4	Week 5	Week 6	Week 7	Week 8
NL 2F – NL 3F – Re 2F – Re 3F - EN B1 (alle weken in deze periode)						
---	Engels B2			---	re: 2A / 2AER / 2ER / 3ER	

Periode 4 (vanaf maandag 2-3-2020 t / m zondag 19-4-2020)						
Week 10	Week 11	Week 12	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16
NL 2F – NL 3F – Re 2F – Re 3F – EN B1 (alle weken in deze periode)						
					re: 2A / 2AER / 2ER / 3ER	

Periode 5 (vanaf maandag 11-5-2020 t / m zondag 28-6-2020)						
Week 20	Week 21	Week 22	Week 23	Week 24	Week 25	Week 26
NL 2F – NL 3F – Re 2F – Re 3F – EN B1 (alle weken in deze periode)						
					re: 2A / 2AER / 2ER / 3ER	

Bijlage 7 Overzicht van wettelijke beroepsvereisten – certificaten groen beroepsonderwijs

Onderstaande wettelijke beroepsvereisten vallen onder de categorie ‘certificaten groen beroepsonderwijs’:

Naam en code certificeerbare eenheid	Naam kwalificatie	CREBO kwalificatie	Naam kwalificatiedossier	CREBO kd	Niveau kwalificatie
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakbekwaam medewerker agrarisch	25557	Agro productie, handel en	23221	3
MW (Mollen- en Woelrattenbestrijding) (C0013)	Vakbekwaam medewerker agrarisch	25557	Agro productie, handel en	23221	3
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakexpert agrarisch loonwerk	25556	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming B (bedrijfsvoeren) (C004)	Vakexpert agrarisch loonwerk	25556	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming C (distributie en opslag) (C005)	Vakexpert agrarisch loonwerk	25556	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakexpert teelt en groene technologie	25534	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming B (bedrijfsvoeren) (C004)	Vakexpert teelt en groene technologie	25534	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming C (distributie en opslag) (C005)	Vakexpert teelt en groene technologie	25534	Agro productie, handel en	23221	4
MW (Mollen- en Woelrattenbestrijding) (C0013)	Vakexpert teelt en groene technologie	25534	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakexpert veehouderij	25535	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming B (bedrijfsvoeren) (C004)	Vakexpert veehouderij	25535	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming C (distributie en opslag) (C005)	Vakexpert veehouderij	25535	Agro productie, handel en	23221	4
Houder van vleeskuikens (C0010)	Vakexpert veehouderij	25535	Agro productie, handel en	23221	4
MW (Mollen- en Woelrattenbestrijding) (C0013)	Vakexpert veehouderij	25535	Agro productie, handel en	23221	4
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakbekwaam medewerker teelt	25536	Agro productie, handel en	23221	3
MW (Mollen- en Woelrattenbestrijding) (C0013)	Vakbekwaam medewerker teelt	25536	Agro productie, handel en	23221	3
Houder van vleeskuikens (C0010)	Vakbekwaam medewerker veehouderij	25537	Agro productie, handel en	23221	3
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakbekwaam medewerker veehouderij	25537	Agro productie, handel en	23221	3
MW (Mollen- en Woelrattenbestrijding) (C0013)	Vakbekwaam medewerker veehouderij	25537	Agro productie, handel en	23221	3
Euthanaseren van kleine proefdieren (C0002)	Proefdiervorzorger	25549	Dierv verzorging	23214	3
Uitvoeren proefdierhandelingen (C0014)	Proefdiervorzorger	25549	Dierv verzorging	23214	3
Houder van herpeten (C0006)	Bedrijfsleider dierv verzorging	25539	Dierv verzorging	23214	4
Houder van honden en katten (C0007)	Bedrijfsleider dierv verzorging	25539	Dierv verzorging	23214	4
Houder van overige zoogdieren (C0008)	Bedrijfsleider dierv verzorging	25539	Dierv verzorging	23214	4
Houder van vissen (C0009)	Bedrijfsleider dierv verzorging	25539	Dierv verzorging	23214	4
Houder van vogels (C0011)	Bedrijfsleider dierv verzorging	25539	Dierv verzorging	23214	4
Wettelijke vereiste Dierenartsassistent-Paraveterinair	Dierenartsassistent paraveterinair	25540	Dierv verzorging	23214	4
Embryotransplanteur/-winner (C0001)	Specialist vruchtbaarheid en voortplanting	25538	Dierlijke vruchtbaarheid en	23213	4
Gewasbescherming A (uitvoeren) (C0003)	Vakbekwaam medewerker agrarisch	25557	Agro productie, handel en	23221	3

Bijlage 8 Urenverdeling **BKS**-opleidingen

Het College van Bestuur heeft de volgende kaders vastgesteld:

- Een studiejaar kent 40 weken waarvan minimaal 38 weken onderwijs. In het examenjaar minimaal 36 weken onderwijs.
- Het studiejaar wordt gepland in 4 periodes van 10 weken:
- I.v.m. de vakantiespreiding kan een periode soms uit 9 of 11 weken bestaan.
- Alle mbo-opleidingen starten in het middenblok van de landelijke vakantieperiode.
- De minimale eenheid van onderwijs is: 1 klokuur (K.U.) = 60 minuten.

BKS-opleidingen bestaan uit de volgende delen:

- **AVO** (algemeen vormend onderwijs): Nederlands, rekenen en niveau 4 ook Engels*
- *Indien Engels niet in het **kwalificatiedossier** van een opleiding zit, zijn er twee opties:
 - Engels wordt wel aangeboden, studenten doen er geen examen in
 - Engels wordt niet aangeboden. De uren Engels worden toegevoegd aan de beroepsgerichte uren
- **LOB**: Studieloopbaanbegeleidingsuren en mentor- / coachuren
- Beroepsgericht, incl. beroepsondersteunend en 2e Moderne Vreemde Taal
- Beroepspraktijkvorming (**BPV**)

Onderstaande kaders zijn incl. 2,5% extra voor uitval / verzuim. Dit zijn de minimaal in te plannen uren.

BBL-opleiding per studiejaar:

Begeleide onderwijstijd	205 K.U.
BPV (minimaal)	670 K.U.
Totaal	205 + 670 = 875

2-jarige basisberoepsopleiding (niveau 2) BOL:

COE = Centraal Ontwikkeld Examen

Basisberoepsopleiding (38 weken per jaar)		
Leer- jaar 1	AVO: 38 uur Nederlands (NL) 38 uur Engels (EN) niet alle niveau 2 CREBO's 38 uur rekenen (RE) 38 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	152 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	497 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 300? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	300 K.U. Marge: 285-315
	Totaal	300 + 725 = 1.025

Basisberoepsopleiding (36 weken per jaar) Tijdvak CITO 2F examens in P3, her in P4		
Leer- jaar 2	AVO: 16 uur Nederlands (NL) 16 uur Engels (EN) niet alle niveau 2 CREBO's 16 uur rekenen (RE) 16 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	64 K.U.
	LOB en Burgerschap: 36 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 36 uur mentor / coach	72 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	420 K.U.
	BPV (minimaal) incl. examen-BPV van 2 weken Let op: plan je minder BPV dan 469? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	469 K.U. Examen-BPV = 80 uur. Marge voor de andere BPV: 366-412
	Totaal	469 + 556 = 1025

2-jarige vakopleiding (niveau 3) BOL:

COE = Centraal Ontwikkeld Examen

Vakopleiding en middenkaderopleiding (38 weken per jaar)		
Leer- jaar 1	AVO: 38 uur Nederlands (NL) 38 uur Engels (EN) niet alle niveau 3 CREBO's, wel alle niveau 4 38 uur rekenen (RE) 38 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	152 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	497 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 300? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	300 K.U. Marge: 285-315
	Totaal	300 + 725 = 1.025

Vakopleiding (36 weken per jaar) Tijdvak CITO 2F examens P3, her in P4		
Leer- jaar 2	AVO: 16 uur Nederlands (NL) 16 uur Engels (EN) niet alle niveau 3 CREBO's 16 uur rekenen (RE) 16 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	64 K.U.
	LOB en Burgerschap: 36 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 36 uur mentor / coach	72 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	420 K.U.
	BPV (minimaal) incl. examen-BPV van 4 weken Let op: plan je minder BPV dan 469? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	469 K.U. Examen-BPV = 160 uur. Marge voor de andere BPV: 286-332
	Totaal	469 + 556 = 1025

3-jarige vakopleiding (niveau 3) BOL:

COE = Centraal Ontwikkeld Examen

Zie voor leerjaar 1 het overzicht van de 2-jarige vakopleiding BOL.

Vakopleiding (38 weken per jaar) Tijdvak CITO 2F examens week 10 (eerdere tijdvakken mogen niet, omdat min. helft looptijd OOK verstreken moet zijn) met een her in week 19		
Leer- jaar 2	AVO: 24 uur Nederlands (NL) 24 uur Engels (EN) niet alle niveau 3 CREBO's 24 uur rekenen (RE) 24 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	96 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	443 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 410? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	410 K.U. Marge: 390-430
	Totaal	410 + 615 = 1025

Vakopleiding (36 weken per jaar)		
Leer- jaar 3	AVO: 36 uur Engels (EN) niet alle niveau 3 CREBO's	36 K.U.
	LOB en Burgerschap: 36 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 36 uur mentor / coach	72 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	397 K.U.
	BPV (minimaal) incl. examen-BPV van 4 weken Let op: plan je minder BPV dan 520? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	520 K.U. Examen-BPV = 160 uur. Marge voor de andere BPV: 335-385
	Totaal	520 + 505 = 1025

3-jarige middenkaderopleiding (niveau 4) BOL:

COE = Centraal Ontwikkeld Examen

Zie voor leerjaar 1 het overzicht van de 2-jarige vakopleiding BOL.

Middenkaderopleiding (38 weken per jaar)		
Leer- jaar 2	AVO: 38 uur Nederlands (NL) 38 uur Engels (EN) alle niveau 4 CREBO's 38 uur rekenen (RE) 38 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	152 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	460 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 337? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	337 K.U. Marge: 320-354
	Totaal	337 + 688 = 1026

Middenkaderopleiding (36 weken per jaar) Tijdvak CITO 3F examens week 5 met een her in week 13		
Leer- jaar 3	AVO: 18 uur Nederlands (NL) 18 uur Engels (EN) alle niveau 4 CREBO's 18 uur rekenen (RE) 18 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	72 K.U.
	LOB en Burgerschap: 36 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 36 uur mentor / coach	72 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	288 K.U.
	BPV (minimaal) incl. examen-BPV van 8 weken Let op: plan je minder BPV dan 593? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	593 K.U. Examen-BPV = 320 uur. Marge voor de andere BPV: 243-303
	Totaal	593 + 432 = 1025

4-jarige middenkaderopleiding (niveau 4) BOL:

COE = Centraal Ontwikkeld Examen

Zie voor leerjaar 1 het overzicht van de 2-jarige vakopleiding BOL.

Middenkaderopleiding (38 weken per jaar)		
Leer- jaar 2	AVO: 38 uur Nederlands (NL) 38 uur Engels (EN) alle niveau 4 CREBO's 38 uur rekenen (RE) 38 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	152 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	397 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 400? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	400 K.U. Marge: 380-420
	Totaal	400 + 625 = 1025

Middenkaderopleiding (38 weken per jaar) Tijdvak CITO 3F examens week 4 met een her in week 14		
Leer- jaar 3	AVO: 18 uur Nederlands (NL) 18 uur Engels (EN) alle niveau 4 CREBO's 18 uur rekenen (RE) 18 uur vrij in te vullen met NL / EN / RE	72 K.U.
	LOB en Burgerschap: 38 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 38 uur mentor / coach	76 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	477 K.U.
	BPV (minimaal) Let op: plan je minder BPV dan 400? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	400 K.U. Marge: 380-420
	Totaal	400 + 625 = 1025

Middenkaderopleiding (36 weken per jaar)		
Leer- jaar 4	LOB en Burgerschap: 36 uur SLB (Studieloopbaanbegeleiding) 36 uur mentor / coach	72 K.U.
	Beroepsgericht deel (incl. beroepsondersteunende vakken en evt. 2^e MVT)	362 K.U.
	BPV (minimaal) incl. examen-BPV van 8 weken Let op: plan je minder BPV dan 591? Dan meer BOT plannen. Totaal BOT+BPV moet min. 1025 uur per leerjaar zijn.	591 K.U. Examen-BPV = 320 uur. Marge voor de andere BPV: 241-301
	Totaal	591 + 434 = 1025

Alleen bij middenkaderopleidingen (niveau 4):

Studenten van niveau 4 kunnen op basis van goede resultaten in het 2^e leerjaar het examen Nederlands Lezen en Luisteren en het rekenexamen afleggen in **afnameperiode 5**. Deze studenten hebben in het 3^e en 4^e leerjaar geen of minder lessen NL (evt. nog wel voor Spreken / Gesprek voeren en Schrijven) en geen lessen rekenen meer en daardoor minder lesuren avo en meer lesuren beroepsgericht.

Bijlage 9 Eisen aan **examen-BPV-bedrijf** en locatie voor praktijkexamen (**BKS**)

De examenorganisatie van de vestiging zorgt ervoor dat de examenlocatie voorafgaand aan de planning van de examenafname wordt gekeurd. Dat betekent dat beoordeeld wordt of de examenlocatie geschikt is als examen-BPV-bedrijf en / of locatie voor het praktijkexamen van de Beroepsproeve.

Voor de keuring gelden de volgende criteria:

a. Objectiviteit

De examenomstandigheden zijn voor alle studenten zoveel mogelijk gelijkwaardig. De omstandigheden zijn niet overwegend van invloed op slagen of zakken.

b. Professionele praktijk

De examens vinden plaats in de beroepspraktijk of in omstandigheden die deze zo dicht mogelijk benaderen.

De gehanteerde methoden, hulpmiddelen en voorzieningen zijn professioneel en up to date.

c. Representativiteit

- De handelingsbreedte:
de meerderheid van de essentiële werkprocessen moet gedemonstreerd kunnen worden;
- De informatiegraad:
er moet voldoende bedrijfsinformatie beschikbaar gesteld worden. Zoals kengetallen, financiële informatie, enz., waarbij de diepgang van informatie correspondeert met het niveau van het examen. Het is aan de beheerders van de examenlocatie om aan te geven of de bedrijfsinformatie wel of niet de locatie mag verlaten. Indien er sprake is van 'niet' neemt de examinator het formulier 'Verklaring inzage bedrijfsdocumenten' op bij de rapportage aan de examencommissie.
- Sociale authenticiteit:
competenties en werkprocessen moeten in een reële sociale context plaatsvinden. Denk hierbij aan: klanten, teamoverleg, samenwerking, leidinggeven en nemen, enz.
- Complexiteit:
werkzaamheden hebben voldoende complexiteit t.a.v. het examenniveau.

d. Veiligheid

De student loopt geen voorspelbare risico's tijdens examinering.

e. Randvoorwaardelijkheid

Betrouwbare vorming van een examendossier vooraf is mogelijk en ter plaatse kan het examendossier bestudeerd worden en het examengesprek gehouden worden.

Ten slotte geldt ook praktische organiseerbaarheid als een aanvullende eis bij de keuze:

- *de examenlocatie is goed bereikbaar / binnen de beschikbare tijd te bereiken,*
- *op de examenlocatie kunnen meerdere examenkandidaten geëxamineerd worden.*

Er wordt bij de keuze van examenlocaties gestreefd naar een evenwichtige positieve score over alle criteria.

Het CREBO op de laatste POK moet gelijk zijn aan het CREBO van het diploma dat de kandidaat behaalt. Over het algemeen is de examen-BPV de laatste BPV, behalve als de kandidaat daarna nog op buitenlandse BPV gaat. Daarom is het belangrijk te checken of de **SBB**-erkenning van het examen-BPV-bedrijf gelijk is aan het CREBO van het beoogde diploma. SBB-erkenning zegt niets over de geschiktheid van het bedrijf als examen-BPV-bedrijf en / of locatie voor het praktijkexamen. SBB bekijkt nl. niet of de examen-BPV en / of het praktijkexamen van onze Proeve op het bedrijf uitgevoerd kan worden. Die check is de verantwoordelijkheid van Helicon zelf.

Bijlage 10 Overzicht van overlappende opleidingen (BKS)

De overlap werkt een richting op. Bijvoorbeeld CREBO 97640 overlapt met 97130. Andersom is er geen overlap. Want bij CREBO 97640 horen werkprocessen die niet voorkomen bij CREBO 97130.

Dossier	CREBO	Naam kwalificatiedossier (naam kwalificatie)	Niveau
22203	97640	Biologisch-dynamisch bedrijf (Manager biologisch-dynamisch bedrijf)	4
overlap met:			
22203	97130	Biologisch-dynamisch bedrijf (Vakbekwaam medewerker biologisch-dynamisch bedrijf)	3
overlap met:			
22203	97120	Biologisch-dynamisch bedrijf (Medewerker biologisch-dynamisch bedrijf)	2
overlap met:			
22239	97650	Groen, grond, infra (Manager gemechaniseerd loonbedrijf)	4
overlap met:			
22239	97150	Groen, grond, infra (Vakbekwaam medewerker gemechaniseerd loonbedrijf)	3
overlap met:			
22239	97140	Groen, grond, infra (Medewerker gemechaniseerd loonbedrijf)	2
overlap met:			
22230	97241	Paardensport (Instructeur paardensport IV)	4
overlap met:			
22230	97230	Paardensport (Instructeur paardensport III)	3
overlap met:			
22230	97220	Paardensport (Begeleider paardensport II)	2
overlap met:			
222059	97340	Allround operator (Allround voedingsoperator)	3
overlap met:			
22226	97380	Operator (Voedingsoperator)	2
overlap met:			
22223	97440	Bloemendetailhandel (Manager bloembinden)	4
overlap met:			
22223	97430	Bloemendetailhandel (Vakbekwaam medewerker bloembinden)	3
overlap met:			
22223	97420	Bloemendetailhandel (Medewerker bloembinden)	2

Dossier	CREBO	Naam kwalificatiedossier (naam kwalificatie)	Niveau
22224	97490	Natuur en vormgeving (Specialist natuur en vormgeving)	4
overlap met:			
22224	97480	Natuur en vormgeving (Vakbekwaam medewerker natuur en vormgeving)	3
22225	97561	Zorg, natuur en gezondheid (Ondernemer zorgbedrijf dier)	4
overlap met:			
22225	97551	Zorg, natuur en gezondheid (Werkbegeleider zorgbedrijf dier)	3
22225	97562	Zorg, natuur en gezondheid (Ondernemer zorgbedrijf plant)	4
overlap met:			
22225	97552	Zorg, natuur en gezondheid (Werkbegeleider zorgbedrijf plant)	3
22208	97670	Teelt 2 / 3 (Vakbekwaam medewerker teelt)	3
overlap met:			
22208	97660	Teelt 2 / 3 (Medewerker teelt)	2
22204	97795	Teelt 4 (Manager teelt en gewasbescherming)	4
overlap met:			
22204	97681	Teelt 4 (Manager teelt)	4
22234	97711	Productiedieren (Dierenhouder graasdieren)	4
overlap met:			
22234	97701	Productiedieren (Diervorzorger graasdieren)	3
22234	97702	Productiedieren (Diervorzorger hokdieren)	3
22234	97712	Productiedieren (Dierenhouder hokdieren)	4
22234	97712	Productiedieren (Dierenhouder hokdieren)	4
overlap met:			
22234	97702	Productiedieren (Diervorzorger hokdieren)	3

Dossier	CREBO	Naam kwalificatiedossier (naam kwalificatie)	Niveau
22234	97713	Productiedieren (Melkveehouder)	4
overlap met:			
22234	97701	Productiedieren (Dierverzorger graasdieren)	3
22234	97702	Productiedieren (Dierverzorger hokdieren)	3
22234	97703	Productiedieren (Dierverzorger melkvee)	3
22234	97711	Productiedieren (Dierenhouder graasdieren)	4
22234	97712	Productiedieren (Dierenhouder hokdieren)	4
22235	97730	Recreatiedieren (Ondernemer / manager recreatiedieren)	4
overlap met:			
22235	97720	Recreatiedieren (Dierverzorger recreatiedieren)	3
overlap met:			
97330	97330	Dierverzorging 2 (Medewerker dierverzorging)	2
22237	97780	Proefdieren (Biotechnicus)	4
overlap met:			
22237	97770	Proefdieren (Proefdiervorzorger)	3
22242	97750	Logistiek vakman (Vakbekwaam medewerker verhandel, logistiek en transport)	3
overlap met:			
22242	97740	Logistiek vakman (Medewerker verhandel, logistiek en transport)	2
22236	97790	Gezelschapsdierenbranche (Ondernemer gezelschapsdieren)	4
overlap met:			
22236	97791	Gezelschapsdierenbranche (Vakbekwaam verkoper gezelschapsdieren)	3
22209	97794	Groene detailhandel (Vakbekwaam medewerker groene detailhandel)	3
overlap met:			
22209	97793	Groene detailhandel (Medewerker groene detailhandel)	2

Bijlage 11 Overzicht van wijzigingen OER na 1^e publicatie

Deze OER treedt in werking op 1 augustus 2019. Op 26 juni 2019 is de OER voorgelegd aan het Platform Medezeggenschap ter instemming, daarna vastgesteld door het College van Bestuur en gepubliceerd op Vibe en MijnHelicon.

De overheid kan na de eerste publicatie van de OER nog met nieuwe wet- en regelgeving komen die geldt voor schooljaar 2019-2020.

Is dat het geval? Dan passen we de OER daarop aan en informeren jou zo snel mogelijk over de wijzigingen, bijvoorbeeld door een bericht op MijnHelicon of via je mentor / coach / de examen-coördinator van jouw opleiding.

Hieronder zie je welke wijzigingen nog zijn verwerkt na de eerste publicatie van de OER:

Overzicht van wijzigingen na eerste publicatie		
Datum	Blz.	Wijziging